

LAG „ISTOČNA ISTRA“

**LOKALNA RAZVOJNA
STRATEGIJA
do 2014. godine**

LAG »ISTOČNA ISTRA«
LOKALNA RAZVOJNA STRATEGIJA
DO 2014. GODINE

Labin, 2013.

**Institut za poljoprivredu i
turizam Poreč**

**Institute of Agriculture and
Tourism Poreč**

**LAG »ISTOČNA ISTRA«
LOKALNA RAZVOJNA STRATEGIJA
DO 2014. GODINE**

Naručitelj:
Agencija za ruralni razvoj Istre, Pazin

Izrađivač:
Institut za poljoprivredu i turizam, Poreč

Voditelj projekta:
dr.sc. Milan Oplanić

Autori:
dr.sc. Milan Oplanić
dr.sc. Kristina Brščić
mr.sc. Ninoslav Luk
dr.sc. Pavlo Ružić
Darko Saftić, dipl.oec.
Ana Težak Damijanić, dipl.oec.

Labin, ožujak 2013.

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. ZNAČAJKE PODRUČJA OBUHVAĆENOG LAG-OM	1
2.1. PODRUČJE OBUHVATA LAG-A ISTOČNA ISTRA	1
2.2. OSNOVNE ZNAČAJKE PROSTORA I PRIRODNA OBILJEŽJA	3
2.2.1. Reljef i klima	3
2.2.2. Tlo	4
2.2.3. Vode	4
2.2.4. Prirodno i kulturno nasljeđe te njihova zaštita	4
2.3. DEMOGRAFSKE I SOCIJALNE ZNAČAJKE.....	7
2.3.1. Društvena i zdravstvena infrastruktura	9
2.4. GOSPODARSKE ZNAČAJKE	10
2.4.1. Poljoprivreda	12
2.4.2. Turizam i ugostiteljstvo.....	13
2.4.3. Komunalna infrastruktura	14
3. SWOT ANALIZA RAZVOJNIH MOGUĆNOSTI	16
4. VIZIJA I RAZVOJNI CILJEVI	20
4.1. RAZVOJNI CILJEVI PO OSIMA RURALNOG RAZVOJA	20
4.2. OPIS PRIORITETA, MJERA I POKAZATELJA ZA DOSTIZANJE CILJEVA UKLJUČUJUĆI DEFINIRANJE KORISNIKA.....	24
5. STRATEGIJA IZRADE I PROVEDBE	39
5.1. OPIS ZNAČAJKI PARTNERSTVA	39
5.2. UKLJUČENOST DIONIKA U PROCES IZRADE LRS KROZ SUDJELOVANJE RAZLIČITIH INTERESNIH SKUPINA I PRIMJENU NAČELA „ODOZDO PREMA GORE“	41
5.3. SPOSOBNOST UPRAVLJANJA JAVNIM SREDSTVIMA	43
5.4. ODRŽIVOST I INOVATIVNOST LOKALNE RAZVOJNE STRATEGIJE	43
5.5. IZVORI FINANCIRANJA I ODRŽIVOST STRATEGIJE BEZ SREDSTAVA JAVNE POMOĆI.....	46
5.6. BROJ PROJEKATA, POTREBNIH SREDSTAVA I OTVARANJE NOVIH RADNIH MJESTA U RAZDOBLJU 2013. – 2014.....	47
5.7. RAZRAĐENI KRITERIJI ZA ODABIR PROJEKATA LAG-A (PROCEDURA DONOŠENJA ODLUKA, PROCEDURA DAVANJA PISMO PREPORUKE, NAČINI SPRJEČAVANJA SUKOBA INTERESA)	48
5.8. FINACIJSKI PLAN ZA PROVEDBU AKTIVNOSTI U RAZDOBLJU DO KRAJA 2013. GODINE.....	49
5.9. PRAĆENJE I MJERENJE UČINKA PROVEDBE STRATEGIJE	52
6. USKLAĐENOST S NADREĐENIM STRATEŠKIM DOKUMENTIMA	52
6.1. USKLAĐENOST CILJEVA/PRIORITETA/MJERA LRS SA STRATEGIJOM RURALNOG RAZVOJA RH 2008-2013.....	52
6.2. USKLAĐENOST CILJEVA/PRIORITETA/MJERA LRS SA IPARD PROGRAMOM	54
6.3. USKLAĐENOST CILJEVA/PRIORITETA/MJERA LRS SA ŽUPANIJSKOM RAZVOJNOM STRATEGIJOM ISTARSKJE ŽUPANIJE 2011.-2013.....	56
7. POPIS LITERATURE	59

PRILOZI:

1. Topografska karta područja LAG-a Istočna Istra u mjerilu 1 : 100.000
2. Zahtjev za davanjem pisma preporuke (obrazac)

1. UVOD

Politika ruralnog razvoja mora pomoći ruralnim područjima da iskoriste svoj teritorijalni kapital i na taj način povećaju svoju konkurentnost. Teritorijalna kohezija pojačava ekonomsku i socijalnu koheziju. Stoga treba uvijek imati u vidu teritorijalni učinak pojedinih mjera i intervencija fokusirajući ih na neophodne reforme i aktivnosti kako bi se u narednim godinama ostvario razvoj društvene zajednice temeljene na znanju, ekologiji, socijalnom i održivom razvoju te investicijama u istraživanje i inovacije. Teritorijalna različitost osnovni je razvojni potencijal Europske Unije te je stoga potrebno povećati koordinaciju nacionalnih sektorskih politika i politike teritorijalne kohezije s ciljem postizanja sinergije različitih programa. Od 1992. godine Europska Unija kao osnovni princip za pristupanje strukturnim fondovima razvija primjenu specifične metode ruralnog razvoja pod nazivom LEADER pristup, te kroz istoimenu inicijativu Zajednice, financira različite aktivnosti.

U Republici Hrvatskoj se to ostvaruje sustavnim i koordiniranim pristupom politici ruralnog razvoja koji će kombinirati pristup razvoju odozdo i odozgo (engl. bottom-up/top-down) i kojim će se postići ravnoteža između konvergencije i jačanja ruralne konkurentnosti te dovesti do ubrzanja stope gospodarskog rasta, rasta konkurentnosti regija i njihove sposobnosti natjecanja na europskom i globalnom tržištu, rasta izvoza i stope zaposlenosti te osiguranja primjerenog životnog standarda i kvalitete života. Time će se ujedno omogućiti uspješna integracija hrvatskog gospodarstva u Europsku Uniju i ojačati institucionalni i administrativni kapaciteti naših regija za korištenje sredstava EU fondova.

Temeljna zadaća Lokalne razvojne strategije je postizanje suglasja među svim relevantnim dionicima javnog, gospodarskog i civilnog sektora o ukupnim potrebama područja LAG-a vezanima uz gospodarski razvoj, infrastrukturu, okoliš, socijalna i kulturna pitanja te, sukladno tomu, služiti kao osnova za dogovaranje, usklađivanje i podržavanje aktivnosti definiranih strategijom. Strategija treba pomoći u definiranju i provedbi zajedničkih strateških ciljeva te dati osnovne smjernice za osmišljavanje, pripremu i realizaciju kvalitetnih provedbenih investicijskih projekata.

Ova Lokalna razvojna strategija odnosi se na vremensko razdoblje od 2013.-2014. godine.

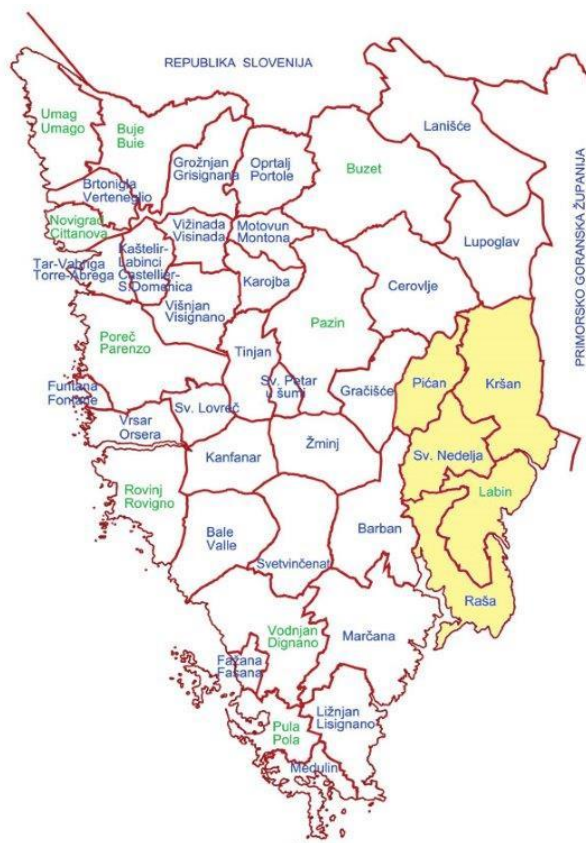
2. ZNAČAJKE PODRUČJA OBUHVAĆENOG LAG-OM

Istarska županija nalazi se na zapadnom dijelu Republike Hrvatske te sjeveroistočnom dijelu Jadranskog mora. Površina Istarske županije iznosi 2.822 km², dužina obale iznosi 539 km² uključujući otoke. Na sjeveru graniči sa Slovenijom, na istoku i jugu s Primorsko-goranskom županijom, a na zapadu ima morsku granicu s Italijom. Geografski zauzima najveći dio Istre – najprostornijeg (3.476 km²) jadranskog poluotoka. Klima u Istarskoj županiji je na obalnom dijelu sredozemna, u unutrašnjosti kontinentalna te na sjeveroistočnom dijelu umjerena. Upravno je Istarska županija podijeljena na 41 teritorijalnu jedinicu lokalne samouprave: 10 gradova i 31 općinu.

2.1. PODRUČJE OBUHVATA LAG-A ISTOČNA ISTRA

Osnivanje LAG-a „Istočna Istra“ provedeno je u skladu s preporukama Strateškog programa ruralnog razvoja Istarske županije (2008.-2013.). Temeljem Statuta donesenog na Osnivačkoj sjednici Udruge od 19.12.2012. godine Lokalna akcijska grupa „Istočna Istra“, skraćeno LAG „Istočna Istra“, djeluje na području Grada Labina, te Općina Kršan, Pićan, Raša i Sv. Nedelja. Središte LAG-a je u Labinu. Glavni cilj osnivanja LAG-a je promicanje i poboljšanje ruralnog razvoja putem lokalnih inicijativa i partnerstava u skladu s LEADER pristupom.

Slika 1. Položaj LAG-a Istočna Istra

Izvor: www.istra-istria.hr, ožujak 2013

Tablica 1. Obilježja područja LAG-a „Istočna Istra“

Broj stanovnika	22.658
Gustoća naseljenosti (stan/km ²)	57,79
Površina, km ²	390,92
Broj gradova i općina	5
Broj naselja	94

Izvor: Popis stanovništva 2011, Državni zavod za statistiku

Tablica 2. Osnovni statistički podaci osnivača LAG-a Istočna Istra

Mjesto i datum osnivanja LAG-a	Labin, 19. prosinca 2012.
Broj osnivača LAG-a	58
Broj članova LAG-a	62
Broj članova LAG-a iz javnog sektora	5
Broj članova LAG-a iz civilnog sektora	26
Broj članova LAG-a iz gospodarskog sektora	31

Izvor: Lokalna akcijska grupa „Istočna Istra“, 2013.

2.2. OSNOVNE ZNAČAJKE PROSTORA I PRIRODNA OBILJEŽJA

LAG „Istočna Istra“ čine Grad Labin, te Općine Kršan, Pićan, Raša i Sv. Nedelja. Područje LAG-a „Istočna Istra“ obuhvaća ukupno 390,92 km². Najveća nadmorska visina iznosi 835 m i nalazi se na području Općine Kršan. Na sjeveru i sjeverozapadu LAG „Istočna Istra“ graniči s Općinama Lupoglav i Cerovlje, na zapadu i jugozapadu s Općinama Gračišće, Barban i Mrčana, te na sjeveroistoku i istoku s Primorsko goranskom županijom. Ukupno na području LAG-a „Istočna Istra“ prema Popisu stanovništva iz 2011. godine (neslužbeni podaci) ima 94 naselja i u njemu živi 22.658 stanovnika, dok prema službenim podacima Popisa stanovništva iz 2001. godine u njemu živi 24.131 stanovnika.

Tablica 3: Osnovni statistički podaci o LAG-u „Istočna Istra“

Općina/Grad	Površina (km ²)	Najveća visina (mnm)	Broj kućanstava	Broj naselja	Broj st. 2011.	Gustoća naseljen. (stan./km ²)	Prosječna udaljenost naselja od admin. sred. JLS (km)
Grad Labin	71,85	320	4.813	17	11.703	162	3,5
Općina Kršan	124,00	835	1.083	23	2.958	24	5
Općina Pićan	50,92	444	596	10	1.820	36	4
Općina Raša	80,15	560	1.257	23	3.197	40	7
Općina Sveta Nedelja	64,00	306	1.250	21	2.980	47	6
LAG Istočna Istra	390,92	835	8.999	94	22.658	58	5,1

Izvor: Popis stanovništva 2011, Državni zavod za statistiku

Područje Grada Labina čini 17 naselja, to su: Bartići, Breg, Duga Luka, Gondolići, Gora Glušići, Kapelica, Kranjci, Labin, Marceljani, Presika, Rabac, Ripenda Kosi, Ripenda Kras, Ripenda Verbanci, Rogočana, Salakovci i Vinež.

Područje Općine Kršan čine 23 naselja, to su: Kršan, Blaškovići, Veljaki, Lazarići, Boljevići, Čambarelići, Kožljak, Jesenovik, Nova Vas, Šušnjevića, Letaj, Kostrčani, Lanišće, Zankovci, Polje Čepič, Zatka Čepić, Purgarija, Plomin, Plomin Luka, Stepčići, Vozilići, Zagorje i Potpićan.

Područje Općine Pićan čini 10 naselja, to su: Grobnik, Jakomići, Krbune, Kukurini, Montovani, Orič, Pićan, Sveta Katarina, Tupljak i Zajci.

Područje Općine Raša čine 23 naselja, to su: Barbići, Brgod, Brovinje, Crni, Diminići, Drenje, Koromačno, Krapan, Kunj, Letajac, Most-Raša, Polje, Raša, Ravni, Skitača, Stanišovi, Sveta Marina, Sveti Bartul, Škvaranska, Topid, Trget, Trgetari i Viškovići.

Područje Općine Sv. Nedelja čini 21 naselje, to su: Cere, Eržišće, Frančići, Jurazini, Kraj Drage, Mali Golji, Mali Turini, Marići, Markoci, Nedešćina (općinsko središte), Paradiž, Ružići, Santalezi, Snašići, Sveti Martin, Štrmac, Šumber, Veli Golji, Veli Turini, Vrećari i Županići.

2.2.1. Reljef i klima

Područje LAG-a „Istočna Istra“ prema zemljopisnim karakteristikama klimatski i vegetacijski podijeljeno je u nekoliko zona. Zona užeg obalnog područja mora ima obilježja mediteranske

klime i vegetacije Sredozemlja. Ostala područja su pod utjecajem submediteranskih obilježja, dijelom sredozemnih i dijelom kontinentalnih obilježja. Područje Čepićkog polja, doline Raše i Boljunčice ima obilježja nizinskog dijela te brdovitog dijela na rubnim dijelovima do 300 m nadmorske visine te pretplaninskog i planinskog dijela prema masivu Čićariji i Primorsko goranskoj županiji. Obilježja klime nizinskog i brdovitog dijela određena su mediteranskim i umjereno kontinentalnim utjecajem koji se susreću na ovom području, a variraju u odnosu na reljef i nadmorsku visinu. Pretplaninsko i planinsko područje je područje kontinentalne klime, na većim nadmorskim visinama s ravnomjernim rasporedom godišnjih oborina u količini od preko 1500 mm, a na višim predjelima duže se zadržava snijeg.

2.2.2. Tlo

Tla na području LAG-a „Istočna Istra“ odgovaraju svim obilježjima područja koje je nazvano „Siva Istra“. To je kraško područje čija se geološko-litološka građa pretežno sastoji od krednih i dolomitnih vapnenaca koji su stabilni i dobrih geo-tehničkih svojstava te dobre nosivosti. Tla nizinskog dijela su aluvijalno-koluvijalna, oglejna i djelomično hidromeliorirana, dok se na brdskom dijelu nalaze uglavnom plitka tla i kamenjari u manjem dijelu antropogenizirana. Predplaninsko i planinsko područje obilježavaju plitka i kamenita tla, a manje površine dubljih tala nalaze se u karakterističnim kraškim oblicima - dolcima i krškim visoravnima.

Razvitak poljoprivrednih djelatnosti na području LAG-a „Istočna Istra“ ovisi o prirodnim uvjetima (reljef, klima i tlo) pa tako u nizinskom i brdovitom području uspijevaju ratarske, krmne i povrćarske poljoprivredne kulture, u nizinskom dijelu uzgoj njihova sjemenja, te vinova loza i voćarske kulture u umjereno-kontinentalnom pojasu, a razvitak poljoprivrede na pretplaninskom i planinskom području usmjeren je prema stočarstvu pašnjačkog tipa (ovčarstvo).

Podzemlje Labinščine poznato je po jednom od najkaloričnijih kamenih ugljena u Europi koji je imao veliki značaj u energetici. Zbog toga su u ovom prostoru smještene elektroenergetske građevine – termoelektrana Plomin 1 i Plomin 2. Budući da je s vremenom eksploatiranje raškog ugljena postalo neracionalno, odustalo se od njegove daljnje eksploatacije.

2.2.3. Vode

Kraška podloga, blizina padina Učke i odgovarajuće količine padalina svrstavaju područje LAG-a „Istočna Istra“ u značajno izvoriste pitke vode za cijelu Istru. Posebno se to odnosi na formirane retencije u podzemlju sa značajnim zalihama pitke vode. Rijeka Raša duga je 23 km, izvire u Čepićkom polju, a utječe u Raški zaljev. Porječje rijeke Raša je vrlo složeno a gornji dio, koji se naziva Boljunčica, naglo skreće s Čepićkog polja prema zapadu i sjedinjuje se s Rašom, nastavljajući uskom dolinom prema moru. U produženju Boljunčice je dug Plominski zaljev, koji podsjeća na ostale kanale kojima završavaju istarske tekućice. Procjenjuje se da se iz jamskih voda napuštenih rudnika moglo koristiti najmanje 2x250 l/s. Postojeći vodoopskrbni sustav osigurava 122 l/s. S planiranim i započetim radovima osposobljavanja novih ili proširivanja postojećih izvorišta, dobilo bi se 200 l/s.

2.2.4. Prirodno i kulturno nasljeđe te njihova zaštita

Područje LAG-a „Istočna Istra“ ima vrijedno prirodno i kulturno nasljeđe koje je važno prepoznati, vrednovati i očuvati.

Zaštićeni dijelovi prirode

Status zaštićenog dijela prirode u kategoriji „Zaštićeni krajolik“ ima područje između Labina, Rapca i uvale Prtlog (1.286,31 ha), jer je to jedna od rijetkih kvalitetnih šuma hrasta crnike. Na području Grada Labina nalazi se botanički spomenik prirode Dva stabla glicinije, zaštićen od 1972. godine.

Dio Općine Kršan nalazi se unutar „Parka prirode Učka“, ali unutar granica Parka nema cjelovitih naselja nego se u njemu nalaze dijelovi naselja, to su: Šušnjeвица, Nova Vas, Jasenovik i Kožljak. Dijelovi naselja koje ulaze u područje naselja Kožljak su: Gorinci, Zagrad, Kaštel, Katun, dio Kožljak i Škalamer. U ovo područje ulazi i dio naselja Vozilići, a to je Stabljevac.

Područje južnog dijela značajnog krajobraza Učka – Plomin obuhvaća površinu od 928,16 ha u Općini Kršan. Obronci Plominske gore stanište su velikog broja rijetkih i ugroženih biljnih vrsta (uz nekoliko vrsta orhideja), kao i nekih rijetkih vrsta ptica (sivi sokol, suri orao) i leptira. Na promatranom području nalaze se i endemične vrste Istarskog zvončića (*Campanula Istriaca* Feer).

Na području Općine Pićan zaštićena prirodna područja obuhvaćaju kategorije: značajni krajobraz i geomorfološki spomenik prirode. U obuhvatu Plana zaštićeno je 1.031,46 ha ili 20,58% od obuhvata PPUO. Zaštićena prirodna područja su:

- u kategoriji značajni krajobraz: dio značajnog krajobraza „Gračišće-Pićan“ (760,08 ha) i planski zaštićeno područje dio značajnog krajobraza kanjona Raše- od Šumbera do Mosta Raše (271,38 ha)
- u kategoriji geomorfološki spomenik prirode: jama Bregi zapadno od sela Marfani i jama Jurani (planska zaštita) (Odluka o donošenju Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja općine Pićan, 22.12.2009.)

Na području Općine Sv. Nedelja nalazi se spomenik parkovne arhitekture – Park u Nedešćini, oblikovan u 19.st. te zaštićen od 1974 (2,0 ha).

Na području obuhvata LAG-a „Istočna Istra“ nalaze se područja predložena za zaštitu u sklopu ekološke mreže NATURA 2000. U sklopu Područja od važnosti za Europsku uniju (SCI) obuhvaćeno je 4.354 ha (11,2% ukupne površine LAG-a) i to su sljedeća područja: Park prirode Učka, Boljunska polje, Rudnik ugljena Raša, Poluotok Ubaš, Dolina Raše, Pazinština, Istra – Čepičko polje, Čepić tunel, Plomin – Mošćenička draga, Ušće Raše, Uvala Remac, podmorje kod Rabca, Uvala Škvaranska - Uvala Sv. Martin.

Područja posebne zaštite (SPA) obuhvaća površinu od 5.110 ha (13,1% površine LAG-a) i vodi se pod nazivom Učka i Čićarija.

Ukupna površina uključena u Natura 2000 je 6.891 ha što predstavlja 17,7% od ukupne površine LAG-a „Istočna Istra“.

Slika 2. LAG „Istočna Istra“ – predložena NATURA 2000 područja

Izvor: Državni zavod za zaštitu prirode

Zaštićeni spomenici kulturne baštine

U sljedećoj tablici iskazana su područja i građevine koje u Prostornom planu Istarske županije imaju status zaštićenog spomenika kulture s kategorizacijom zaštite i njezinim brojem registracije odnosno oznakom preventivne zaštite (PZ).

Tablica 4: Područja i građevine koje imaju status zaštićenog spomenika kulture

Mjesto/Građevina	Stupanj zaštite	Reg. br.
Labin, stari grad Labin	Registrirana urbana cjelina	38
Rabac, podmorje do luke Rijeka	Registrirani arheološki lokaliteti	112
Labin, kapela Sv. Marije Magdalene	Registrirana sakralna građevina	56
Labin, kapela Sv. Kuzme i Damjana	Registrirana sakralna građevina	78
Labin, žup. crkva Blažene djevice Marije	Registrirana sakralna građevina	239
Rabac, kapela Sv. Andrije	Registrirana sakralna građevina	240
Dubrova, stancija i ladanjski kompleks	Registrirana obrambena građevina	PZ
Labin, palača Lazarini – muzej	Registrirana civilna građevina	5
Labin, gradska loža	Registrirana civilna građevina	57
Labin, gradska vrata	Registrirana civilna građevina	58

Labin, palača Scampicchio	Registrirana civilna građevina	236
Labin, palača Franković-Vlačić	Registrirana civilna građevina	256
Labin, rodna kuća G. Martinuzzi	Registrirana civilna građevina	266
Labin, Casanostra (Labinska Republika)	Registrirana civilna građevina	422

Izvor: Prostorni plan Istarske županije, PUR Grada Labina, 2008

Centralni dio Pjacula s upravnom zgradom i okolnim zgradama registriran je kao kulturno dobro. Dijelovi povijesnih rudarskih sklopova stavljeni su pod preventivnu zaštitu kao spomenici industrijske arhitekture.

Na području Općine Kršan nalazi se Kršanski Kaštel (pronađen Istarski razvod), Plominska crkva Sv. Jurja Starog koja krije najstariji poznati glagoljski natpis – Plominski natpis, te Romaničke crkve Sv. Kvirina i freske iz 15. stoljeća s detaljima prikaza poklonstva poznatog slikara Alberta (www.sv-nedelja.hr, ožujak 2013).

Kulturna dobra nacionalnog značaja na području Općine Sv. Nedelja su sljedeće:

- povijesna graditeljska cjelina
 - o Šumber - ruralno naselje - kaštel Šumber s podgrađem
- arhitektonsko - krajobrazni sklop
 - o Dubrova (Štrmac) - vlastelinski kompleks (kaštel) Franković - Lazzarini

Kulturna dobra regionalnog značaja na području Općine Sv. Nedelja su sljedeće:

- arheološki lokalitet
 - o Čamparovica, lokalitet Kočur – rano srednjovjekovna utvrda, ostaci kapele sv. Križa
- arhitektonsko - krajobrazni sklop
 - o Sveti Martin - kaštel Lazzarini
- sakralna građevina
 - o Paradiž - kapela sv. Pavla
 - o Snašići - crkva Navještenja Blažene Djevice Marije ("Marčenica")
 - o Šumber - župna crkva sv. Ivana i Pavla
 - o Šumber - crkva sv. Kvirina na groblju
 - o Šumber - crkva Sv. Marije od Drena

Postoji i više kulturnih dobara lokalnog karaktera s ciljem održavanja postojećih povijesnih oblika naseljenosti, planske matrice naselja, tradicijskih građevnih struktura, te revitalizacija i obnova značajnih povijesnih građevina i sklopova.

2.3. DEMOGRAFSKE I SOCIJALNE ZNAČAJKE

Na području LAG-a „Istočna Istra“ prema posljednjem popisu stanovništva iz 2011. godine živi ukupno 22.658 stanovnika. Ukupna površina LAG-a iznosi 390,92 km² tako da gustoća naseljenosti iznosi 58 stanovnika/km² što je značajno manje nego na razini Hrvatske (75,71 stanovnik/km²) i Istarske županije (73,9 stanovnika/km²). U ukupnom broju ima nešto više žena (51%) nego muškaraca.

Tablica 5: Kretanje stanovništva na području LAG-a Istočna Istra u razdoblju od 1948. do 2011. godine

	1948.	1953.	1961.	1971.	1981.	1991.	2001.	2011.	Indeks 11./48.
Grad Labin	7.783	9.582	10.019	10.586	11.828	12.974	12.426	11.703	149,58

Općina Raša	6.796	6.549	6.373	4.821	4.460	4.124	3.535	3.197	46,84
Općina Kršan	5.100	4.792	4.653	3.812	3.293	3.424	3.264	2.958	57,86
Općina Pićan	3.508	3.363	3.012	2.611	2.346	2.133	1.997	1.820	52,08
Općina Sv. Nedelja	4.983	4.828	4.470	3.847	3.573	3.328	2.909	2.980	59,94
Ukupno	28.170	29.114	28.527	25.677	25.500	25.983	24.131	22.658	80,19

Izvor: Popis stanovništva 2011, www.dsz.hr

Tijekom posljednje 63 godine, između popisa 1948. i 2011. godine, broj stanovnika se godinama smanjivao na području svih Općina, osim u Gradu Labinu gdje je broj stanovnika rastao. Između posljednja dva popisa stanovništva 2001. i 2011. godine broj stanovnika se smanjio u Gradu Labinu i Općinama Raša, Kršan i Pićan, dok se u općini Sveta Nedelja povećao. Ukupno na području LAG-a prema popisu iz 2011. godine živi 1.473 stanovnik manje nego 2001. godine.

Na području Grada Labina živi 51% ukupnog stanovništva LAG-a „Istočna Istra“, slijedi Općina Raša sa 14%, Općina Sv. Nedelja i Općina Kršan sa po 13% stanovništva dok ih je najmanje u Općini Pićan (8% stanovništva).

Prosječna starost označuje srednje godine života cjelokupnog stanovništva određenog prostora. Indeks starenja jest postotni udio osoba starih 60 i više godina u odnosu na broj osoba starih 0 – 19 godina. Indeks veći od 40 kazuje da je stanovništvo određenog područja zašlo u proces starenja. Koeficijent starosti jest postotni udio osoba starih 60 i više godina u ukupnom stanovništvu. Osnovni je pokazatelj razine starenja, a kad prijeđe vrijednost 12%, smatra se da je stanovništvo određenog područja zašlo u proces starenja.

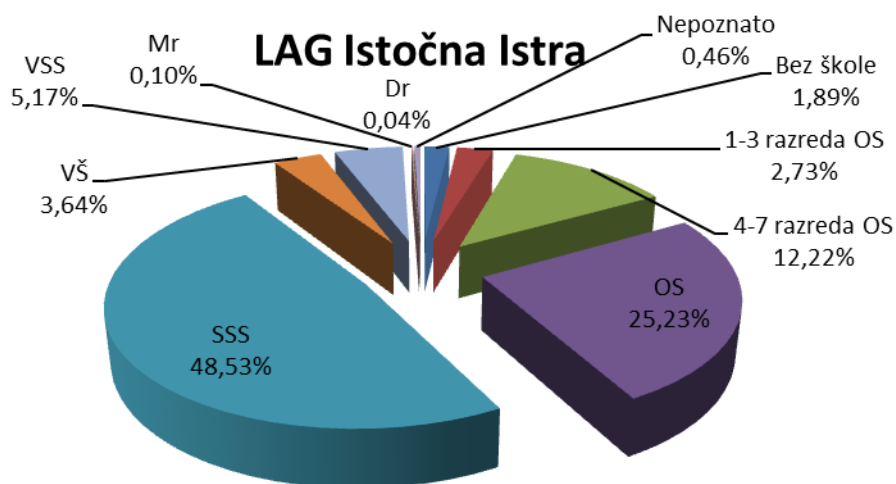
Tablica 6. Spolna i starosna struktura stanovništvo na području LAG-a Istočna Istra

JLS	Udio žena (%)	Pokazatelji starosne strukture		
		Prosječna starost	Indeks starenja	Koeficijent starenja
Grad Labin	51	45,1	183,6	28,3
Općina Kršan	50	44,3	157,3	24,3
Općina Pićan	50	43,1	133,5	25,1
Općina Raša	52	45,6	180,1	27,3
Općina Sveta Nedelja	51	45,3	188,9	29,2
Područje LAG-a	51	44,9	176,4	27,5

Izvor: Popis stanovništva 2011, Državni zavod za statistiku

Spolna struktura je dobra jer pokazuje izjednačenost u broju muškaraca i žena. Međutim, zabrinjavajuća je starosna struktura jer indeks starenja za područje LAG-a „Istočna Istra“ iznosi 176,4, a koeficijent starenja 27,5 što su vrijednosti koje ukazuju da je stanovništvo zašlo u snažan proces starenja. Stanje je posebice negativno na području Općine Sv. Nedelja i Grada Labina. Podaci za LAG „Istočna Istra“ su puno nepovoljniji nego na razini Hrvatske gdje indeks starenja iznosi 115, a koeficijent starenja 24,1.

Slika 3. Obrazovna struktura stanovništva na području LAG-a „Istočna Istra“ prema popisu iz 2001. godine

Izvor: Državni zavod za statistiku, www.dsz.hr

Prema Popisu stanovništva iz 2001. godine najveći broj stanovnika od 15 godina i starije ima srednjoškolsko obrazovanje (49%), dok četvrtina stanovništva ima osnovnoškolsko obrazovanje. Više od srednjoškolskog obrazovanja ima ukupno 8,9% stanovništva što je manje od prosjeka na razini države (11,9%) kao i prosjeka Istarske županije (12,5%).

2.3.1. Društvena i zdravstvena infrastruktura

Društvena infrastruktura obrađena je prikazom strukture osnovnih obrazovnih, zdravstvenih i socijalnih ustanova po jedinicama lokalne samouprave na području LAG-a „Istočna Istra“. Pritom je potrebno napomenuti da iskazani brojevi u sebi sadrže ukupan broj elemenata ove infrastrukture koji su prostorno izdvojeni i locirani u različitim naseljima, bez obzira na njihovu pravnu osobnost.

Na području LAG-a „Istočna Istra“ vidljiva je koncentracija društvene i zdravstvene infrastrukture oko većeg gradskog središta (Grad Labin s aglomeracijom Rabac) dok je u ostalim jedinicama lokalne samouprave na lokaciji LAG-a zamjetna slabija pokrivenost tom infrastrukturom. Značajno je napomenuti da sve jedinice lokalne samouprave LAG-a „Istočna Istra“ u svojim prostornim planovima imaju definirane prostore za povećanje ove infrastrukture što treba uskladiti sa projekcijama kretanja broja stanovništva ne umanjujući razinu postojećeg standarda.

Tablica 7: Društvena i zdravstvena infrastruktura

JLS	Vrtić	Osnovna škola	Srednja škola	Bolnica / Dom zdr. / Poliklinika	Ambulanta opće medicine	Stomatološka ambulanta	Ljekarnica	Dom za starije i nemoćne
Labin	5	6	1	1	9	12	3	0
Kršan	1	5	0	0	3	2	1	0
Raša	1	2	0	0	1	1	1	1
Sv. Nedelja	0	2	0	0	1	0	0	1

Pićan	1	3	0	0	0	0	0	0
Ukupno	8	18	1	1	14	15	5	2

Izvor: LAG Istočna Istra

Potrebno je također napomenuti da na prostoru obuhvata LAG-a „Istočna Istra“ djeluje više društava i zajednica i vjerskih zajednica (katolička i islamska vjerska zajednica) i to KUD I Kulturno umjetničko društvo (KUD) Ivan Fonović Zlatela, Dobrovoljno vatrogasno društvo Kršan – DVD Kršan, Udruga tartufara, Lovačko društvo Zec (lovstvom se bavi također i trgovačko društvo Plominska gora d.o.o.) Lovačko društvo "Kamenjarka" - Labin, Lovačko društvo "Kamenjarka" - Pićan, Lovačko društvo "Ubaš" - Koromačno, Lovačko društvo "Balotin" - Vinež, te 29 sportskih udruga i udruga mladih.

2.4. GOSPODARSKE ZNAČAJKE

Gospodarske značajke područja LAG-a „Istočna Istra“ iskazati će se putem podataka o broju registriranih tvrtki, broju zaposlenih, ostvarenim prihodima i dobiti po djelatnosti na razini pojedinih JLS. Podaci su iskazani za 2008. i 2011. godinu tako da je moguće pratiti trendove po svim navedenim ekonomskim pokazateljima.

Tablica 8: Broj trgovačkih društava i zaposlenika po djelatnostima i JLS na području LAG-a u 2008. i 2011. godini za trgovačka društva

Djelatnosti	Godine	Grad Labin		Općina Kršan		Općina Pićan		Općina Raša		Općina Sv. Nedelja		LAG	
		Tvrtke	Zaposleni	Tvrtke	Zaposleni	Tvrtke	Zaposleni	Tvrtke	Zaposleni	Tvrtke	Zaposleni	Tvrtke	Zaposleni
Poljopriv., šumar. i ribar.	2008.	6	5	5	9	1	1	0	0	1	0	13	15
	2011.	9	7	5	17	1	2	1	2	3	2	19	30
Prerađivačka industrija	2008.	49	892	8	130	13	319	6	368	6	342	82	2.051
	2011.	53	1.398	15	278	9	157	7	355	7	24	91	2.212
Građevin.	2008.	50	389	4	13	1	4	2	2	11	28	68	436
	2011.	51	350	8	10	2	6	4	3	12	23	77	392
Turizam, trgov. i prijev.	2008.	134	1.169	30	102	13	44	10	48	17	55	204	1.418
	2011.	150	765	34	135	15	59	17	44	20	60	236	1.063
Ostale djelatnosti	2008.	149	723	8	13	7	5	10	14	14	78	188	833
	2011.	145	857	15	11	7	3	11	2	13	64	191	937
UKUPNO	2008.	388	3.178	55	267	35	373	28	432	49	503	555	4.753
	2011.	408	3.377	77	451	34	227	40	406	55	173	614	4.634

Izvor: HGK, Županijska komora Pula, 2012.

Pregled strukture gospodarstva LAG-a „Istočna Istra“ prikazan je u Tablici , gdje je vidljiv broj gospodarskih subjekata i broj zaposlenih osoba u njima, strukturiran po jedinicama lokalne samouprave na području LAG-a, po gospodarskim sektorima (poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo; prerađivačka industrija; građevinarstvo; turizam, trgovina i prijevoz te ostale djelatnosti) i to za 2008. i 2011. godinu. Iz takvog prikazanog stanja u dvije promatrane godine moguće je uvidjeti trend gospodarskih kretanja u doba gospodarske recesije koja je započela upravo promatranom 2008. godinom.

Pregled strukture gospodarskih subjekata na prostoru LAG-a „Istočna Istra“ ukazuje na podatak kako je najveći broj registriranih gospodarskih subjekata iz sektora turizma, trgovine i prijevoza (236 subjekta), slijede ga sektor prerađivačke industrije (91 subjekt), sektor građevinarstva (77 subjekta), sektor poljoprivrede, šumarstva i ribarstva (19 subjekata) te 191 subjekata iz ostalih gospodarskih djelatnosti.

Iz strukture zaposlenosti po sektorima vidljivo je da je najveći broj zaposlenih osoba prisutan u sektoru prerađivačke industrije (2.212 osoba), slijedi sektor turizma, trgovine i prijevoza

(1.063 osoba), sektor građevinarstva (392 osobe) i sektor poljoprivrede, šumarstva i ribarstva (30 osoba), dok je u svim ostalim gospodarskim djelatnostima zaposleno 937 osoba.

Razvidan je porast broja gospodarskih subjekata na području LAG-a „Istočna Istra“ sa 555 na 614 subjekata, ali uz smanjenje ukupnog broja zaposlenih sa 4.753 na 4.634 osobe. Najveći broj gospodarskih subjekata zabilježen je na području Grada Labina (408 subjekata), slijedi ga Općina Kršan sa 77 subjekata, Općina Sv. Nedelja sa 55 subjekata, Općina Raša sa 40 subjekata dok najmanje subjekata broji Općina Pićan (34 subjekata).

Tablica 9: Prihod i dobit po djelatnostima i JLS na području LAG-a u 2008. i 2011. godini za trgovačka društva

- u milijunima kuna

Djelatnosti	Godine	Prihod po JLS u Istočnoj Istri					Ukupno LAG	
		Kršan	Labin	Pićan	Raša	Sv. Nedelja	Prihod	Dobit
Poljoprivreda, šumarstvo i ribar.	2008.	0,6	2,8	0,4	0,0	0,0	3,9	-1,7
	2011.	11,3	3,2	0,8	0,1	0,4	15,9	0,3
Prerađivačka industrija	2008.	146,7	977,4	465,7	675,8	90,7	2.356,4	-42,5
	2011.	376,3	1.153,3	351,6	422,5	7,1	2.310,9	15,4
Građevinarstvo	2008.	6,3	120,4	0,6	2,3	4,2	133,8	3,2
	2011.	2,8	103,6	0,7	0,2	3,4	110,7	-2,4
Trgovina, turizam i ugostiteljstvo	2008.	92,7	652,2	39,0	62,5	35,0	881,5	20,0
	2011.	86,8	347,2	72,7	33,8	40,4	581,0	6,6
Ostale djelatnosti	2008.	944,0	167,2	2,5	2,9	42,4	1.159,0	13,2
	2011.	957,9	225,4	2,2	3,9	41,2	1.230,5	19,7
Ukupno	2008.	1.190,3	1.920,1	508,3	743,6	172,2	4.534,5	-7,8
	2011.	1.435,1	1.832,8	428,0	460,5	92,4	4.248,8	39,6

Izvor: HGK, Županijska komora Pula, 2012.

Prihodovno najjača djelatnost na području LAG-a „Istočna Istra“ u 2011. godini je prerađivačka industrija u kojoj se ostvaruje 54% od ukupnog prihoda, a zatim slijede ostale djelatnosti sa udjelom od 29%. Promatrano po JLS, najveći obujam prihoda od 43% ostvaruje se na području Grada Labina, a slijedi Općina Kršan sa 34% od ukupnog prihoda na razini cjelokupnog gospodarstva. Kod većine djelatnosti evidentirano je smanjenje obujma poslovanja u razdoblju od 2008.-2011. godine pri čemu je pad najveći u trgovini, turizmu i ugostiteljstvu (indeks 65,9) i građevinarstvu (indeks 82,7). Indeks na razini svih djelatnosti iznosi 93,7. Promatrano po JLS najveći pad prihoda evidentiran je u Općinama Sv. Nedelja (indeks 53,7) i Raša (indeks 61,9). Rast obujma prihoda ostvarila je Općina Kršan (indeks 120,6). Na razini cjelokupnog LAG-a također je evidentiran pad obujma prometa uz indeks 93,7. Vrlo je signifikantno kretanje dobiti/gubitka gdje je vidljivo da je na razini svih djelatnosti u LAG-u „Istočna Istra“ u 2008. godini ostvaren kumulativni gubitak u visini od 7,8 milijuna kuna, dok je u 2011. godini ostvaren kumulativna dobit od 39,6 milijuna kuna. Promatrano po djelatnostima, najviša dobit se ostvaruje u ostalim djelatnostima te trgovini, turizmu i ugostiteljstvu, dok je najveći rast dobiti evidentiran u prerađivačkoj industriji. Prema podacima Obrtnog registra MINPO na dan 28. veljače 2013. godine na području LAG-

a „Istočna Istra“ bilo je evidentirano 675 registriranih obrta, od čega najviše u Labinu (427 registrirana obrta), zatim u Kršanu 98, Raši 61, Sv. Nedelji 48 i u Pićnu 41 registrirani obrt.

Tablica 10: Broj nezaposlenih prema području, spolu i razini obrazovanja

Općina / Grad	UKUPNO		Bez škole i nezavršena osnovna škola		Osnovna škola		SŠ za zanimanja do 3 god., KV, VKV		SŠ za zanimanja od 4 godine		Gimnazija		Dodiplomski studij i viša škola		Fakultet, akademija, magisterij, doktorat	
	Σ	Ž	Σ	Ž	Σ	Ž	Σ	Ž	Σ	Ž	Σ	Ž	Σ	Ž	Σ	Ž
Kršan	181	105	5	4	47	32	64	33	39	19	3	2	13	7	10	8
Labin	827	444	41	28	164	96	300	139	176	91	41	30	57	30	48	30
Pićan	43	28	2	0	7	6	20	13	9	6	1	0	2	2	2	1
Raša	189	110	13	10	54	27	78	42	24	17	7	5	8	5	5	4
Sveta Nedelja	100	59	3	1	20	16	28	11	32	18	4	4	6	4	7	5
Ukupno	1.340	746	64	43	292	177	490	238	280	151	56	41	86	48	72	48

Izvor: www.hzz.hr / Statistički registrirana nezaposlenost na dan 31.12.2012.

Broj nezaposlenih na području LAG-a „Istočna Istra“ na kraju 2012. godine iznosio je 1.340 što predstavlja 19% radno aktivnog stanovništva. Udio žena u nezaposlenom stanovništvu iznosi 55,6%. S obzirom na razinu obrazovanja, najveći udio nezaposlenih ima trogodišnje srednjoškolsko obrazovanje (36,6%), a zatim slijede oni sa osnovnoškolskim obrazovanjem (21,8%) i četverogodišnjim srednjoškolskim obrazovanjem (20,1%).

2.4.1. Poljoprivreda

Prema podacima Popisa poljoprivrede iz 2003.godine na području LAG-a „Istočna Istra“ od ukupno 4.533,84 ha raspoloživog zemljišta OPG su koristila 1.861,71 ha poljoprivrednog zemljišta.

Tablica 11: Osnovne značajke poljoprivredne proizvodnje

Obilježje poljoprivrednih gospodarstava	Jedinica lokalne samouprave					Ukupno
	Općina Kršan	Grad Labin	Općina Pićan	Općina Raša	Opć. Sv. Nedelja	
Broj poljop. gosp.						
- ukupno	346	326	420	129	482	1.703
- upisano u Upisnik	105	102	116	30	69	422
Prosječan broj članova kućanstva	3,4	3,0	3,6	3,1	3,0	3,2
Poljop. zemljište (ha)						
- raspoloživo	1.054	496	1.681	180	1.122	4.533
- korišteno	502	175	662	35	486	1.860
Prosječna veličina poljop. parcele (ha)	0,63	0,36	0,36	0,12	0,41	0,40
Broj goveda	274	83	207	11	157	732

Broj svinja	219	24	488	18	51	800
Broj ovaca	242	201	142	207	217	1.009
Broj koza	333	167	124	155	303	1.082
Broj dvoos. traktora	149	62	286	33	159	689

Izvor: Agencija za plaćanje u poljoprivredi 2012., Popis poljoprivrede 2003.

Na području LAG-a „Istočna Istra“ je svega 24,8% poljoprivrednih gospodarstava upisano u Upisnik što ukazuje da je veći dio njih izuzet od mogućnosti da u budućem razdoblju koriste razne oblike potpora namijenjenih ruralnom i gospodarskom razvoju. Udio od 41,1% korištenog poljoprivrednog zemljišta od ukupno raspoloživog je vrlo nizak i ukazuje na postojanje značajnog neiskorištenog potencijala. Prosječna površina parcele iznosi 0,4 ha što predstavlja zapreku unaprjeđenju tehnologije i mehaniziranosti poljoprivredne proizvodnje. Od ukupno korištenih 1.860 ha poljoprivrednog zemljišta na ovom području najznačajnije su oranice (37%), slijede pašnjaci (26%), livade (20%), vinogradi 12%), voćnjaci (3%) i povrtnjaci (1%). Na oranicama i vrtovima najznačajnija je proizvodnja žita (52%), krmnog bilja (28%), krumpira (9%) i povrća (5%). Od ukupno obradivog zemljišta ostavljeno je na ugaru ili je neiskorišteno 43 ha (6%).

Tablica 12: Poljoprivredno zemljište u vlasništvu RH

Jedinica lokalne samouprave	Ukupno ha
Općina Kršan	2.867
Općina Pićan	185
Općina Sv. Nedelja	350
Općina Raša*	450
Grad Labin*	70
Ukupno LAG Istočna Istra	3.922

Izvor: Programi raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države po JLS, *procjena

Program raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države još nije donesen u Gradu Labinu te Općinama Pićan i Raša.

2.4.2. Turizam i ugostiteljstvo

Turizam zajedno s ugostiteljstvom (hoteli i restorani) je gospodarski fenomen od osobitog značaja za razvoj LAG-a „Istočna Istra“. U tom smislu planira se realizacija nekoliko iznimno značajnih projekta. Sadašnje stanje turizma na području LAG-a „Istočna Istra“ može se elaborirati pokazateljima prikazanim u tablici.

Tablica 13: Ostvarena noćenja turista 2007., 2009. i 2012. godine na području LAG-a Istočna Istra

Područje	Ostvarena noćenja			Index	
	2007. g.	2009. g.	2012. g.	2009./2007.	2012./2009.
Grad Labin	1.089.376	1.166.995	1.318.167	107	113
Općina Kršan	15.054	21.411	36.778	142	172
Općina Pićan	-	-	-	-	-

Općina Raša	123.358	152.962	220.076	124	144
Općina Sv. Nedelja	-	-	-	-	-
Ukupno	1.227.788	1.341.368	1.575.021	109	117

Izvor: Turističke zajednice Istarske županije (07.01.2013)

Prikaz ostvarenih noćenja, pokazuje da je turizam u svim evidentiranim općinama u razvojnom i uzlaznom kretanju. Vidljivo je da najjači rast postižu općine Kršan i Raša. Općina Kršan je u 2012. godini ostvarila porast noćenja od 72% u odnosu na 2009. godinu, odnosno 144% u odnosu na 2007. godinu. Općina Raša je u istim razdobljima ostvarila rast od 44, odnosno 78%. Najveći obujam noćenja ostvaruje grad Labin (84% od ukupno u LAG-u) zahvaljujući tome što se na njezinom području nalazi turističko naselje Rabac. Ukupna ostvarena noćenja na razini LAG-a Istočna Istra u 2012. godini su u porastu za 17% u odnosu na 2009. godinu, odnosno za 28% u odnosu na 2007. godinu. S obzirom na položaj, te bogatstvo prirodnih i kulturnih sadržaja, može se i u budućnosti očekivati ekspanzija u ovom segmentu gospodarstva.

2.4.3. Komunalna infrastruktura

Analiza komunalne infrastrukture izvršiti će se kroz prikaz prometne infrastrukture, vodoopskrbe, odvodnje, energetike i zbrinjavanje otpada.

2.4.3.1. Prometna infrastruktura

Prometna infrastruktura uključuje cestovnu povezanost, željeznički promet, luke i zračni promet. Prosječna udaljenost naselja od administrativnog središta jedinice lokalne samouprave iznosi za Grad Labin 3,5 km, Općinu Kršan 5 km, Općinu Pićan 4 km, Općinu Raša 7 km, Općinu Sv. Nedelja 6 km, odnosno za područje LAG-a „Istočna Istra“ prosječna udaljenost od administrativnog središta jedinice lokalne samouprave LAG-a „Istočna Istra“ iznosi 5,1 km.

Područje LAG-a „Istočna Istra“ je prometno dobro povezano, a Labin kao sjedište LAG-a iznimno je prometno pristupačan zahvaljujući svom gospodarskom značenju u prošlosti. Sve najznačajnije točke u regiji cestom su udaljene u radijusu od oko 62 km.

Osim cestovnih veza, postoje i željezničke veze, zatim luka u Rapcu, a industrijske luke Bršica i Plomin i trajektna luka Brestova u blizini su Labina. U Rapcu je u luci moguće organizirati i prihvat hidroaviona. Značajna je i blizina Zračne luke Pula koja je od Labina udaljena samo 38 km. Između Rapca i Labina postoji mogućnost za žičaru. Labin ima preduvjete za prihvat helikoptera u interventnim slučajevima.

Udaljenost od administrativnog središta LAG-a Istočne Istre –Labina do najznačajnijih točaka u regiji iznosi:

- Rijeka 62 km,
- Pula 42 km,
- Pazin 34 km,
- Plomin Luka 14 km,
- luka Bršica 13 km,
- zračna luka Pula 38 km.

Cestovna povezanost

Središte LAG-a „Istočna Istra“, Grad Labin, povezan je s Rijekom i s Pulom državnom cestom (D66) koja prolazi neposredno kroz Labin. Pored toga, u nedalekim Vozilićima je

cestovni prometni čvor koji istočnu Istru državnom cestom (D64) preko Pazina povezuje na novu središnju istarsku državnu cestu (D3). Labin je spojen državnom cestom (D500) s tunelom Učka. Navedene ceste zahtijevaju osuvremenjivanje koje je etapno započelo u smjeru tunela Učka i u smjeru prema Pazinu.

Željeznički promet

Željeznička pruga (II. reda) dotiče Grad Labin na prolazu dolinom Raše između Luke Bršica i Lupoglava. Gašenjem „Istarskih ugljenokopa“ ova je pruga izgubila nekadašnji veliki značaj. Njezino revitaliziranje povezano je s povećanjem teretnog prometa iz luke Bršica i teretima iz nove industrijske zone koja se razvija uz Potpićan. Za oživljavanje željezničkog prometa Istri presudna je izgradnja željezničkog tunela kroz Učku i spajanje istarske željezničke pruge neposredno na željezničku mrežu Hrvatske u Matuljima.

Luke

Luka u Rapcu može biti posebno značajna u funkciji turizma. U Rapcu je planirana i luka nautičkog turizma kapaciteta oko 300 vezova, a u uvali Prtlogu turističko-rekreacijska luka. Na području Labinšćine, u blizini Grada Labina su Industrijska luka Bršica i Plomin te trajektna luka Brestova. Raški lučki bazen i luka Bršica namijenjeni su terminalu za integralni transport s tendencijom povezivanja sa srodnim lukama u Grčkoj i na Bliskom Istoku. Luka u Plominu u funkciji je prihvata brodova s gorivom za termoelektranu Plomin. Od prometnog značaja za Grad Labin je i trajektna luka u Brestovi, koja spaja istočnu obalu Istre s otokom Cresom i na njega povezanim otokom Lošinjom. Alternativna trajektna luka Brestovi je u Plominu.

Zračni promet

Labinu je najbliža zračna luka Pula, udaljena samo 38 km cestom od Labina. Ona ima međunarodnu kategoriju i najveći značaj u zračnom putničkom prometu za turističku djelatnost Istre.

Boljunsko polje ocjenjuje se pogodnim za smještaj zračne luke za manje sportske i turističke zrakoplove.

Labin ima preduvjete za prihvat helikoptera u interventnim slučajevima. Luka u Rapcu može potencijalno može preuzeti ulogu za prihvat hidroaviona.

Žičara

Žičara se predviđa kao moguća veza za povezivanje Labina i Rapca. Žičara treba odteretiti lokalni cestovni promet i biti u funkciji turizma. Sličnu mehaničku vezu moguće je uspostaviti i stavljanjem u funkciju nekadašnjih rudarskih instalacija u podzemlju između Labina i Rapca.

2.4.3.2. Vodoopskrba

Postojeći izvori vode koji opskrbljuju područje Grada Labina su ukupnog kapaciteta od 271 l/s. To su izvori Fonte Gaia i Kokoti (180 l/s), Kožljak (7 l/s), Plomin (4 l/s) i Mutvica (80 l/s), koji zadovoljavaju sadašnje potrebe za vodom. Opskrbu vodom u svojim stanovima ima riješeno 99,7% stanovnika Grada Labina. (PUR, grada Labina, 2008).

Na području Labinšćine postoje i jamske vode, koje predstavljaju značajan izvor budućih pitkih voda akumuliranih u potopljenim jamama bivših labinskih rudnika. Provedena istraživanja utvrdila su količine od 11,5 milijuna prostornih metara vode. U dolini rijeke Raše su još i izvori Sv. Antun, Balabani i Šumber.

2.4.3.3. Odvodnja

Odvodnju otpadnih voda u sustav javne kanalizacije imaju riješena naselja Labin, Vinež i Rabac odnosno 84,98% stanovnika.

U naseljima bez javne kanalizacije otpadne vode se upuštaju u septičke jame, koje najčešće nisu nepropusne. Odvodnja otpadnih voda labinske aglomeracije riješena je u najvećem dijelu mješovitim sustavom koji otpadne vode upušta u uređaj za pročišćavanje. U sustav javne kanalizacije puštaju se fekalne vode i oborinske vode. Potrebna je rekonstrukcija mreže kanalizacije odvajanjem oborinskih voda iz ovog sustava i osuvremenjivanje postojećeg uređaja za pročišćavanje otpadnih voda. Sustav javne kanalizacije obuhvaća cjelokupno naselje Rabac. Samo dio izgrađenog područja ovog naselja ima oborinsku kanalizaciju odvojenu od fekalne. I ovaj sustav je potrebno rekonstruirati.

2.4.3.4. Energetika

Blizina termoelektrana u Plominu (Plomin 1, snage 125 MW i Plomin 2, snage 250 MW) kao izvora i nova tehnološka rješenja osiguravaju zadovoljavajuću opskrbu električnom energijom potrošača na području LAG-a „Istočna Istra“. Postojeća distributivna mreža pokriva sve potrošače zadovoljavajućom kvalitetom električne energije. Priključak na električnu struju u svojim stanovima ima riješeno 99,9% stanovnika. Zbog racionalnosti sustava prelazi se na transformaciju sa 10 kV na 20 kV napona.

Prolazak magistralnog međunarodnog plinovoda ovim područjem omogućit će plinifikaciju područja.

Područje LAG-a „Istočna Istra“ ima dovoljno toplih i sunčanih dana, što daje mogućnost korištenja i ove energije trajnog izvora.

2.4.3.5. Zbrinjavanje otpada

Organiziranim prikupljanjem komunalnog otpada obuhvaćeno je 98% korisnika. Komunalni otpad Grada Labina i cijele Labinščine odlaže se od 1975. godina na odlagalištu Cere (Općina Sv. Nedelja). Prostornim planom Istarske županije i odgovarajućim planovima lokalnih zajednica lokacija Cere je određena kao budući sanitarni deponij komunalnog otpada i transfer stanica opasnog otpada za Labinščinu. Komunalno poduzeće 1. Maj Labin d.o.o. je 2008. godine pristupilo sanaciji i rekonstrukciji odlagališta komunalnog otpada Cere, te su završeni radovi I. faze sanacije i rekonstrukcije odlagališta komunalnog otpada Cere. Odlagalište otpada Cere planirano je koristiti do početka rada ŽCGO „Kaštijun“. Tada se odlagalište otpada Cere zatvara i postaje transfer stanica. U II. fazi radova rekonstrukcije odlagališta otpada Cere za potrebe odvojenog prikupljanja, obrade i odlaganja novog otpada potrebno je izgraditi reciklažno dvorište, pretovarnu stanicu i polja za kompostiranje organskog otpada. Okončanjem postupka sanacije osigurati će se trajna zaštita izvorišta pitke vode. Selektivno prikupljanje otpada pod nazivom "od vrata do vrata" provodi se u naseljima: Vilete, ulica Slobode, Stari grad Labin, Presika, Rabac, Stare Katuri, Marcilnica, Vinež i Starci. Odvojeno prikupljanje otpada "od vrata do vrata" bazira se na odvajanju frakcija otpada već u kućanstvima.

3. SWOT ANALIZA RAZVOJNIH MOGUĆNOSTI

Tabela SWOT analize prikazuje razvojni potencijal područja LAG-a „Istočna Istra“ kroz prepoznate snage i mogućnosti koje se trebaju u budućnosti očuvati i dalje unapređivati, pri

čemu će realizacija tih razvojnih potencijala prvenstveno ovisiti o sposobnosti uklanjanja utvrđenih vlastitih slabosti i vanjskih ograničenja.

Većina elemenata SWOT analize definirana je na temelju podataka i pokazatelja koji su ustanovljeni u osnovnoj analizi područja LAG-a „Istočna Istra“.

Tablica 14: SWOT analiza prostora obuhvata LAG-a Istočne Istra

Snage	Slabosti
<ul style="list-style-type: none"> • Prisutnost zaštićenih prirodnih područja (park prirode Učka, uvala Prtlog) • Blaga mediteranska klima pogodna je za razvoj selektivnih oblika turizma i korištenje obnovljivih izvora energije • Vrijedan potencijal nasljeđa industrijsko – rudarske povijesne baštine • Očuvana kulturno-povijesna i tradicionalna baština • Dobar zemljopisni i geostrateški položaj kao osnova za snažnije povezivanje sa razvijenijim područjima EU • Veliki broj malih naselja koja su zadržala izvorna obilježja tipičnog istarskog sela • Evidentan vrlo snažan rast broja noćenja na području LAG-a • Tradicija obrtništva i veliki broj registriranih obrta (675 na području LAG-a) • Tradicija pružanja usluga u turizmu • Tradicija prerađivačke industrije • Veliki kompleksi poljoprivrednog zemljišta u Čepićkom polju i Raškoj dolini • Prirodne ljepote istočne obale Istre zadržale su izvorne vrijednosti, nedevastirane ljudskim djelovanjem • Specifična arhitektura pojedinih naselja • Ekološki čisto prirodno okruženje na većem dijelu područja • Raznolikost krajolika na malom geografskom prostoru • Postojanje tradicijskih manifestacije običaja i vještina • Šumska područja s potencijalom za lovni turizam • Klimatski i pedološki uvjeti omogućavaju proizvodnju velikog broja biljnih i stočarskih proizvoda • Velike mogućnosti za diverzifikaciju prihoda i razvoj ruralnih gospodarskih aktivnosti • Postojanje magistralnog plinovoda i izgrađene mjerno redukcijske stanice • Prisutnost željezničke prometnice • Postojanje morskih luka i pristaništa • Dobra cestovna infrastruktura i blizina autoceste 	<ul style="list-style-type: none"> • Vrlo niska gustoća naseljenosti na području svih općina u LAG- u – dvostruko niža od županijskog i državnog prosjeka • Kontinuirani pad broja stanovnika zadnjih 60 godina u svim JLS osim Grada Labina • Starenje stanovništva – lošija starosna struktura nego na razini županije i države • Mali udio fakultetski obrazovanog stanovništva – manje nego na razini županije i države • Visok udio stanovništva s osnovnim ili nižim obrazovanjem (42%) • Loša pokrivenost područja elementima i sadržajima društvene infrastrukture • Velike razlike u gospodarskoj aktivnosti između JLS promatrano po broju subjekata, zaposlenih i ostvarenim prihodima • Smanjenje broja zaposlenih u razdoblju od 2008.-2011., posebice na području Općina Sv. Nedelja i Pićan • Velike površine poljoprivrednog zemljišta u državnom i privatnom vlasništvu su nekoristene • Usitnjenost parcela i zemljišnih posjeda • Mali udio poljoprivrednih gospodarstava koji su upisani u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava • Nepostojanje programa raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu državne u nekim dionicima LAG-a • Nedovoljna gospodarska valorizacija prirodne, povijesne i kulturne baštine povećava rizik od njihove daljnje devastacije i propadanja • Nedovoljan broj izgrađenih i opremljenih poduzetničkih zona • Visoka stopa nezaposlenosti na području LAG-a (19% radno aktivnog stanovništva) • Nedovoljna koordinacija javnog, civilnog i gospodarskog sektora u realizaciji programa i aktivnosti u ruralnom prostoru • Nerazvijena i neorganizirana tehnolojska i razvojno-istraživačka infrastruktura i niska razina inovativnih gospodarskih projekata • Nizak stupanj poduzetničke samoinicijative • Negativni učinci deponija šljake i pepela na području TE Plomin

<ul style="list-style-type: none"> • Blizina i raspoloživost elektroenergetskih izvora • Dobro očuvana prirodna staništa i okoliš (dolina rijeke Raše, uvala Rabac i Prklog, rt Ubaš) 	<ul style="list-style-type: none"> • Nezadovoljavajuća obrazovna struktura u odnosu na potrebe tržišta rada • Neriješeni vlasnički odnosi na poljoprivrednom zemljištu • Neorganiziranost poljoprivrednih proizvođača u segmentu proizvodnje i prodaje, nepovezanost s prerađivačima • Opreznost i nespремnost poljoprivrednih gospodarstava za veća ulaganja i preuzimanje poslovnih rizika • Neizgrađenost sustava za navodnjavanje • Nedovoljna marketinška aktivnost u brendiranju i valorizaciji turističkih potencijala istočne Istre • Turistička aktivnost je kratka, sezonskog karaktera • Nepostojanje visokokvalitetnih turističkih objekata • Zapostavljenost željezničkog prometa • Nedovoljna pokrivenost vodoopskrbnom mrežom • Umjereno ekološko zagađenje oko velikih gospodarskih subjekata • Nedovoljna razina svijesti i informiranosti stanovništva o zaštiti okoliša i održivom razvoju • Nedostatak kapaciteta za upravljanje i provođenje zaštite okoliša na lokalnoj razini • Nepostojanje prakse i infrastrukture odvojenog prikupljanja otpada • Nepostojanje niti jednog propisno izgrađenog odlagališta građevinskog otpada • Financijski i organizacijski nedovoljno jake jedinice lokalne samouprave
Prilike	Ograničenja
<ul style="list-style-type: none"> • Raspoloživost EU fondova koji se dosad nisu koristili u zadovoljavajućoj mjeri • Uključivanje malih i srednjih poduzetnika i obrtnika u LAG-ove u cilju dobivanja infrastrukturne podrške • Područje je bogato izvoristima pitke vode i janskim vodama napuštenih rudnika • Otvoreno tržišta i slobodan protok kapitala, robe i ljudi je prilika za konkurentne gospodarstvenike • Poslovno povezivanje poljoprivrednih proizvođača – horizontalno i vertikalno • Jačanje kapaciteta komercijalnih poljoprivrednih gospodarstava boljim korištenjem potencijala Čepićkog polja i Raške doline • Korištenje potencijala rijeke Raše za intenzivniji razvoj poljoprivrede • Obilježja reljefa, tla i vegetacije pogoduju 	<ul style="list-style-type: none"> • Depopulacija ruralnog prostora i starenje stanovništva • Neadekvatna populacijska politika na državnoj razini • Nedovoljna infrastrukturna izgrađenost potiče daljnju depopulaciju prostora • Veliki broj poljoprivrednih gospodarstava koja nisu upisana u Upisnik neće moći koristiti sredstva EU namijenjena razvoju poljoprivrede i ruralnog prostora • Nepročišćavanje otpadnih voda i izostanka sustava za zbrinjavanje otpada može dovesti do onečišćenja prirodnih resursa • Nekonzistentna i nestimulativna makroekonomska politika • Lošiji uvjeti financiranja investicija i poslovanja u gospodarstvu u odnosu na konkurentsko okruženje • Tromost uprave i dugotrajnost procesa

<p>razvoju stočarstva pašnjačkog tipa (ovčarstvo)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jačanje multifunkcionalne uloge poljoprivrede i ruralnog prostora u gospodarstvu i cjelokupnom društvu • Zaštita i promicanje autohtonih poljoprivrednih proizvoda • Nezagadeno tlo pogodno za ekološku proizvodnju hrane • Promjene u svijesti potrošača glede prehrane s naglaskom na potencijale razvoja ekološke poljoprivrede i daljnje očuvanje okoliša • Povezivanje poljoprivrednog i ugostiteljsko-turističkog sektora • Razvoj održivog lovnog turizma s obzirom na bogatstvo divljači • Novi trendovi u turističkoj potražnji – aktivni odmor, rekreacija i zdravlje, boravak u prirodi • Raste potražnja za izvornim, nedirnutim, ekološki očuvanim područjima • Obnova građevina, cesta i lokaliteta spomeničke i panoramske vrijednosti • Kontinuirani rast interesa emitivnih tržišta za mediteranske destinacije uključujući i Istru • Korištenje raspoloživih EU fondova za realizaciju većih infrastrukturnih projekata: odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda, asfaltiranje nerazvrstanih cesta, navodnjavanje, sustave za eksploataciju obnovljivih izvora energije • Revitalizacija luke Plomin u smjeru proširenja njezine namjene • Priključivanje kućanstava i gospodarstvenika na sustav opskrbe prirodnim plinom • Porast interesa za ulaganje u obnovljive izvore energije • Zbog klimatskih i reljefnih obilježja područje je pogodno za korištenje obnovljivih izvora energije, posebice sunca i vjetra • Mogućnosti razvoja bioplinskih postrojenja i postrojenja na biomasu koji se nadograđuju na postojeće biljne i stočarske proizvodnje • Korištenje suvremenih tehnologija vezanih uz obnovljive izvore energije, zaštitu i upravljanje okolišem 	<p>administrativne obrade odgađa realizaciju poduzetničkih ideja i odbija investitore</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nedovoljna tehnološka i organizacijska pripremljenost je prijetnja opstanku nekonkurentnih proizvodnji i gospodarskih subjekata • Nepripremljenost planske i tehničke dokumentacije za razvoj poduzetničkih zona • Neinformiranost i nedostatak kvalitetne konzultantske potpore otežavaju pripremu projekata na EU fondove • Nedostatak konsenzusa oko investiranja u veće poslovne i infrastrukturne projekte na političkoj, gospodarskoj i ukupno društvenoj razini • Potencijalno viša razina onečišćenja okoliša uslijed proširenja kapaciteta termoelektrane Plomin • Neodgovarajuća pristupačnost pojedinim turističkim atraktivnim područjima • Propadanje željezničke i morske prometne infrastrukture • Nove i nedovoljno istražene tehnologije prijetnja su onečišćenju okoliša • Složena zakonska regulativa za realizaciju ulaganja u obnovljive izvore energije • Visoka investicijska ulaganja i nedovoljna razina poticaja za razvoj pogona za korištenje obnovljivih izvora energije
---	--

Elementi iskazani u SWOT analizi koristiti će se u nastavku kao podloga za utvrđivanje ciljeva, prioriteta i mjera ove Strategije tako da će njihova provedba u najvećoj mjeri doprinijeti rješavanju ustanovljenih problema, odnosno iskorištavanju komparativnih prednosti područja LAG-a „Istočna Istra“.

4. VIZIJA I RAZVOJNI CILJEVI

Razvojna vizija sadrži prikaz budućeg željenog stanja područja LAG-a „Istočna Istra“, odnosno daje odgovor na pitanje gdje se ono vidi u nekom budućem vremenu. Vizija je definirana tako da sadrži smjer i putokaz kojim putem treba krenuti da bi se u određenom vremenskom razdoblju stiglo na zadano odredište. Uzimajući navedeno u obzir definirana je sljedeća razvojna vizija:

Područje LAG-a Istočna Istra je prostor na kojemu se provodi uravnotežen i održiv ruralni razvoj te mjesto rastućeg životnog standarda i visoke kvalitete života. Njegov razvoj će se temeljiti na suradnji javnog, gospodarskog i civilnog sektora na način koji će sustavno i održivo koristiti raspoložive prirodne resurse, njegovati kulturnu i prirodnu baštinu trajno unapređujući ljudski i socijalni kapital.

4.1. RAZVOJNI CILJEVI PO OSIMA RURALNOG RAZVOJA

Strateški ciljevi razvoja područja LAG-a „Istočna Istra“ sadrže konzistentan i sažet opis očekivanih ishoda s jasno izraženim i mjerljivim postignućima koja proizlaze iz vizije. Ciljevi su definirani tako da budu mjerljivi (kako bi se mogla procijeniti njihova ostvarljivost), ostvarivi (imati minimum prihvatljive razine izvodivosti), jasno formulirani (općenite ciljeve treba izbjegavati), s određenim rokom ostvarenja, međusobno sukladni (ne smiju se preklapati), sveobuhvatni, društveno i okolišno prihvatljivi, da pridonose razvoju prostora koji je određen vizijom te su usklađeni sa ciljevima Strategije ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2008-2013., IPARD programom i Strategijom razvoja Istarske županije.

Razvojni ciljevi, te unutar njih postavljeni prioriteti i mjere provedbe, ustanovljeni su na temelju potreba i problema iskazanih u SWOT analizi.

Pokazatelji za mjerenje dostizanja ciljeva definirani su poštujući načela SMART analize, odnosno na način da budu specifični, mjerljivi, izvedivi, realni i vremenski definirani.

Strateški razvojni ciljevi LAG-a „Istočna Istra“ su:

Strateški razvojni cilj 1: Uspostava učinkovitog sustava za održivi razvoj i valorizaciju prirodnih, ljudskih i kulturnih potencijala u svrhu jačanja atraktivnosti i konkurentnosti ukupnog područja LAG-a „Istočna Istra“.

Ustrojavanje LAG-a „Istočna Istra“ kao oblika lokalno-privatnog partnerstva ima za cilj podizanje razine učinkovitosti lokalnih vlasti, sektora gospodarstva te civilnog društva u svrhu ujednačenog i održivog razvoja ovog područja. Jačanjem i umrežavanjem organizacija civilnog društva, jačanjem kapaciteta i učinkovitog rada javnog sektora te jačanjem kapaciteta i učinkovitosti poduzetničkog sektora poboljšat će se znanja i vještine, olakšat će se protok informacija, učinkovitije će se upravljati potencijalima i resursima ovog prostora, poboljšat će se međusobna koordinacija – unutar sektorska i međusektorska, potaknut će se formiranje i razvoj zadruga i klastera te unaprijediti suradnja sa područjima drugih LAG-ova. Ostvarivanje prioriteta, a samim time i cilja, ključno je za daljnji razvoj područja LAG-a budući da ojačani ljudski resursi ključnih dionika koji upravljaju razvojem (neovisno o sektoru u kojem djeluju), uz odgovarajuću opremljenost i umreženost, čine međusobno povezan sustav koji zajedničkim mehanizmima osigurava održivi razvoj i donosi boljitak svim stanovnicima na njegovom području.

Prirodni, ljudski i kulturni resursi temeljni su čimbenici prepoznatljivosti nekog prostora u bližem i širem okruženju. Prirodna baština obuhvaća sveukupnu biološku i krajobraznu

raznolikost prostora, ljudski potencijal predstavlja strukturu i obilježja stanovništva dok prepoznatljivost i održivo gospodarenje kulturnim resursima uključuje upravljanje, vrednovanje i zaštitu kulturnih dobara (pokretne i nepokretne stvari od umjetničkog, povijesnoga, paleontološkoga, arheološkoga, antropološkog i znanstvenog značenja). Prepoznatljivost i održivost kulturnih, ljudskih i prirodnih potencijala su preduvjet za razvoj drugih gospodarskih djelatnosti, prije svega turizma koji za resursnu osnovu koristi njihove specifičnosti. Autohtonost i originalnost ovih resursa moraju biti temelj razvoja područja LAG-a „Istočna Istra“.

Prepoznatljivost i pozitivna slika donosi mnogostruke koristi, ne samo u očuvanju kulturnih i prirodnih vrijednosti prostora, nego u povećanju privlačnosti područja, kako za turiste i razne goste, tako i za investitore, poduzetnike i stanovnike ostalih krajeva. LAG „Istočna Istra“ želi izgraditi svoju jedinstvenost na uspješnosti, otvorenosti, kvaliteti života, tradicionalnim vrijednostima, biološkoj i krajobraznoj raznolikosti i pozitivnom poslovnom okruženju.

Strateški razvojni cilj 2: Jačanje konkurentnosti gospodarskog sektora i dostizanje standarda Europske unije sa posebnim naglaskom na razvoj poljoprivrednih gospodarstava, te preradu i trženje poljoprivrednih i ribljih proizvoda.

Osnovnom i SWOT analizom područja LAG-a „Istočna Istra“ istaknute su niska profitabilnost gospodarstva, nedovoljno razvijeno poslovno okruženje i slaba investicijska klima, nedovoljan broj infrastrukturno opremljenih poslovnih zona, niska razina inovacija, nepostojanje strateških planova za razvoj, te kratka turistička sezona. Osim navedenih slabosti, detektirane su i određene prednosti: duga tradicija obrtništva i poduzetništva, tradicija pružanja usluga u turizmu, tradicija prehrambeno-prerađivačke i strojarske industrije. Poslovno okruženje i konkurentnost gospodarstva poboljšati će se razvojem poslovne infrastrukture, te razvojem usluga za potporu poduzetnicima, posebno izvozniciima. Unapređenjem uvjeta za privlačenje investitora ostvariti će se veća ulaganja u gospodarstvo koje bi samim time trebalo postati konkurentnije.

Ovaj je cilj usmjeren je na stvaranje uvjeta u kojima će gospodarski subjekti djelovati efikasnije i profitabilnije, poštujući standarde Europske unije u pogledu zaštite okoliša, zdravlja biljaka i životinja, zdravstvene ispravnosti i kakvoće proizvoda, sigurnosti na radu i drugo. Ostvarenje cilja temelji se na komparativnim prednostima kao što su postojeća infrastruktura, dostupnost kvalificirane radne snage, postojanje prirodnih resursa, znanstvene i stručne kompetencije, izvozne orijentacije. Međutim, da bi ove komparativne prednosti postale konkurentne potrebno je unaprijediti niz ključnih faktora: unaprijediti kvalifikacijsku i kompetencijsku strukturu zaposlenika i poslodavaca, osnažiti investiranje u kapitalnu opremu, zemljište, nekretnine, infrastrukturu i istraživanje, poboljšati implementaciju novih tehnologija i inovacija u razvoju proizvoda, procesa i usluga. Nužno je provesti modernizaciju proizvodnih sustava s ciljem smanjenja zagađenja okoliša, smanjenja proizvodnih troškova i otvaranja novih tržišnih mogućnosti. Potrebno je kroz infrastrukturnu, stručnu i znanstvenu, financijsku i savjetodavnu podršku poticati rast poduzetništva te privlačiti investitore.

Osnovna analiza gospodarskih značajki područja pokazala je veliki značaj poljoprivrede u gospodarskom razvoju LAG-a „Istočna Istra“ koja imaju svoju stoljetnu tradiciju i već pozicionirane proizvode, pretežito na domaćem tržištu. Kako bi se omogućio daljnji razvoj i konkurentnost poljoprivrede neophodno je uspostaviti kvalitetnu poslovnu infrastrukturu, okrupnjivanje posjeda i proizvodnje te umrežavanje proizvođača koji se trebaju prilagoditi novim tržišnim uvjetima. Posebno velik neiskorišten potencijal leži u razvoju ekološke poljoprivrede te zaštiti i brendiranju tradicionalnih proizvoda prilagođenih standardima Europske unije.

Strateški razvojni cilj 3: Razvoj ruralnih gospodarskih aktivnosti koje potiču diversifikaciju izvora prihoda i veću zaposlenost

Iz osnovne i SWOT-a analize vidljivo je da su na području LAG-a „Istočna Istra“ prisutni neki nepovoljni gospodarski i demografski trendovi kao što su povećanje nezaposlenosti, depopulacija, nedovoljno razvijeno poslovno okruženje. Nasuprot tome, postoji očuvana prirodna i tradicijska baština ruralnog područja, vrlo razvijane turistička djelatnost u priobalnom dijelu, kao i duga tradicija malog poduzetništva što predstavlja jake potencijale za održivi razvoj prvenstveno kroz razvoj turizma u ruralnim područjima i tradicijskih obrta. Najveći razvojni fondovi Europske unije usmjereni su upravo na revitalizaciju i diversifikaciju djelatnosti u ruralnim područjima koje, s relativno malim ulaganjima, omogućuju povećanje kvalitete života, stvaranje novih radnih mjesta i očuvanje baštine. Realizacija ovog cilja doprinijeti će provedbi Zajedničke poljoprivredne politike i drugih srodnih politika ulaganja u ruralna područja sa svrhom povećanja prihoda ruralnog stanovništva kroz razvoj i diversifikaciju ruralnih aktivnosti na poljoprivrednom gospodarstvu ili izvan njega, stvaranje novih mogućnosti zapošljavanja, očuvanje postojećih radnih mjesta, povećanje opsega i kvalitete usluga za stanovnike ruralnog područja, kao i poboljšanje socijalne strukture. Kroz diversifikaciju aktivnosti ostvaruje se održivo korištenje prirodnih resursa, proizvodnja i direktna prodaja proizvoda veće dodane vrijednosti i veća zaposlenost na poljoprivrednim gospodarstvima.

Ruralna područja moći će jače se razvijati samo ako se osigura međusobno povezanost poljoprivrede sa turističkom ponudom, ekološkom proizvodnjom kao i razvojem alternativnih usluga. Ponuda proizvoda ruralnog područja morati će se prilagoditi potrebama modernog tržišta. Sama proizvodnja će morati postati fleksibilnija. Isto tako, ruralna područja, koja svoj razvoj još uvijek temelje većinom na tradicionalnim oblicima poljoprivredne proizvodnje, kako bi se nastavila razvijati, morati će izvršiti diversifikaciju svojih gospodarskih aktivnosti čime će se unaprijediti gospodarski i turistički razvoj ruralnog područja, stvoriti će se nove mogućnosti za zapošljavanje, očuvati će se radna mjesta te će se poboljšati socijalna struktura ruralnog područja.

Strateški razvojni cilj 4: Razvoj ruralne infrastrukture

Ovim ciljem želi se prije svega smanjiti nejednakost između pojedinih ruralnih zajednica kao i između ruralnog i urbanog područja, kako bi se razvila i unaprijedila osnovna ruralna infrastruktura.

Jačanje razvoja i poboljšanje osnovne infrastrukture je jedan od preduvjeta za uravnoteženi gospodarski rast u ruralnom području i za jačanje socijalno-gospodarskih uvjeta života stanovništva na ruralnom području. Velike razlike između pojedinih ruralnih područja ogledaju se prvenstveno u pogledu pokrivenosti i kvalitete postojeće komunalne i društvene infrastrukture. Općine i gradovi na području LAG-a su odgovorne za investicije u društvenu i komunalnu infrastrukturu te je neophodno da JLS surađuju prilikom planiranja i uređivanja sustava društvene i komunalne infrastrukture. Potrebno je cestovne i željezničke pravce snažnije povezati sa morskim lukama i pristaništima na području LAG-a i razvijati multimodalni promet. Problematika opskrbe pitkom vodom, odvođenja i pročišćavanja otpadnih voda te gospodarenje otpadom zahtijevaju cjelovita i održiva rješenja. Glavne razlike između ruralnih i urbanih područja su u sustavu kanalizacije i vodovoda. Daljnjim ulaganjem u infrastrukturu, modernizacijom prometnica, sanacijom odlagališta otpada i izgradnjom sustava gospodarenja otpadom, u skladu sa standardima Europske unije, dodatno se jačaju razvojni potencijali LAG-a. Također, u mediteranskom području veliki su problem šumski požari koji predstavljaju veliku opasnost i rizik za ruralna domaćinstva i gospodarstva.

Izgradnjom objekata društvene infrastrukture pokazuje se briga o djeci i mladima, starijima i nemoćnima, skupinama sa posebnim potrebama, invalidima i raznim drugim društvenim skupinama. Razvitak i unapređenje osnovne ruralne infrastrukture neophodno je zbog poticanja gospodarskih i društvenih aktivnosti za uravnotežen rast, unapređenje uvjeta života i rada u ruralnim područjima, smanjenje depopulacije ruralnih područja te poticanje aktivnog stanovništva da ostane ili se vrati u ruralna područja.

Strateški razvojni cilj 5: Očuvanje okoliša i bioraznolikosti, korištenje obnovljivih izvora energije i energetska učinkovitost

Bogatstvo biološke i krajobrazne raznolikosti, ljepota i razmjerna očuvanost prirodnih predjela, reljefna razgibanost i geomorfološka raznolikost, bogata i raznolika vegetacija s brojnim ugroženim i endemičnim biljnim zajednicama, planinsko i sredozemno biogeografsko područje isprepliću se na razmjerno malom prostoru. Analiza stanja te SWOT analiza jasno su iskazale da su na području očuvanja okoliša potrebna velika ulaganja kako bi se u cijelosti zadovoljili standardi zaštite okoliša. To se prvenstveno odnosi na očuvanje kvalitete zraka i gospodarenje otpadom. Sukladno rezultatima navedenih analiza, te kako bi se ujedno poboljšalo stanje okoliša te se poštivali principi održivog razvoja, u sklopu ovog cilja će se poticati obnova ili izgradnja infrastrukture potrebne za zaštitu okoliša, ali isto tako i mjere podizanja svijesti različitih skupina građana o njihovoj ulozi u zaštiti okoliša. Uz održivo gospodarenje otpadom i vodim resursima, vrlo veliku ulogu u očuvanju okoliša predstavlja i očuvanje kvalitete zraka i tla kao prirodnih resursa. Stoga veliku brigu treba voditi o održivom gospodarenju zrakom i tlom kao prirodnim resursima kako bi se očuvalo ili unaprijedilo postojeće stanje tih dvaju ključnih prirodnih resursa i na taj način osigurao održivi razvoj cjelokupne prostora LAG-a „Istočna Istra“. Prostorno planiranje vrlo je važan instrument za regulaciju razvojnih procesa putem kojega jedinice lokalne samouprave mogu poboljšati svoje potencijale i međusobnu suradnju različitih nadležnih dionika i na taj način osigurati uravnotežen razvoj cjelokupnog područja i integriran sustav zaštite okoliša. Međutim, procesi prostornog planiranja između jedinica lokalne samouprave još uvijek nisu dovoljno povezani zbog čega dolazi do neusklađenosti infrastrukture i razvojnih planova, što ima i vrlo velik utjecaj na kvalitetu zaštite okoliša. Očuvanje prirodne i biološke raznolikosti ima sve veću ulogu u gospodarskom razvoju te će se, sukladno principima održivog razvoja, poticati očuvanje i unaprjeđenje postojeće biološke i krajobrazne raznolikosti a također će se ohrabrivati i inicijative za vraćanje dijela izgubljenih svojti i staništa ako je to moguće i opravdano.

Učinkovita energetska opskrba je vrlo važna zbog vrlo velikog utjecaja na zaštitu okoliša i gospodarski razvoj još uvijek ne postoji sustav učinkovitog korištenja energije. Iako su na području LAG-a „Istočna Istra“ usvojeni trendovi korištenja obnovljivih izvora i diversifikacije energije, to je još uvijek ispod razine energetske učinkovitosti razvijenijih zemalja. Promjene strukture izvora i potrošnje energije treba uzeti u obzir kod planiranja novih proizvodnih kapaciteta i razvoja distribucijske mreže, ekonomske učinkovitosti i usklađenosti objekata sa smjernicama zaštite okoliša. Treba naglasiti da se energetska infrastruktura na području LAG-a „Istočna Istra“ bitno razlikuje zbog činjenice da je na njezinom području instalirana termoelektrana Plomin pa je i to jedan od razloga što nisu iskorišteni raspoloživi energetske potencijali, bilo da se oni odnose na učinkovito korištenje energije (za grijanje, hlađenje, u transportu, proizvodnji i slično) ili na korištenje obnovljivih izvora energije, poput biomase, energije sunca i vjetera i slično. Stoga će se u sklopu ovog cilja poticati i učinkovito korištenje postojećih izvora energije, kao i korištenje obnovljivih, ekološki prihvatljivijih oblika energije.

4.2. OPIS PRIORITETA, MJERA I POKAZATELJA ZA DOSTIZANJE CILJEVA UKLJUČUJUĆI DEFINIRANJE KORISNIKA

STRATEŠKI RAZVOJNI CILJ 1.: USPOSTAVA UČINKOVITOG SUSTAVA ZA ODRŽIVI RAZVOJ I VALORIZACIJU PRIRODNIH, LJUDSKIH I KULTURNIH POTENCIJALA U SVRHU JAČANJA ATRAKTIVNOSTI I KONKURENTNOSTI UKUPNOG PODRUČJA LAG-A

Prioritet 1.1. Održivi razvoj prirodnih resursa

Održivo gospodarenje prirodnim resursima prioritet je koji je jednako važan za sve razvojne sektore na području LAG-a „Istočna Istra“ iz razloga što gotovo svi razvojni projekti, direktno ili indirektno, uključuju prirodu kao sastavnicu lokacije neke aktivnosti. Pritisci na okoliš svakim danom sve su izraženiji te se pred nositelje razvoja nameću obaveze kao što su kontinuirana briga za okoliš, njegova valorizacija i uključivanje prirodne baštine u razvojne projekte na razne načine. Budući da je cjelokupni prostor LAG-a „Istočna Istra“ niske gustoće naseljenosti (osim Grada Labina) i nižeg intenziteta gospodarske aktivnosti, pritisci na okoliš i očuvanost prirodnih resursa su još uvijek u prihvatljivim okvirima tako da takvo stanje treba iskoristiti.

Mjere:

- 1.1.1. Održivo korištenje i učinkovito upravljanje, valorizacija i interpretacija prirodne baštine, zaštićenih područja i područja ekološke mreže Natura 2000
- 1.1.2. Očuvanje i promocija identiteta područja LAG-a kroz brendiranje odredišta
- 1.1.3. Korištenje prirodne baštine kao resursa za razvoj selektivnih oblika turizma i tradicionalnu proizvodnju.
- 1.1.4. Informiranje i podizanje svijesti javnosti o važnosti očuvanja prirodne baštine.
- 1.1.5. Jačanje kapaciteta za upravljanje i prezentaciju vrijednosti prirodne baštine.
- 1.1.6. Korištenje novih tehnologija u sustavu upravljanja i interpretacije zaštićenih područja (digitalizacija, informatički sustavi praćenja itd).

Korisnici:

Poljoprivredna gospodarstva, jedinice lokalne samouprave, obrti, trgovačka društva, zadruge, udruge,

Pokazatelji:

- Broj održanih edukacija/radionica/seminara na temu očuvanja prirode.
- Broj polaznika edukacija/radionica/seminara.
- Broj projekata u turizmu i ostalim sektorima koji uspješno primjenjuju načela zaštite i promoviranja prirodne baštine.
- Broj projekata koji se odnose na prezentaciju i interpretaciju posebno vrijednih prirodnih resursa.

Prioritet 1.2. Očuvanje i unaprjeđenje ljudskih potencijala

Obilježja stanovništva, odnosno njegov broj, dobna, spolna, obrazovna, radno aktivna, socijalna i ostala struktura, osnova su planiranja razvoja svakoga područja i postizanja konkurentnosti gospodarstva zasnovanog na znanju i inovativnosti. Na ruralnim područjima uopće, pa tako i na području LAG-a „Istočna Istra“, posebice je važna komponenta očuvanja ljudskih potencijala budući da su prisutni trendovi depopulacije i starenja stanovništva. Posljedice ovakvih trendova tek će postati primjetne u narednom razdoblju kada nedostatak

radno aktivnog stanovništva može postati ozbiljna zapreka ukupnom društvenom i gospodarskom razvoju. Razvoj ljudskih resursa podrazumijeva ponajprije pojačano ulaganje u obrazovanje – u svim njegovim fazama: od osnovnoškolskog, preko strukovnog, do visokoškolskog; stalno osvještavanje važnosti i osiguranje preduvjeta za cjeloživotno učenje te stalnu prilagodbu obrazovnih programa potrebama postojećeg i planiranog gospodarstva. Povećanje udjela nezaposlenog stanovništva je negativno jer ukazuje na neiskorištenost važnog gospodarskog resursa kojemu se, u takvom stanju, svakim danom umanjuje vrijednost i radni potencijal.

Mjere:

1.2.1. Osiguravanje financijske potpore i ostalih pogodnosti za unaprijeđenje standarda obitelji sa većim brojem djece kako bi se zaustavio pad broja i popravila demografska struktura stanovništva LAG-a.

1.2.2. Usklađivanje obrazovnih programa sa potrebama gospodarstva, pokretanje programa cjeloživotnog učenja i druge zajedničke aktivnosti na povećanju zapošljivosti i ublažavanju nesklada ponude i potražnje na tržištu rada.

1.2.3. Potpora umrežavanju sveučilišta, obrazovnih ustanova i gospodarskog sektora u provedbi programa „iz škole/fakulteta na posao“.

1.2.4. Provedba programa za poboljšanje uvjeta i kvalitete života za socijalno ugroženih i ranjivih društvenih skupina.

1.2.5. Provedba programa usmjerenih na kvalitetniji i sadržajniji život mladih.

1.2.6. Uključivanje što većeg broja stanovništva u sportske, rekreativne i kulturne aktivnosti.

Korisnici:

Kućanstva, jedinice lokalne samouprave, obrazovne ustanove, sveučilište, gospodarski sektor.

Pokazatelji:

- Broj obitelji sa više od troje djece.
- Broj potpisanih ugovora o suradnji obrazovnih institucija i gospodarstvenika.
- Broj prekvalificiranih osoba sukladno potrebama tržišta rada.
- Broj nezaposlene radne snage i njezin udio u ukupnom radno aktivnom stanovništvu.
- Broj zaposlenih invalida i pripadnika ostalih socijalno ugroženih skupina.
- Broj osoba uključenih u sportske, rekreativne i kulturne aktivnosti.

Prioritet 1.3. Održivo upravljanje i valorizacija kulturne baštine

Očuvanjem i održivim korištenjem kulturne baštine kreira se i njeguje identitet nekog područja te ju je potrebno uključiti u obrazovne i gospodarske aktivnosti. S aspekta ekonomske i gospodarske valorizacije, sadržaji kulturne baštine moraju biti osnova razvoja kulturnog turizma na području LAG-a „Istočna Istra“. Baštinu je potrebno interpretirati na suvremeni način, prilagođeno potrebama ciljnih skupina, njegujući i ističući identitet ovog područja, neprestano skrbeći o njezinoj zaštiti i očuvanju.

Mjere:

1.3.1. Priprema projekata s ciljem valorizacije i očuvanja kulturno-povijesne baštine, s posebnim naglaskom na integrirane programe koji će doprinijeti održivom razvoju turizma, na način da se najbolje promovira identitet prostora uz uvjet očuvanja i neumanjivanja vrijednosti ovog nasljeđa za buduće generacije

1.3.2. Poticanje stvaranja i plasmana izvornih suvenirna.

1.3.3. Obnova objekata tradicijske arhitekture.

1.3.4. Zaštita i obnova povijesne, sakralne, tradicijske, spomeničke, arheološke i svih oblika nematerijalne kulturne baštine.

1.3.5. Promicanje svijesti među stanovništvom o ulozi i značenju kulturnog i povijesnog nasljeđa i kulture općenito (Internet, knjižnice, audio-vizualni mediji i dr.).

Korisnici:

Jedinice lokalne samouprave, Crkva, uredi arhitekata, muzeji, poduzetnički sektor, turistički subjekti.

Pokazatelji:

- Broj realiziranih projekata uključivanja elemenata kulturne baštine u turističku ponudu
- Broj provedenih zaštita određenih sastavnica kulturne baštine
- Broj obnovljenih i restauriranih elemenata kulturne baštine

Prioritet 1.4. Jačanje kapaciteta i učinkovitosti institucijskog okruženja

Jedinice lokalne samouprave imaju veliku ulogu u upravljanju razvojem ruralnog područja, međutim primjetni su problemi nedovoljnog sudjelovanja javnih tijela u strateškom planiranju, nedostatne koordinacije i međusobne suradnje među nositeljima razvoja te na problem nedostatnih specijalističkih znanja potrebnih za planiranje razvoja. Samim time nameće se potreba za sustavnu primjenu i razvoj strateškog planiranja, bolju koordinaciju i suradnju, kako međusobnu tako i s predstavnicima gospodarskog i civilnog sektora. Civilni sektor na području LAG-a „Istočna Istra“ predstavlja dobar potencijal za suradnju i aktiviranje zajednice u rješavanju razvojnih problema, ali bi trebalo poraditi na motivaciji udruga u korištenju raznolikih izvora financiranja, strateškog povezivanja i planiranja u provedbi pojedinih programa. I kod ovog sektora također postoje problemi nedovoljne međusobne suradnje, dok je razina osposobljenosti i motiviranosti za pripremu razvojnih projekata nezadovoljavajuća. Poduzetnički sektor, osim infrastrukturnih i financijskih potreba nužnih za daljnji razvoj, ujedno mora poboljšati i unaprijediti vlastite ljudske kapacitete te podignuti tržišnu učinkovitost kroz zajedničku suradnju.

Mjere:

1.4.1. Jačanje e-uprave u svrhu podizanja učinkovitosti, dostupnosti i kvalitete pruženih usluga poslovnom sektoru i građanima

1.4.2. Poticanje formiranja novih i jačanje postojećih organizacija civilnog društva te njihovog umrežavanja i suradnje s javnim sektorom

1.4.3. Jačanje kapaciteta JLS i regionalne samouprave te javnog sektora za upravljanje i izradu razvojnih projekata

1.4.4. Poticanje formiranja i razvoj zadruga i klastera

Korisnici:

Trgovačka društva, obrti, poljoprivredna gospodarstva, jedinice lokalne samouprave, udruge, civilno društvo.

Pokazatelji:

- Broj ostvarenih projekata i inicijativa udruga civilnog društva.
- Broj realiziranih partnerskih aktivnosti/programa/projekata između javnog, civilnog i poduzetničkog sektora.
- Broj razvojnih programa/projekata oko kojih je postignut konsenzus JLS s ostalim

- nositeljima ukupnog razvoja (gospodarskim, društvenim, obrazovnim, znanstvenim i dr.)
- Broj zajedničkih projekata/programa za koje su osigurana nacionalna i EU sredstva.
 - Broj osnovanih zadruga i klastera.

STRATEŠKI RAZVOJNI CILJ 2: JAČANJE KONKURENTNOSTI GOSPODARSKOG SEKTORA I DOSTIZANJE STANDARDA EUROPSKE UNIJE SA POSEBNIM NAGLASKOM NA RAZVOJ POLJOPRIVREDNIH GOSPODARSTAVA, PRERADE I TRŽENJA POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA

Prioritet 2.1. Razvoj konkurentnog gospodarstva temeljenog na novim tehnologijama, poslovnom povezivanju i marketinškoj strategiji

Konkurentnost je općenito, glavni cilj i prioritet svakog nacionalnog i regionalnog gospodarstva i ključni je faktor razvoja svakog područja poduzetništva. U skladu sa svojim snagama i prilikama, iskazanima u SWOT-u, LAG „Istočna Istra“ se opredjeljuje za multisektorski razvoj s glavnim usmjerenjem na obrt i malo poduzetništvo, poljoprivredu i prehrambenu industriju s primjenom suvremenih tehnologija, selektivne oblike turizma, inovacija i znanja, integriranom brigom za okoliš uz poticanje i jačanje društveno odgovornog poslovanja. Područje LAG-a „Istočna Istra“ ima relativno dobro razvijeno obrtništvo i malo poduzetništvo. Međutim, postoje teškoće u njegovom restrukturiranju u djelatnosti sa visokim razvojno-tehnološkim potencijalima te visokom dodanom vrijednošću. Unapređenje poslovanja i povećanje zajedničke konkurentnosti postići će se poticanjem poslovnog, razvojnog, tehnološkog, tržišnog i drugog povezivanja gospodarskih subjekata u zadruge, klustere, konzorcije, kooperantske i druge organizacijske oblike poslovanja. Razvoj konzorcija i kooperantskih odnosa usmjeren je na poticanje i jačanje veza malih i srednjih tvrtki s velikim tvrtkama. Zadaća marketinške strategije je dugoročno pozicioniranje proizvoda na tržištu detektiranjem potreba tržišta, utvrđivanjem komparativnih prednosti spram konkurencije, te definiranjem strategije cijena, promidžbe i kanala distribucije proizvoda.

Mjere:

- 2.1.1. Informiranje i edukacija poduzetnika o novim tehnologijama, suvremenoj organizaciji i mogućnostima marketinga kao preduvjetima konkurentnog poslovanja na otvorenom tržištu.
- 2.1.2. Podrška povezivanju istraživačkih institucija, tehnoloških centara, parkova i inkubatora sa malim i srednjim poduzetnicima koji nisu u mogućnosti sami organizirati i financirati istraživanja i razvoj novih tehnologija i proizvoda.
- 2.1.3. Unapređenje uvjeta za privlačenje investitora.
- 2.1.4. Pokretanje inicijativa za osnivanje zadruga, klastera i kooperacija te informiranje i edukacija poduzetnika o mogućnostima i prednostima udruživanja radi ostvarivanja određenih konkurentskih prednosti.

Korisnici:

Poljoprivredna gospodarstva, poslovni subjekti, istraživački centri, visokoobrazovne institucije, jedinice lokalne samouprave, marketinške agencije.

Pokazatelji:

- Broj istraživačkih projekata za unaprjeđenje postojećih i razvoj novih tehnologija i proizvoda za potrebe malih i srednjih gospodarstava.
- Broj suradnji poduzetničkog sektora sa marketinškim tvrtkama na poslovima istraživanja tržišta i izrade marketing strategija.
- Broj osnovanih zadruga, klastera i pokrenutih poslovnih suradnji malih i srednjih

poduzetnika sa velikim tvrtkama.

- Broj poduzetnika uključenih u edukaciju o novim tehnologijama, organizacijskim oblicima poslovanja i mogućnostima suvremenog marketinga.

Prioritet 2.2. Ulaganja u poljoprivredna gospodarstva u svrhu restrukturiranja i dostizanja standarda Europske unije

Zadaća ovog prioriteta je unaprjeđenje i razvoj komercijalnih poljoprivrednih proizvođača i dostizanje standarda Europske unije, s učinkovitijim korištenjem raspoloživih poljoprivrednih površina u privatnom i državnom vlasništvu, temeljeno na procjenama pogodnosti poljoprivrednog zemljišta za pojedine kulture i potrebama tržišta. Sektor poljoprivrede prepoznat je kao sektor koji ima značajan potencijal za razvoj, te se u narednom razdoblju trebaju stvoriti preduvjeti da ovaj sektor proizvodi visoko kvalitetne, autohtone i prepoznatljive proizvode. Okrupnjavanje posjeda doprinijeti će boljoj iskorištenosti poljoprivredne mehanizacije, mogućnosti specijaliziranja u proizvodnji, snižavanju proizvodnih troškova po jedinici površine. Pored pravednog modela raspodjele državnog zemljišta, okrupnjavanje posjeda treba se postići i dodjelom prava korištenja neobrađenog poljoprivrednog zemljišta u privatnom vlasništvu. U provedbi tog modela treba voditi računa da sve strane budu zadovoljne i ostvare određenu korist. Okrupnjavanje posjeda je preduvjet za specijalizaciju i intenzifikaciju poljoprivrednih gospodarstava koja podrazumijeva visoku razinu ulaganja u suvremene tehnologije i proizvodnju proizvoda velikog obujma po cijenama konkurentnim na međunarodnom tržištu. Intenzifikacija poljoprivrede, odnosno povećanje kvantitete i kvalitete proizvodnje, nije provedivo bez primjene sustava za navodnjavanje na povrćarskim, ratarskim, voćarskim i vinogradarskim površinama. Za navodnjavanje se trebaju koristiti resursi podzemnih voda, nadzemnih tokova i akumulacija. Poticanjem uzgoja tradicionalnih sorti i pasmina, ekološke poljoprivrede, te razvojem infrastrukture i usluga za potporu poljoprivredi ostvaruje se daljnji razvoj poduzetništva u sektoru poljoprivrede kao nositelja razvitka ukupnog područja LAG-a „Istočna Istra“. Razvojem marketinga, te zaštitom i certificiranjem poljoprivrednih proizvoda osigurati će se očuvanje tehnoloških procesa, prepoznatljivost regionalnih proizvoda i njihovo pozicioniranje na tržištu te dostizanje standarda Europske unije.

Mjere:

2.2.1. Razvoj konkurentne poljoprivrede uvođenjem novih tehnologija.

2.2.2. Unaprjeđivanje uvjeta za ulaganja u izgradnju suvremenih doradbeno-prerađivačkih i skladišnih kapaciteta u poljoprivredi.

2.2.3. Podizanje svijesti i motiviranje privatnih poljoprivrednih proizvođača o potrebi povećavanja poljoprivrednih posjeda i izrada programa okrupnjavanja i uređenja poljoprivrednog zemljišta.

2.2.4. Izrada i provedba programa za korištenje neiskorištenog poljoprivrednog zemljišta u privatnom vlasništvu

2.2.5. Unaprjeđenje marketinga, brendiranja i zaštite autohtonih poljoprivrednih proizvoda u cilju stvaranja prepoznatljivosti i konkurentnosti lokalne proizvodnje.

2.2.6. Unaprjeđenje infrastrukture i službi za potporu poljoprivrednoj djelatnosti.

2.2.7. Izgradnja sustava za navodnjavanje.

Korisnici:

Poljoprivredna gospodarstva, poljoprivredne zadruge, obrti i tvrtke, prerađivači poljoprivrednih proizvoda, jedinice lokalne samouprave, savjetodavne službe u poljoprivredi, Hrvatske vode.

Pokazatelji:

- Broj komercijalnih poljoprivrednih proizvođača i/ili objekata za proizvodnju i preradu poljoprivrednih proizvoda koji zadovoljavaju standarde Europske unije.
- Broj kapaciteta za preradu poljoprivrednih proizvoda.
- Broj proizvođača u sustavu certificirane ekološke poljoprivredne proizvodnje.
- Broj brendiranih i zaštićenih poljoprivrednih proizvoda.
- Broj edukacijskih programa/predavanja za poljoprivredne proizvođače.
- Ukupna površina neiskorištenog poljoprivrednog zemljišta dana u zakup u ha.
- Broj projekata okrupnjavanja posjeda.
- Površina poljoprivrednog zemljišta obuhvaćene navodnjavanjem u ha.

Prioritet 2.3. Poticanje istraživanja i razvoja novih proizvoda i proizvoda veće dodane vrijednosti

Povezivanjem znanstveno-istraživačkog sektora s poslovnim i javnim sektorom omogućiti će se komercijalizacija inovacija te unapređenje istraživačke infrastrukture i transfer tehnologija. Na ovaj način stvaraju se uvjeta za inovativnost kroz poticanje istraživanja i razvoja, povezivanje istraživačkih institucija, sveučilišta, povezivanje znanstvenika i privatnog sektora i sl., u svrhu postizanja znanstvene izvrsnosti kao osnove za inovativnost, prijenos tehnologije i komercijalizaciju.

Poduzetnicima će se na taj način osigurati stručna podrška kroz dostupnost najnovijih svjetskih spoznaja te omogućiti korištenje tih znanja za podizanje konkurentnosti proizvoda i usluga kroz inovacije, nove proizvode, nove usluge i/ili postojeće proizvode na višim razinama tehnološke obrade, a znanstvenim i istraživačkim institucijama, će se otvoriti dodatne mogućnosti potencijalnih izvora financiranja primjenjivih istraživanja.

Mjere:

- 2.3.1. Razvijanje istraživačkih potencijala u znanstvenim i razvojnim ustanovama u okruženju
- 2.3.2. Poticanje povezivanja gospodarskog sektora sa postojećim znanstvenim i istraživačkim ustanovama u okruženju
- 2.3.3. Povećati ulaganja jedinica lokalne uprave, privatnog sektora, kao i stranog kapitala, u istraživačke i razvojne projekte od interesa za razvoj gospodarstva
- 2.3.4. Uskladiti područje interesa i rada na istraživanjima u koja se ulažu proračunska sredstva radi što kvalitetnijeg transfera rezultata i znanja u razvoj gospodarstva i društva u cjelini
- 2.3.5. Provoditi edukacije o važnosti istraživanja za razvoj poduzetničkog sektora
- 2.3.6. Osnivanje i razvoj klastera kao poveznice između poslovnog, javnog i istraživačkog sektora.

Korisnici mjera:

Gospodarski subjekti, znanstvene i istraživačke institucije, inovatori, Općine, Grad Labin.

Pokazatelji:

- Broj ugovorenih istraživačkih projekata za potrebe lokalnog gospodarstva
- Broj novih tehnologija, tehnika, inovativnih proizvoda i usluga koje su implementirane u gospodarstvo
- Broj edukacija o važnosti istraživanja i razvoja za razvoj poduzetničkog sektora

STRATEŠKI RAZVOJNI CILJ 3: RAZVOJ RURALNIH GOSPODARSKIH AKTIVNOSTI KOJE POTIČU DIVERSIFIKACIJU IZVORA PRIHODA, VEĆU ZAPOSLENOST I POBOLJŠANJE SOCIJALNE STRUKTURE U RURALNOM PODRUČJU

Prioriteti 3.1. Razvoj selektivnih oblika turizma, poboljšanje kvalitete i proširenje kapaciteta turističke ponude, diversifikacija usluga i pratećih sadržaja, te razvoj sustava za podršku djelatnosti

Na području LAG-a „Istočna Istra“ postoji bogatstvo prirodnih, kulturnih i turističkih sadržaja. No, dosadašnja praksa pokazuje da oni nisu dovoljno iskorišteni, odnosno postoji mali broj objekata kulturološkog značaja, nedostaje kvalitetnih smještajnih kapaciteta u ruralnom prostoru, lokalne destinacije nisu prikladno označene smeđom signalizacijom te da se ne primjenjuju moderni trendovi prisutni o turizmu kao što je razvoj selektivnih oblika turizma koji se temelje na principima održivog razvoja. Modernija i kvalitetnija turistička i potporna infrastruktura treba omogućiti će produljenje turističke sezone i privlačenje turista tijekom cijele godine te razvoj posebnih oblika turizma na ruralnom prostoru poput agroturizma, gastronomski i vinski turizam, lovni turizam, biciklistički, izletnički, pustolovni i ostali oblici turizma na bazi aktivnog odmora. Time će se doprinijeti povećanju zadovoljstva gostiju, ostvarivanju većih prihoda od turizma te bržem razvoju gospodarstava na ruralnom prostoru.

Mjere:

- 3.1.1. Potpora izgradnji kvalitetnih turističkih kapaciteta u ruralnom prostoru
- 3.1.2. Poticanje izgradnje i/ili modernizacija postojeće turističke signalizacije i ostale potporne infrastrukture
- 3.1.3. Osmišljavanje i provođenje promotivnih aktivnosti usmjerenih na privlačenje što većeg broja domaćih i stranih turista na područje LAG-a (oglašavanje i komunikacija s medijima, promotivni materijali, Internet promocija, izlaganje na turističkim sajmovima i ostali obliciprikladnim promotivnih aktivnosti)
- 3.1.4. Osmišljavanje modela povezivanja priobalnog turizma i zaleđa
- 3.1.5. Vrednovanje naselja po sociološkim i okolišnim elementima u svrhu definiranja turističkog potencijala ruralne baštine
- 3.1.6. Očuvanje, obnova i zaštita kulturne baštine i krajobrazne raznolikosti
- 3.1.7. Zaštita kulturno-povijesne arhitekture
- 3.1.8. Osmišljavanje i označavanje tematskih putova i staza
- 3.1.9. Povećanje broja wellnes centara
- 3.1.10. Poticanje turističke prekogranične suradnje

Korisnici mjera:

Jedinice lokalne samouprave, turističke zajednice, turističke agencije, nevladine organizacije aktivne na području turizma, vlasnici kulturnih i turističkih objekata, gospodarski subjekti, zadruge, obrti i tvrtke.

Pokazatelji:

- Broj registriranih agroturizama
- Broj izgrađenih smještajnih kapaciteta
- Broj izgrađenih i moderniziranih ugostiteljskih kapaciteta
- Broj ležajeva u smještajnim objektima,
- Broj označenih tematskih putova i staza
- Broj obnovljenih i zaštićenih objekata kulturne baštine

- Broj objekata turističke signalizacije
- Broj novih turističkih proizvoda
- Broj dolazaka domaćih i stranih turista
- Broj noćenja domaćih i stranih turista
- Broj promotivnih materijala
- Broj izvornih suvenira

Prioritet 3.2. Potpora manjim projektima proizvodnje i pružanja usluga u poljoprivrednom i nepoljoprivrednom sektoru kojima se osigurava održivi razvoj ruralnog prostora

Održivi gospodarski razvoj ruralnog prostora podrazumijeva poticanje različitih oblika dozvoljenih poduzetničkih aktivnosti na način i u obujmu koji ne ugrožavaju ili umanjuju postojeću razinu materijalne i nematerijalne vrijednosti ruralnog područja. Budući da su razne poslovne ideje i zamisli često splet vrlo kompleksnih interakcija sa različitim utjecajima na prirodne, ekonomske i društvene okruženje, u postupku razmatranja i davanja podrške poduzetničkim projektima treba umrežiti razvojne, upravne, stručne, znanstvene i poduzetničke sudionike s ciljem usklađivanja višestranih pozitivnih javnih i privatnih interesa u razvoju gospodarstva ruralnog prostora. Osnovna podjela takvih prihvatljivih i poželjnih gospodarskih aktivnosti na seljačkim gospodarstvima može biti na poljoprivredne i nepoljoprivredne djelatnosti malog i srednjeg obujma. U poljoprivredne spadaju izrazito perspektivne integralna i ekološka poljoprivreda, obiteljski pogoni za obradu mesa i mliječnih proizvoda, pogoni za doradi i preradu voća i povrća na gospodarstvima koji ujedno doprinose turističkoj ponudi područja, djelatnosti uzgoja životinja u edukativne i turističke svrhe, proizvodnja gljiva, meda, sakupljanje i prerada ljekovitog i aromatičnog bilja, šumskih plodova, radionice za popravak poljoprivrednih strojeva, objekti u funkciji izravne prodaje na poljoprivrednim gospodarstvima i slično. Nadalje, za održivi razvitak ruralnog prostora od jednako velikog značaja su i djelatnosti vršenja nepoljoprivredne proizvodnje i pružanja nepoljoprivrednih usluga poput obrtničkih radnji za proizvodnju proizvoda od drva, metala, kamena, kože i slično, djelatnosti za rekreaciju i zdravstvene usluge (jahanje, sportski lov i ribolov, vožnja biciklom, pješačke eko-staze), prodaje i servisa računalno-informatičke opreme, odvjetničkih ureda, ureda arhitekata i građevinskih inženjera, konzultantskih ureda, marketinških agencija, obnova starih zgrada i njihova prenamjena u izložbene prostore, galerije i muzeje i slično. Sve ove djelatnosti predstavlja značajnu mogućnost za diversifikaciju aktivnosti na gospodarstvima putem kojih se može postići zadržavanje mladih i obrazovanih ljudi u ruralnom području.

Mjere:

3.2.1. Razmatranje i ocjena poduzetničkih projekata sa aspekta njihovog doprinosa održivom razvoju prirodnih, društvenih i gospodarskih obilježja ruralnog prostora.

3.2.2. Potpora pokretanju (izgradnja i/ili rekonstrukcija i/ili opremanje kapaciteta) nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima.

3.2.3. Prostorno planskom dokumentacijom predvidjeti i poticati formiranje zona malog poduzetništva i obrtništva.

3.2.4. Kontinuirana edukacija i povećanje svijesti proizvođača i potrošača poljoprivrednih proizvoda o prednostima integrirane i ekološke poljoprivredne proizvodnje.

3.2.5. Promocija i izrada programa poticanja razvoja ekološke i integrirane proizvodnje.

3.2.6. Osigurati stručnu potporu poduzetnicima u ruralnim područjima (za pripremu i upravljanje projektima, za upravljanje financijama, menadžment i marketing).

3.2.7. Promicati provedbu sustava mikro kredita i sufinanciranja inovacija i patenata

namijenjenih malim i srednjim poduzetnicima.

3.2.8. Poticati zapošljavanje žena i mladih čime im se omogućava veća ekonomska neovisnost.

Korisnici

Poslovni subjekti, poljoprivredna gospodarstva, jedinice lokalne samouprave, udruge za ekološku poljoprivredu, strukovne udruge obrtnika i malih poduzetnika.

Pokazatelji:

- Broj realiziranih novih poduzetničkih projekata koji su prošli postupak razmatranja i dobili podršku u smislu njihovog doprinosa održivom razvoju ruralnog prostora.
- Broj otvorenih radnih mjesta u obrtništvu i malom poduzetništvu.
- Broj korisnika koja su ostvarila potporu za razvoj obrta i malog poduzetništva.
- Poljoprivredne površine pod ekološkim sustavom proizvodnje.
- Broj certificiranih eko-proizvoda.
- Broj sudionika na tečajevima, seminarima i treninzima u području pokretanja i poslovanja obrta i malog poduzetništva u poljoprivrednom i nepoljoprivrednom sektoru.

Prioritet 3.3. Očuvanje tradicionalnih i razvoj novih obrta, proizvoda i usluga

Potrebno je osmisliti korištenje baštine i običaja kako bi se osiguralo stvaranje tradicionalnih proizvoda, usluga i obrta koji su konkurentni na otvorenom tržištu. Uspostavom regionalne robne marke te valorizacijom i zaštitom tradicionalnih obrta, proizvoda i usluga osigurati će se modernizacija, te održiv i ujednačen razvoj tih proizvoda na području LAG-a. Time će se također potaknuti i diversifikacija ruralnih gospodarskih aktivnosti, kod čega će se veliki naglasak staviti na tradicijske obrte. Valorizacijom i zaštitom tradicionalnih obrta, proizvoda i usluga pridonosi se očuvanju i održivom korištenju velikog broja potencijalnih resursa u svrhu poticanja gospodarskih aktivnosti. Stvaranje prepoznatljivosti tradicionalnih proizvoda organiziranih pod zajedničkom lokalnom robnom markom pridonosi razvoju novih i očuvanju tradicionalnih proizvoda i usluga, omogućuju se dodatni izvori prihoda i zadržavanje lokalnog stanovništva što je ujedno i pretpostavka ruralnog razvoja.

Mjere:

3.3.1. Poticati pokretanje tradicionalnih obrta, proizvoda i usluga, njihovu valorizaciju, očuvanja i promociju

3.3.2. Infrastrukturna, organizacijska i tehnološka podrška razvoju obrta i malog poduzetništva uključujući i njihovo povezivanje u lokalne horizontalne i vertikalne prstenove.

3.3.3. Poticati udruživanje lokalnog stanovništva u svrhu očuvanja tradicionalnih vrijednosti i kulturnog nasljeđa

3.3.4. Organizacija radionica za prenošenje znanja i vještina izrade tradicijskih suvenira i rukotvorina na mlađe generacije

3.3.5. Poticati razvoj turističke ponude temeljene na tradicionalnim vrijednostima

3.3.6. Osmišljavanje lokalnih robnih marki i provedba aktivnosti kojima će se osigurati njihova prepoznatljivost na tržištu

3.3.7. Praćenje trendova na tržištu

Korisnici:

Obrtnici, poljoprivredna gospodarstva, zadruge, udruge, jedinice lokalne samouprave, turističke zajednice.

Pokazatelji:

- Broj novih obrta koji se bave tradicionalnim proizvodima i uslugama
- Broj novih udruga i kulturno umjetničkih društava koji njeguju tradicionalnu baštinu, proizvode i usluge
- Broj novih turističkih ponuda temeljenih na tradicionalnim obrtima, proizvodima i uslugama
- Broj novih proizvoda pod zaštitom robne marke
- Broj proizvođača koji koriste lokalnu robnu marku
- Broj educiranih korisnika o zaštiti i promociji tradicionalnih proizvoda.

STRATEŠKI RAZVOJNI CILJ 4: RAZVOJ RURALNE INFRASTRUKTURE

Prioritet 4.1. Razvoj i unapređenje prometne infrastrukture

Dobra prometna infrastruktura važan je preduvjet za razvoj konkurentnog gospodarstva, posebice turizma, postizanja zadovoljavajuće razine prometne sigurnosti, smanjivanja transportnih troškova robe i putnika, kao i podizanja kvalitete života stanovništva. Zadaća ovog prioriteta je povećanje ukupne razine kvalitete cestovne i željezničke mreže i ostale prometne infrastrukture, a sve kako bi se omogućila kvalitetnija infrastruktura za dnevne migracije i zadovoljenje potreba za prometovanje prema široj regiji. Pod pojmom javne nerazvrstane ceste smatraju se ceste koje povezuju gospodarstva smještena u poljoprivrednim zonama ucrtanim u prostornim planovima jedinica lokalne samouprave. Na području LAG-a „Istočna Istra“ postoje potencijali za daleko veći razvoj intermodalnog prometa roba kojim se cestovni i željeznički transporti trebaju povezati sa morskim lukama i pristaništima.

Mjere:

- 4.1.1. Priprema tehničke dokumentacije za sanaciju, izgradnju i rekonstrukciju mreže nerazvrstanih cesta.
- 4.1.2. Sanacija najkritičnijih dionica na području LAG-a
- 4.1.3. Izgradnja i asfaltiranje novih dionica i objekata
- 4.1.4. Modernizacija postojećih raskrižja
- 4.1.5. Rekonstrukcija dionica te poboljšanje tehničkih karakteristika ceste
- 4.1.6. Identificirati i povezati dionike zainteresirane za ulaganja u intermodalni promet roba (cestovni, željeznički i morski)
- 4.1.7. Razraditi poslovni plan intermodalnog sustava prometa i definirati skladišno-pretovarne lokacije

Korisnici:

Jedinice lokalne samouprave, Istarske ceste, luka Bršica, pristanište u Plominu, građevinski sektor.

Pokazatelji:

- Broj km novoizgrađenih i/ili obnovljenih i/ili asfaltiranih nerazvrstanih cesta,
- Broj pratećih objekata u funkciji cestovnog i željezničkog prometa ljudi i roba.

Prioritet 4.2. Razvoj sustava javne odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda i javne vodoopskrbe

Na temelju SWOT analize vidljive su potrebe dovršenja postojećih i izgradnja novih sustava vodoopskrbe i odvodnje koji će obuhvatiti ukupno područje LAG-a „Istočna Istra“, čime se povećava kvaliteta života, posebice stanovništva ruralnih područja. Izgrađena kvalitetna

komunalna infrastruktura ključan je preduvjet za razvoj konkurentnog gospodarstva, očuvanje okoliša, razvoj turizma i porast kvalitete života stanovništva. S obzirom na to da se radi o skupim mjerama, važno je kvalitetno osmisliti dinamiku njihovog izvršenja na duži rok. U ispunjenju ovog prioriteta, značajnu će ulogu imati strukturni fondovi Europske unije, kao i javno-privatno partnerstvo.

Mjere:

4.2.1. Izgradnja i unapređenje sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda na način koji je i okolišno prihvatljiv i financijski optimalan u smislu odabira odgovarajuće razine pročišćavanja.

4.2.2. Organiziranje informativno-edukacijske kampanje i radionica o prednostima spajanja kućanstava na sustav odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda kao i o načinima racionalnog i savjesnog korištenja vode

4.2.3. Razvoj i kontinuirano održavanje sustava vodoopskrbe

4.2.4. Usklađivanje razvoja sustava odvodnje s razvojem sustava vodoopskrbe

Korisnici:

Tvrtke, obrti, stanovništvo, jedinice lokalne samouprave.

Pokazatelji:

- Broj kilometara novih sustava odvodnje.

- Broj pročistača otpadnih voda

- Broj kućanstava i gospodarskih subjekata priključenih na sustave za odvodnju otpadnih voda

- Broj kilometara novih sustava vodoopskrbe

- Broj kućanstava i gospodarskih subjekata priključenih na vodoopskrbni sustav.

Prioritet 4.3. Izgradnja i održavanje protupožarnih putova i višenamjenskih cesta

Pod pojmom šumski protupožarni putovi i višenamjenske ceste smatraju se protupožarni prosjeci s elementima ceste koje su prosječeni prostori u obliku pruga, očišćeni od drveća i niskog raslinja, širine 4-15 m s elementima šumske ceste koji imaju namjenu prolaska vatrogasnih vozila i kao pristup poljoprivrednim zemljištima. Protupožarnim putom ne smatra se prosječeni prostor ispod trasa elektroenergetskih vodova. Izgradnja protupožarnih prosjeka s elementima puta, sve više nalazi primjenu u preventivnim i represivnim mjerama zaštite šuma od požara. U preventivi se koriste na provedbi šumsko-uzgojnih radova i drugih radova u gospodarenju šumama. Gašenje nastalog požara, odnosno provedba represivnih mjera, mnogo je učinkovitije gdje postoje pristupni putovi i gdje su ti objekti omogućili i olakšali prethodno provedbu njege šume.

Mjere:

4.3.1. Razvoj modela poticanja izgradnje i održavanja protupožarnih putova u šumama u privatnom vlasništvu

4.3.2. Planirati mrežu crpilišta i hidrantskih priključaka kako bi njihov broj, kapacitet i teritorijalna pokrivenost osiguravala zadovoljavajuću učinkovitost u slučajevima vatrogasnih intervencija.

Korisnici:

Jedinice lokalne samouprave, poljoprivredna gospodarstva, Hrvatske šume.

Pokazatelji:

- Broj kilometara održanih protupožarnih putova i prosjeka
- Broj kilometara novih protupožarnih putova i prosjeka
- Broj crpilišta i hidrantskih priključaka

Prioritet 4.4. Izgradnja sustava za opskrbu prirodnim plinom

U toplinskoj pretvorbi (zagrijavanje prostora, priprema potrošne tople vode, kuhanje) prirodni plin ima veoma velike prednosti u odnosu na druge energente: veoma brzo postiže radnu temperaturu, jednostavan i jeftin transport, relativno niska cijena te u konačnici najmanje zagađuje okoliš. To su razlozi zbog kojih treba težiti izgradnji distribucijske mreže na što većem prostoru LAG-a „Istočna Istra“ što je od velikog ekonomskog interesa za kućanstva i poslovne subjekte, a iz ekološkog aspekta za jedinice lokalne samouprave. Ovaj prioritet predviđa supstituciju postojećih energenata (električna energija, loživo ulje i UNP) sa prirodnim plinom.

Mjere:

4.4.1. Planiranje i izrada projektne dokumentacije za izgradnju plinovodne distribucijske mreže.

4.4.2. Informiranje stanovništva i gospodarskih subjekata o mogućnostima i prednostima uključivanja u sustav opskrbe prirodnim plinom s aspekta ekologije i ekonomičnosti investiranja u ovaj energent.

Korisnici:

Kućanstva, gospodarski subjekti, jedinice lokalne samouprave, plinara.

Pokazatelji:

- Broj priključenih potrošača na izgrađenu plinovodnu distribucijsku mrežu.
- Duljina izgrađene distribucijske mreže u km.
- Potrošnja prirodnog plina u m³.

Prioritet 4.5. Unaprjeđenje društvene infrastrukture i kvalitete života

Ovaj prioritet podrazumijeva kontinuiranu brigu o svim društvenim skupinama, povećanje kvalitete pružanja usluga stanovništvu i opći društveni razvoj zajednice izgradnjom, obnovom i opremanjem obrazovnih, zdravstvenih i socijalnih ustanova. Posebno je važna provedba aktivnosti socijalnih i zdravstvenih usluga za skupine u nepovoljnom položaju kao što su starije i nemoćne osobe, osobe s invaliditetom, prevencija i pomoći ovisnicima i njihovim obiteljima, potpore socijalnom uključivanju mladih u nepovoljnom položaju. Također, treba obuhvatiti programe za potporu nataliteta, majčinstva i obitelji, programe za djecu i mladež, poticanje različitih sportskih i kulturnih programa te druge slične aktivnosti. Kroz jačanje obiteljskih vrijednosti i razvoj svih aspekata uspješnog obiteljskog života, osobito brige za djecu i njihov odgoj, pridonijeti će se dobrobiti u lokalnoj zajednici i podizanju kvalitete života.

Mjere:

4.5.1. Uspostavljanje i provedba aktivne politike prema mladima te njihovo uključivanje u sve sfere javnog života.

4.5.2. Pобољшanje socijalne skrbi i uvjeta života ranjivih skupina, ljudi s posebnim potrebama te podizanje kvalitete života umirovljenika i osoba treće životne dobi

4.5.3. Obnova, izgradnja i opremanje objekata obrazovnog, zdravstvenog i socijalnog sektora, vodeći računa o dostupnosti i primjerenosti njihovog korištenja od strane svih društvenih skupina.

4.5.4. Priprema i provedba projekata unapređivanja zdravstvenih, socijalnih i obrazovnih usluga.

4.5.5. Briga o pružanju socijalnih i zdravstvenih usluga za skupine u nepovoljnom položaju.

4.5.6. Provedba programa za uključivanje starijih i nemoćnih osoba te osoba s invaliditetom u društvena događanja te uspostava sustava izvaninstitucionalne skrbi za te osobe

Korisnici:

Obitelji, ustanove socijalne skrbi, obrazovne ustanove, zdravstvene ustanove, organizacije civilnog društva i udruge (sportska društva, kulturno-umjetnička društva, i sl.), jedinice lokalne samouprave, gospodarstvenici.

Pokazatelji:

- Broj mladih u tijelima odlučivanja
- Broj obnovljenih ili novih objekata obrazovnog, zdravstvenog i socijalnog sektora
- Broj pripremljenih i provedenih projekata unapređivanja zdravstvenih, socijalnih i društvenih usluga
- Broj socijalnih i zdravstvenih usluga za skupine u nepovoljnom položaju
- Broj zaposlenih osoba s invaliditetom
- Broj obitelji s članovima ovisnicima koje su uključene u programe potpore
- Broj mladih i djece uključenih u programe i projekte.

STRATEŠKI RAZVOJNI CILJ 5: OČUVANJE OKOLIŠA I BIORAZNOLIKOSTI, KORIŠTENJE OBNOVLJIVIH IZVORA ENERGIJE I ENERGETSKA UČINKOVITOST

Prioritet 5.1. Zaštita tla i zraka

Kvalitetno praćenje tla i zraka kao temeljnih sastavnica okoliša i prostora neophodno je u svrhu njegova očuvanja, unapređenja i održivog korištenja te sprečavanje štetnog ljudskog djelovanja. Trenutno ne postoji sustavno monitoring kakvoće tla i zraka pa je stoga potrebno organizirati i kontinuirano provoditi ispitivanje svojstava tla i zraka, kojima će se, osim adekvatne zaštite, permanentno poduzimati mjere za povećanje kvalitete tla i zraka. Rezultat provedbe ovog prioriteta biti će uspostavljen sustav kontinuiranog i transparentnog praćenja kakvoće tla i zraka, izrađena baza podataka svih negativnih opterećenja tla i zraka, veća kakvoća i produktivni potencijal tla, smanjenje zagađenosti zraka, educirano stanovništvo i viša razina svijesti o važnosti i značaju očuvanja kvalitete tla i zraka.

Mjere:

5.1.1. Definirati potencijalne izvore i oblike zagađenja tla i zraka na području LAG-a „Istočna Istra“

5.1.2. Uspostaviti transparentan sustav monitoringa kakvoće tla i zraka

5.1.3. Kontinuirano usavršavati sustav praćenja tokova i količine otpada u svrhu zaštite tla i zraka

5.1.4. Poticati uvođenje i nadgledanje provedbe standarda zaštite okoliša u sustavima, tvrtkama i proizvodnjama koje mogu onečistiti tlo ili zrak

5.1.5. Uključiti se u županijski informacijski sustav o okolišu (izrada baze podataka svih negativnih opterećenja okoliša)

5.1.6. Osigurati održivo gospodarenje mineralnim resursima u svrhu smanjenja negativnog utjecaja na okoliš (tlo i zrak)

5.1.7. Educirati stanovništvo o važnosti i značaju očuvanja kvalitete tla i zraka za podizanje kvalitete života i zdravlje ljudi

Korisnici:

Gospodarski subjekti, jedinice lokalne samouprave, ekološke udruge, obrazovne ustanove.

Pokazatelji provedbe:

- Povećanje kakvoće zraka i tla
- Količina utrošenih hranjiva i sredstava za zaštitu bilja
- Količina emisije stakleničkih plinova
- Količina onečišćujućih tvari iz baze podataka negativnih opterećenja okoliša
- Broj ljudi osviješten o važnosti i značaju očuvanja kvalitete tla i zraka

Prioritet 5.2. Zaštita voda i mora

Zaštita voda i mora usmjerena je na izgradnju sustava odvodnje i pročišćavanja komunalnih i industrijskih otpadnih voda te uspostavu monitoringa voda čime će se osigurati zaštita vodnih resursa. Područje LAG-a „Istočna Istra“ odlikuje bogatstvom vodnih resursa u koje spadaju more, nadzemni i podzemni tokovi, koji su posebice prisutni u ovom kraškom području. Kakvoća vode nije uvijek zadovoljavajuće kvalitete budući da su podzemne vode slabo zaštićene od prodora onečišćenja s površine. Onečišćenje voda u najvećoj mjeri uzrokuje nerazvijen i nedovoljno izgrađen sustav odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda.

Mjere:

5.2.1. Kontinuirano unaprjeđivanje sustava monitoringa voda

5.2.2. Sustavna kontrola eksploatacije vodnih resursa

5.2.3. Nastavak izgradnje sustava odvodnje i pročišćavanja komunalnih i industrijskih otpadnih voda

5.2.4. Educiranje javnosti i podizanje njezine svijesti o važnosti i značaju očuvanja vodnih resursa

5.2.5. Uspostaviti prekogranična suradnja s dionicima na području gospodarenja vodama i zaštite voda

Korisnici mjera:

Jedinice lokalne samouprave, ekološke udruge, obrazovne ustanove, gospodarski subjekti.

Pokazatelji:

- Udio kućanstava na području LAG-a spojenih na sustav odvodnje u %
- Količina otpadnih voda dovedenih na pročistač otpadnih voda
- Kategorija površinskih i podzemnih voda
- Udio domaćinstava priključenih na sustave vodoopskrbe u %
- Broj kilometara izvedenog i/ili rekonstruiranog sustava za obranu od poplave
- Broj educiranih građana o održivom gospodarenju vodama

Prioritet 5.3. Održivo gospodarenje otpadom

Na području LAG-a „Istočna Istra“ uočeno je povećanje količine otpada. Prisutna je slaba zastupljenost recikliranja otpada i nedovoljna infrastruktura za zbrinjavanje otpada te divlja

odlagališta. Kako otpad uzrokuje onečišćenje svih sastavnica okoliša, potrebno je provesti aktivnosti kojima će se osigurati održivo gospodarenje otpadom i time pridonijeti zaštiti okoliša. Provedba određenih mjera i aktivnosti treba osigurati održivo gospodarenje otpadom, utjecati na smanjivanje količine otpada i time zaštititi okoliš od onečišćenja. Podići će se svijest građana o potrebi separacije otpada i reciklaže.

Mjere:

- 5.3.1. Uređivanje prostora i izgradnja objekata za sakupljanje, obradu i zbrinjavanje otpada i pretovarnih stanica
- 5.3.2. Organizacija sustava za selektivno sakupljanje otpada
- 5.3.3. Sanacija „divljih“ deponija i odlagališta
- 5.3.4. Kontinuirana edukacija javnosti o potrebi separacije otpada i reciklaže te informirati o problemima i aktualnom stanju gospodarenja otpadom
- 5.3.5. Poticati recikliranje i kompostiranje organskog otpada

Korisnici:

Jedinice lokalne samouprave, ekološke udruge, obrazovne ustanove, gospodarski subjekti.

Pokazatelji:

- Broj instaliranih posuda i kontejnera za sakupljanje otpada
- Broj uređenih reciklažnih dvorišta i otoka
- Broj saniranih „divljih“ odlagališta
- Količina sakupljenog, selektiranog ili obrađenog otpada
- Broj korisnika sustava gospodarenja otpadom.

Prioritet 5.4. Zaštita biološke i krajobrazne raznolikosti

Zaštita biološke i krajobrazne raznolikosti usmjerena je na zaštitu, očuvanje i revitalizaciju vrijednih staništa, rijetkih i ugroženih biljnih i životinjskih vrsta čime se doprinosi održivom upravljanju prirodnim vrijednostima i održivom gospodarenju kulturnim dobrima i prirodnim vrijednostima. Područje LAG-a „Istočna Istra“ bogato je vrijednim staništima, različitim biljnim i životinjskim vrstama te krajobraznom raznolikošću. Određeni dio prirodnih vrijednosti devastiran je uslijed negativnih utjecaja čovjeka. Obaveza je LAG-a provoditi aktivnosti koje će se poticati zaštita vrijednih staništa, rijetkih i ugroženih biljnih i životinjskih vrsta, spriječiti štetno ljudsko djelovanje u vrijednim i zaštićenim dijelovima prirode te podići ekološka svijest javnosti o važnosti i značaju očuvanja prirode te biološke i krajobrazne raznolikosti. Osigurati će se podizanje kvalitete života kroz odgovorno upravljanje prostorom te očuvanjem prirodnih vrijednosti.

Mjere

- 5.4.1. Kontinuirano provoditi inventarizaciju ugroženih vrsta i staništa te njihov monitoring,
- 5.4.2. Definirati oblike zaštite prirodnih resursa
- 5.4.3. Urediti zaštićene lokalitete,
- 5.4.4. Prezentirati prirodne vrijednosti
- 5.4.5. Educirati javnost o važnosti očuvanja biološke i krajobrazne raznolikosti

Korisnici mjera:

Turistički subjekti, jedinice lokalne samouprave, ekološke udruge, obrazovne ustanove.

Pokazatelji

- Površina posebno vrijednih i zaštićenih područja u m²
- Broj obnovljenih i revitaliziranih vrijednih lokaliteta
- Broj educiranih građana.

Prioritet 5.5. Razvoj i promicanje korištenja obnovljivih izvora energije i energetska učinkovitost

Promicanjem korištenja novih i obnovljivih izvora energije potiče se energetska učinkovitost, smanjivanje emisije stakleničkih plinova u atmosferu i održivi razvoj gospodarstva čime se podiže kvaliteta života u ruralnim područjima. Područja LAG-a „Istočna Istra“ ima dobre preduvjete za povećanu proizvodnju na osnovi obnovljivih izvora zbog visoke dostupnosti vjetra, sunca, voda, kao i raspoloživosti biomase. Provedba ovog prioriteta rezultirati će višom razinom energetske učinkovitosti, smanjenjem ukupne potrošnje energije kao i povećanjem udjela obnovljivih izvora energije u bruto potrošnji energije.

Mjere:

- 5.5.1. Kontinuirana edukacija lokalnog stanovništva i poduzetnika o energetske učinkovitosti, štetnosti stakleničkih plinova, potrebi racionalnog korištenja energetskih resursa i o prednostima korištenja novih i obnovljivih izvora energija
- 5.5.2. Inventarizacija potencijalnih obnovljivih izvora energije na lokalnom području
- 5.5.3. Promoviranje korištenja novih i obnovljivih izvora energije te jačanje prepoznatljivosti lokalne sredine kao područja korištenja obnovljivih izvora energije
- 5.5.4. Izgraditi i razvijati sustav za proizvodnju i distribuciju energije iz obnovljivih izvora (uporaba solarnih kolektora za grijanje, korištenje biomase i bioplina, postavljanje vjetroelektrana)
- 5.5.5. Poticati korištenje energetske učinkovitih oblika prijevoza
- 5.5.6. Poticati energetske učinkovitu gradnju (izolacija zidova, podruma i potkrovlja, ugradnja niskoenergetskih prozora) i uporabu energetske učinkovitih kotlova i kućanskih aparata

Korisnici:

Kućanstva, gospodarski subjekti, jedinice lokalne samouprave, ekološke udruge.

Pokazatelji:

- Broj educiranih građana
- Smanjenje ukupne potrošnje električne energije po stanovniku u %
- Udio električne energije iz obnovljivih izvora u strukturi ukupno potrošene energije u %
- Smanjenja emisije štetnih produkata koji nastaju prilikom proizvodnje i korištenja klasičnih izvora energije u %.

5. STRATEGIJA IZRADE I PROVEDBE

5.1. OPIS ZNAČAJKI PARTNERSTVA

Partnerstvo unutar obuhvata LAG-a „Istočne Istre“ obuhvaća područje pet (5) jedinica lokalne samouprave smještenih u istočnom dijelu Istarske županije: Grad Labin te Općine Sv. Nedelja, Pićan, Kršan i Raša, na kojem području živi ukupno 22.658 stanovnika.

Način provedbe partnerskog odnosa između članova LAG-a „Istočne Istre“ definiran je odredbama Statuta LAG-a „Istočne Istre“. Tako je Statutom LAG-a „Istočna Istra“ određeno da LAG djeluje kao neprofitna pravna osoba upisan u Registar udruga RH, te da redovnim članovima LAG-a mogu postati jedinice lokalne samouprave, znanstvene i stručne ustanove,

udruge i druge pravne osobe (odnosno: kolektivni članovi) te državljani Republike Hrvatske koji pokazuju interes da se bave djelatnostima LAG-a i koji prihvate Statut LAG-a „Istočna Istra“. Članstvo u LAG-u je dobrovoljno, a odluku o primanju u redovito članstvo donosi Upravni odbor LAG-a na temelju pisanog zahtjeva.

Skupština LAG-a je predstavničko i najviše tijelo LAG-a koje donosi Statut, Financijski plan i Program rada te druge opće akte LAG-a, bira i razrješava Predsjednika, Dopredsjednika te članove Upravnog i Nadzornog odbora LAG-a te. Skupštinu čine svi redovni članovi LAG-a, koji imaju obvezu plaćanja godišnje članarine.

Tablica 15: Struktura članstva Skupštine LAG-a „Istočne Istre“

Sektor	Broj članova LAG-a	Postotak (%)
Članova iz javnog sektora	5	8
Članovi iz civilnog sektora	26	42
Članovi iz gospodarskog sektora	31	50
UKUPNO (svi sektori)	62	100,0

Izvor: LAG Istočne Istre, 2013.

Iz priložene je Tablice 15 razvidno kako je struktura Skupštine LAG-a „Istočna Istra“ izraz potrebe za uključivanjem raznolikih dionika koji opstoje na području djelovanja LAG-a u njegovo članstvo. Tako je javni sektor (jedinice lokalne samouprave) predstavljen sa 5 članova Skupštine (8 %), gospodarski sektor sa 31 članom Skupštine (50%) i civilni sektor (građani) sa 26 članova Skupštine (42 %).

Upravni odbor LAG-a je kolektivno i koordinativno tijelo LAG-a, ima 11 članova među kojima su i Predsjednik i Dopredsjednik, te je zaduženo za organiziranje i obavljanje tekućih poslova LAG-a između dvije sjednice Skupštine. Upravni odbor LAG-a izvršava odluke Skupštine, izvršava financijski plan i raspolaže planiranim sredstvima, imenuje i razrješuje predstavnike LAG-a u tijela drugih organizacija, imenuje i razrješuje tajnika LAG-a te upravlja i raspolaže imovinom LAG-a.

Tablica 16: Sastav Upravnog odbora LAG-a Istočne Istre

Ime i prezime	Prebivalište (JLS)	Spol	Godina rođenja	Institucija/ tvrtka koju član predstavlja u LAG-u	Sektor (civilni/javni/gospodarski)
Tulio Demetlika	Labin	M	1958.	Grad Labin	javni
Rosana Celić	Kršan	Ž	1986.	Općina Kršan	javni
Dolores Jenkel	Labin	Ž	1968.	Obrt „Merania“	gospodarski
Sanja Dobrić	Raša	Ž	1984.	Grad Labin	javni
Miljenko Vretenar	Sv. Nedelja	M	1955.	Vinogradi San Martino d.o.o.	gospodarski
Susie Blašković	Sv. Nedelja	Ž	1968.	OPG Blašković	gospodarski
Tamara Stojšić	Kršan	Ž	1987.	Građanin	civilni
Gordana Bažon	Pićan	Ž	1985.	Građanin	civilni
Željka Tončić	Pićan	Ž	1989.	Građanin	civilni
Julija Škoro	Labin	Ž	1973.	Holcim d.o.o.	gospodarski
Eda Zahtila	Raša	Ž	1959.	Građanin	civilni

Izvor: LAG Istočne Istre, 2013.

Iz priložene je Tablice 16 razvidno kako je sastav Upravnog odbora LAG-a izraz potrebe za predstavljanjem raznolikog članstva LAG-a. Tako su jedinice lokalne samouprave predstavljena sa 3 člana (27,3%), dok su gospodarski i civilni sektor (građani) predstavljeni svaki sa po 4 člana (36,4%). Devet članova su ženskog spola (81,8%), dok je muški spol zastupljen sa 2 člana (18,2%). Promatrajući dobnu strukturu članova, vidljivo je da je 6 članova mlađe od 29 godina starosti (54,5%), 3 članova ima između 30 i 50 godina starosti (27,3%), dok 2 člana imaju više od 50 godina starosti (18,2%). Struktura članstva Upravnog odbora reprezentativna je i sa aspekta prostornog rasporeda prema jedinicama lokalne samouprave na prostoru obuhvata LAG-a, tako da postoje 3 člana s područja Grada Labina (27,3%), te po 2 člana s područja Općina Kršan, Pićan, Raša i Sv. Nedelja (18,2%).

Predsjednik LAG-a izvršno je tijelo, te obavlja izvršne funkcije i druge poslove određene ovim Statutom. Predsjednik zastupa, rukovodi i predstavlja LAG u skladu sa zakonom, Statutom i drugim općim aktima LAG-a te odlukama Skupštine i Upravnog odbora. Predsjednik predstavlja i zastupa LAG, saziva sjednice Skupštine i predsjedava radom Skupštine, predsjedava sjednicama i rukovodi radom Upravnog odbora, te brine o izvršenju usvojenog programa rada i provedbi odluka Skupštine i Upravnog odbora.

Tajnik LAG-a je voditelj LAG-a koji organizira i odgovara za stručno i tehničko pripremanje sjednica tijela LAG-a, izvršavanje odluka Skupštine i Upravnog odbora te obavljanje stručnih i tehničkih poslova za potrebe tijela LAG-a. Tajnika imenuje Upravni odbor na vrijeme od četiri godine, a svoju dužnost Tajnik može obavljati profesionalno ako tako odluči Upravni odbor.

Statutom su definirane obveze poštivanja načela LEADER pristupa kao i načela jednakih mogućnosti i ravnopravnosti za sve stanovnike područja, bez obzira koje su nacionalnosti, spola, jezika, vjere, političkog ili drugog uvjerenja, izobrazbi, društvenom položaju ili koje druge osobne sklonosti. To je izraženo u općem pravu pravnih i fizičkih osoba s područja LAG-a da postanu redovni članovi LAG, a samim time i članovi Skupštine LAG-a s pravom glasa odnosno pravom suodlučivanja prilikom donošenja odluka na sjednicama Skupštine LAG-a. Nadalje, Statutom je utvrđena i minimalna zastupljenost određenih društvenih skupina u sastavu Upravnog odbora LAG-a, koja je usklađena sa načelima LEADER pristupa. Tako je definirano da najmanje 50% članstva Upravnog odbora LAG-a čine članovi koji predstavljaju društvene, gospodarske partnere, civilna društva i udruge, dok minimalno 20% članova čine predstavnici lokalnih vlasti s područja LAG-a. Statutom LAG-a osigurana je i reprezentativna dobna raznolikost Upravnog odbora (barem jedan član mora biti mlađi od 29 godina, jedan od 29 do 50 godina, te jedan iznad 50 godina starosti u trenutku izbora u Upravni odbor) i ravnopravnost spolova s najmanjim udjelom žena od 30% članova. Obzirom na broj stanovnika s područja djelovanja LAG-a, Statutom je definirano da se u Upravnom odboru biraju članovi koji predstavljaju područja pojedinih jedinica lokalne samouprave: područje Grada Labina zastupljeno je sa tri (3) člana, dok su područja Općina Kršan, Općina Pićan, Općina Raša i Općina Sveta Nedelja zastupljena svaka sa po dva (2) člana.

5.2. UKLJUČENOST DIONIKA U PROCES IZRADE LRS KROZ SUDJELOVANJE RAZLIČITIH INTERESNIH SKUPINA I PRIMJENU NAČELA „ODOZDO PREMA GORE“

LAG „Istočna Istra“ u samom je postupku pripreme Lokalne razvojne strategije i kreiranja partnerstva pokazao razvidnu razinu uvažavanja načela LEADER pristupa kao i načela jednakih mogućnosti i ravnopravnosti za sve pravne i fizičke osobe s područja djelovanja LAG-a, što je detaljnije opisano u podtočki 4.1. strategije. Poštivanje ovih načela ugrađeno je u temeljni pravni akt LAG-a odnosno u Statut, te će biti ugrađen i u ostale opće akte LAG-a kojima će se osigurati njegova kontinuirana implementacija u daljnjem djelovanju LAG-a

kroz provedbu strategije, te programa i projekata koje se provode u okviru implementacije strategije.

Pristupom „odozdo prema gore“ - procesom izrade strategije omogućena je participacija svih dionika bez obzira na dosadašnju snagu njihova utjecaja u cilju osnaživanja cjelokupne javnosti za sudjelovanje u donošenje odluka na lokalnoj razini. Takav pristup, karakterističan za LEADER program, omogućava razvijanje ideja i projekata za poboljšanje stanja na promatranom prostoru LAG-a „Istočna Istra“. Stoga je ključno uključivanje raznovrsnih dionika s prostora LAG-a u postupak izrade i provedbe strategije, koji iako pripadaju različitim društveno-ekonomskim i interesnim skupinama, imaju vitalan interes i značajnu ulogu u odabiru strateških ciljeva i razvojnih mjera za područje LAG-a.

U postupku osnivanja LAG-a „Istočna Istra“ održano je nekoliko javnih skupova na kojima su aktivno sudjelovali raznovrsni dionici s područja djelovanja LAG-a:

- Edukacija organizacijskog odbora LAG-a Istočne Istre (održana 08. studenog 2012.)
- Seminar: Osnivanje LAG-a „Istočna Istra“ (održan 23. studenog 2012.)
- Osnivačka Skupština LAG-a „Istočna Istra“ (održana 19. prosinca 2012.)
- Seminar: Izrada Lokalne razvojne strategije (održan 19. veljače 2013.)
- Seminar: Presentacija radne verzije Lokalne razvojne strategije (održana 14. ožujka 2013.)

U navedenim pripremnim aktivnostima koje su prethodile izradi Lokalne razvojne strategije LAG-a „Istočna Istra“, odnosno čiji su materijali i zaključci poslužili kao jedna od polazišnih osnova za pripremu strategije, aktivno su sudjelovali predstavnici raznovrsnih gospodarskih sektora, dobnih i spolnih te socio-ekonomskih skupina. Tako su u navedenim pripremnim aktivnostima sudjelovali: poljoprivrednici, gospodarstvenici, obrtnici, privatni iznajmljivači, umirovljenici, osobe s invaliditetom, nezaposlene osobe te predstavnici lokalne samouprave, javnog sektora, financijskih institucija, neprofitnih organizacija civilnog društva te poljoprivrednih zadruga. Iz navedene je strukture dionika uključenih u postupak pripreme strategije vidljivo nastojanje da se što širi krug zainteresiranih pravnih i fizičkih osoba motivira i aktivira u cijelom tom procesu, kao i postojanje aktivne uključenosti ugroženih socio-ekonomskih skupina (umirovljenici, invalidi, nezaposleni, mladi) u pripremi i provedbi strategije.

Prilikom izrade strategije dana 14.03.2013. održana je javna prezentacija radne verzije Lokalne razvojne strategije, na koju su pozvani raznovrsne zainteresirane interesne skupine tj. dionicima s područja djelovanja LAG-a „Istočna Istra“, te čiji su odabrani zaključci ugrađeni u sadržaj strategije.

Proces uključivanja dionika u aktivnosti LAG-a „Istočna Istra“ nastaviti će se kontinuirano i nakon izrade strategije, u fazi provedbe iste strategije i to razvojem mreže partnera na području LAG-a te promicanjem ruralnog razvoja putem lokalnih inicijativa i partnerstava. U tom su smislu predviđene aktivnosti stručnog obrazovanja dionika-članova LAG-a, organiziranja studijskih i stručnih putovanja, razmjene iskustava i znanja s ostalim dionicima ruralnog razvoja te informiranja zainteresiranih dionika o ruralnom prostoru, o održivom ruralnom razvoju i LEADER pristupu te postojećim mogućnostima. Navedene su aktivnosti u funkciji jačanja lokalnih partnerskih odnosa i poticanja uključivanja i sudjelovanja dionika u mreži partnera pod okriljem LAG-a. One će omogućiti unaprjeđenje osjećaja pripadnosti ruralnoj zajednici na području LAG-a te valorizaciju razvojne strategije.

Partnerski pristup upravljanju LAG-a teži dostizanju socio-ekonomskih razvojnih modela koherentnih sa zatečenim stanjem na prostoru LAG-a te sa županijskom, nacionalnim i europskim razvojnim strategijama. Partnerstvo će se usmjeriti ka širokom krugu dionika, s posebnim naglaskom na one koji su odraz prepoznatih potencijala područja LAG-a utvrđenih strategijom. LAG ima definiran cilj razvijanja sinergije i umrežavanja između dionika kojima je u interesu doprinositi razvoju ruralnih područja, što će se omogućiti i ostvarivanjem

suradnje s razvojnim agencijama, obrazovnim institucijama, srodnim nacionalnim i međunarodnim tijelima te nadležnim tijelima u Republici Hrvatskoj i Europskoj uniji. Na taj će se način, suradnjom sa svim subjektima programskog planiranja na županijskoj, nacionalnoj i europskoj razini, izbjeći mogućnost preklapanja te stvoriti poželjna sinergija između različitih razina programskog planiranja.

5.3. SPOSOBNOST UPRAVLJANJA JAVNIM SREDSTVIMA

Statut LAG-a „Istočna Istra“ predviđa operativnu i upravljačku ulogu Tajnika LAG-a kao osobe voditelja LAG-a „Istočna Istra“ zadužene za obavljanje stručnih i tehničkih poslova za potrebe tijela LAG-a (Predsjednika, Upravnog odbora i Skupštine), kao i za neposredno izvršavanje odluka istih tijela. Tajnik u ostvarivanju svojih zadaća obavlja poslove vođenja administrativnog i materijalno-financijskog poslovanja LAG-a te priprema prijedloge financijskih i drugih dokumenata. Iz navedenog je opisa djelokruga rada razvidna ključna uloga Tajnika LAG-a kao voditelja LAG-a i neposrednog izvršitelja odgovornog za provedbu Lokalne razvojne strategije, kao i za uspješno cjelokupno ostvarivanje ciljeva i djelatnosti LAG-a. Iz navedenog je razloga Statutom LAG-a predviđena mogućnost da svoju dužnost Tajnik može obavljati profesionalno te tako ostvarivati radni odnos u LAG-u. Imajući u vidu značaj Tajnika za uspješnost realizacije ciljeva i strategije LAG-a, Statutom su utvrđeni minimalni kriteriji za imenovanje Tajnika. Tako je definirano da Tajnikom može biti imenovana osoba koja je svojim radnim, stručnim i javnim angažmanom dokazala svoju opredijeljenost za Statutom određene ciljeve LAG-a, kao i potrebno stručno znanje i sposobnost uspješnog organiziranja i djelotvornog upravljanja organizacijom i koja po tome uživa ugled i povjerenje sredine u kojoj djeluje.

Tajnik LAG-a „Istočna Istra“ gđa. Dragana Jakovčić ima završenu adekvatnu razinu formalnog obrazovanja, odnosno završen Ekonomski fakultet u Rijeci te zvanje diplomiranog ekonomista (dipl.oec.). Osim formalnog obrazovanja, raspolaže potrebnim radnim iskustvom budući da od veljače 2009. godine obavlja poslove stručnog suradnika za europske integracije pri Gradu Labinu u kojima je sudjelovala u izvođenju raznih razvojnih projekata financiranih od Europske unije. Nadalje, u sklopu projekta „Priprema Istre za strukturne fondove“ položila je program za europrojektanta na području pripreme i kandidiranja strukturnih projekata.

Predsjednik LAG-a „Istočna Istra“, gospodin Tulio Demetlika ima završenu adekvatnu razinu formalnog obrazovanja, odnosno završenu Višu tehničku školu u Mariboru te zvanje inženjera elektrotehnike (ing.el.).

Odlukom Upravnog odbora LAG-a „Istočna Istra“ utvrđeno je da će računovodstvene poslove za potrebe LAG-a obavljati Obrt za knjigovodstvo „Artis“ vlasnice gđe. Zvezdane Lukšić, koji je obrt ujedno i član LAG-a „Istočna Istra“.

Sporazumom suradnji i financiranju LAG-a „Istočna Istra“ od strane jedinica lokalne samouprave utvrđeno je da će svaka od pet jedinica lokalne samouprave koje su članovi LAG-a doznačiti LAG-u „Istočna Istra“ iznos od 20.000,00 kn, koji će iznos poslužiti za sufinanciranje početnih rashoda rada LAG-a u prvoj godini rada. Odlukom o visini godišnje članarine utvrđena je i godišnja članarina koju će članovi LAG-a uplaćivati, te je tako utvrđeno da će, pored ostalih članova LAG-a fizičkih i pravnih osoba, svaka od pet jedinica lokalne samouprave koja je član LAG-a uplaćivati LAG-u godišnju članarinu.

5.4. ODRŽIVOST I INOVATIVNOST LOKALNE RAZVOJNE STRATEGIJE

Iz cijele strukture strategije, posebice strateških ciljeva i prioriteta, vidljivo je prioritarno usmjerenje provedbe strategije usvajanjem i primjenom načela održivog razvoja. Sve aktivnosti u sebi imaju ugrađene elemente održivog gospodarenja prirodnim resursima i

zaštitu okoliša, kako u gospodarskom razvoju, tako i pri razvoju komunalne i društvene infrastrukture. Strategija je dala i poseban naglasak na usvajanje novih znanja i vještina i prioritetnu uporabu novih tehnologija, kao i prioritetno uvođenje obnovljivih izvora energije s ciljem postizanja energetske samoodrživosti. Načela održivog razvoja i zaštite okoliša moraju biti poštovani u provedbi svakog pojedinog projekta ove razvojne strategije. Stoga je razvidan zaključak kako ona ima izražen pozitivan utjecaj na očuvanje okoliša i prirodnih resursa u cijelom području obuhvata LAG-a „Istočna Istra“.

Pregledom strateških razvojnih ciljeva i prioriteta za njihovu provedbu utvrđenih ovom strategijom, moguće je izdvojiti pojedine ciljeve i mjere koje ispunjavaju određene kriterije održivosti i inovativnosti lokalne razvojne strategije.

Tablica 17: Usklađenost elemenata Lokalne razvojne strategije sa kriterijima održivosti i inovativnosti

Kriterij održivosti i inovativnosti LRS	Strateški razvojni cilj	Prioritet
Utjecaj na okoliš	5. Očuvanje okoliša i bioraznolikosti, korištenje obnovljivih izvora energije i energetska učinkovitost 4. Razvoj ruralne infrastrukture	5.1. Zaštita tla i zraka 5.2. Zaštita voda i mora 5.3. Održivo gospodarenje otpadom 5.4. Zaštita biološke i krajobrazne raznolikosti 4.2. Razvoj sustava javne odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda i javne vodoopskrbe
Korištenje lokalnih resursa	1. Uspostava učinkovitog sustava za održivi razvoj i valorizaciju prirodnih, ljudskih i kulturnih potencijala u svrhu jačanja atraktivnosti i konkurentnosti ukupnog područja LAG-a 4. Razvoj ruralne infrastrukture	1.1. Održivi razvoj prirodnih resursa 1.2. Očuvanje i unaprjeđenje ljudskih potencijala 1.3. Održivo upravljanje i valorizacija kulturne baštine 1.4. Jačanje kapaciteta i učinkovitosti institucijskog okruženja 4.1. Razvoj i unaprjeđenje prometne infrastrukture 4.3. Izgradnja i održavanje protupožarnih putova i višenamjenskih cesta 4.4. Izgradnja sustava za opskrbu prirodnim plinom
Korištenje obnovljivih izvora energije	5. Očuvanje okoliša i bioraznolikosti, korištenje obnovljivih izvora energije i energetska učinkovitost	5.1. Razvoj i promicanje korištenja obnovljivih izvora energije i energetska učinkovitost
Energetska učinkovitost	5. Očuvanje okoliša i bioraznolikosti, korištenje obnovljivih izvora energije i energetska učinkovitost	5.5. Razvoj i promicanje korištenja obnovljivih izvora energije i energetska učinkovitost
Istraživanje i razvoj novih proizvoda	2. Jačanje konkurentnosti gospodarskog sektora i dostizanje standarda Europske unije sa posebnim naglaskom na	2.1. Razvoj konkurentnog gospodarstva temeljenog na novim tehnologijama, poslovnom povezivanju i

Kriterij održivosti i inovativnosti LRS	Strateški razvojni cilj	Prioritet
	<p>razvoj poljoprivrednih gospodarstava, te preradu i trženje poljoprivrednih proizvoda</p> <p>3. Razvoj ruralnih gospodarskih aktivnosti koje potiču diversifikaciju izvora prihoda, veću zaposlenost i poboljšanje socijalne strukture u ruralnom području</p>	<p>marketinškoj strategiji</p> <p>2.2. Ulaganja u poljoprivredna gospodarstva u svrhu restrukturiranja i dostizanja standarda Europske unije</p> <p>2.3. Poticanje istraživanja i razvoja novih proizvoda i proizvoda veće dodane vrijednosti.</p> <p>3.1. Razvoj selektivnih oblika turizma, poboljšanje kvalitete i proširenje kapaciteta turističke ponude, diversifikacija usluga i pratećih sadržaja, te razvoj sustava za podršku djelatnosti.</p> <p>3.2. Očuvanje tradicionalnih i razvoj novih obrta, proizvoda i usluga.</p>

Izvor: Institut za poljoprivredu i turizam Poreč, 2013., obrada autora.

Lokalna razvojna strategija ima jasno određene ciljeve, prioritete i mjere koji potiču održivi razvoj i očuvanje okoliša. Očuvanje okoliša je sastavnica 5. strateškog razvojnog cilja: Očuvanje okoliša i bioraznolikosti, korištenje obnovljivih izvora energije i energetska učinkovitost unutar kojega se ova tematika obrađuje kroz četiri prioriteta: 5.1. Zaštita tla i zraka, 5.2. Zaštita voda i mora, 5.3. Održivo gospodarenje otpadom i Zaštita biološke i krajobrazne raznolikosti, te 4. strateškog razvojnog cilja: Razvoj ruralne infrastrukture unutar kojega se ova tematika obrađuje kroz prioritete: 4.2. Razvoj sustava javne odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda i javne vodoopskrbe.

Korištenje lokalnih resursa kao temelj održivog razvoja je temeljna postavka 1. strateškog razvojnog cilja: Uspostava učinkovitog sustava za održivi razvoj i valorizaciju prirodnih, ljudskih i kulturnih potencijala u svrhu jačanja atraktivnosti i konkurentnosti ukupnog područja LAG-a „Istočna Istra“, unutar kojega se ova tematika obrađuje kroz četiri prioriteta: 1.1 Održivi razvoj prirodnih resursa, 1.2. Očuvanje i unaprjeđenje ljudskih potencijala i 1.3. Održivo upravljanje i valorizacija kulturne baštine i 1.4. Jačanje kapaciteta i učinkovitosti institucijskog okruženja, te 4. strateškog razvojnog cilja: Razvoj ruralne infrastrukture unutar kojega se ova tematika obrađuje kroz prioritete: 4.1. Razvoj i unaprjeđenje prometne infrastrukture s naglaskom na lokalne nerazvrstane ceste, 4.3. Izgradnja i održavanje protupožarnih putova i višenamjenskih cesta i 4.4. Izgradnja sustava za opskrbu prirodnim plinom.

Korištenje obnovljivih izvora energije i energetska učinkovitost sastavnice su 5. strateškog razvojnog cilja: Očuvanje okoliša i bioraznolikosti, korištenje obnovljivih izvora energije i energetska učinkovitost, unutar kojega se ova tematika obrađuje kroz prioritet: 5.5. Razvoj i promicanje korištenja obnovljivih izvora energije i energetska učinkovitost.

Istraživanje i razvoj novih proizvoda sastavnica je 2. strateškog razvojnog cilja: Jačanje konkurentnosti gospodarskog sektora i dostizanje standarda Europske unije sa posebnim naglaskom na razvoj poljoprivrednih gospodarstava, te preradu i trženje poljoprivrednih proizvoda, unutar kojega se ova tematika obrađuje kroz tri prioriteta: 2.3. Razvoj konkurentnog gospodarstva temeljenog na novim tehnologijama, poslovnom povezivanju i marketinškoj strategiji, 2.4. Ulaganja u poljoprivredna gospodarstva u svrhu restrukturiranja i dostizanja standarda Europske unije i 2.5. Poticanje istraživanja i razvoja novih proizvoda i

proizvoda veće dodane vrijednosti, te 3. strateškog razvojnog cilja: Razvoj ruralnih gospodarskih aktivnosti koje potiču diversifikaciju izvora prihoda, veću zaposlenost i poboljšanje socijalne strukture u ruralnom području, unutar kojega se ova tematika obrađuje kroz prioritete: 3.1. Razvoj selektivnih oblika turizma, poboljšanje kvalitete i proširenje kapaciteta turističke ponude, diversifikacija usluga i pratećih sadržaja, te razvoj sustava za podršku djelatnosti i 3.2. Očuvanje tradicionalnih i razvoj novih obrta, proizvoda i usluga. Navedeni prioriteti detaljnije su razrađeni kroz veći broj konkretnih mjera navedenih unutar svakog od ovih prioriteta.

U slučaju da planirani projekt predviđa određene zahvate u prostoru koji iziskuju obvezu izrade procjene utjecaja na okoliš odnosno studije o utjecaju zahvata na okoliš, ili za koje se provodi ocjena o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš, prema odredbama Zakona o zaštiti okoliša, LAG „Istočna Istra“ će izdati pismo preporuke po dobivenoj pozitivnoj studiji o utjecaju na okoliš odnosno po dobivanju rješenja kojim se utvrđuje da za zahvat nije potrebno provesti procjenu utjecaja na okoliš.

5.5. IZVORI FINANCIRANJA I ODRŽIVOST STRATEGIJE BEZ SREDSTAVA JAVNE POMOĆI

Izvori financiranja LAG-a „Istočna Istra“ u početku po registraciji udruge LAG „Istočna Istra“ biti će koncentrirane na financiranje sredstvima javne pomoći danim od jedinica lokalne samouprave koje su ujedno i osnivači LAG-a „Istočna Istra“. Uz taj organizacijski segment sufinanciranja LAG-a njegovu organizaciju i rad će financijski poduprijeti i razvojne institucije Istarske županije, kao u manjem djelu i predstavništva Istarske županije u Europskoj uniji koja će mu ujedno i redovitim obavještanjem o novim izvorima financiranja od strane EU fondova davati dodatne informacije i inpute kao najbolje pratiti i koristiti navedene izvore financiranja. Time će biti omogućeno, svim lokalnim razvojnim dionicima ruralnog prstena LAG-a „Istočna Istra“, korištenje sredstava iz pred-pristupnih programa za poticanje ruralnog razvoja (IPARD program), a nakon pristupanja Republike Hrvatske u punopravno članstvo Europske unije, i korištenje sredstava iz strukturnog, Europskog fonda za razvoj poljoprivrede i ruralni razvoj (EAFRD). Takav pristup u horizontalnom povezivanju dionika LAG-a „Istočna Istra“ omogućiti će kvalitetnu implementaciju lokalne razvojne strategije koje bi upravo takvom horizontalnom čvrstoćom trebala postati održiva u budućnosti.

Formiranje jedinice (ureda) za kontrolu provedbe projekata koordinacijom posla od ideje do pripremanja natječajne dokumentacije za korištenje sredstava EU fondova i sufinanciranja iz drugih izvora omogućiti će jačanje kohezije među raznolikim partnerima u LAG-u. Planom rada LAG-a sastaviti će plan financiranja u razdoblju od 2 proračunske godine koje će se pratiti kroz multiplikativne učinke rada članova LAG-a po donesenoj lokalnoj razvojnoj strategiji. Osnovni izvori financiranja LAG-a biti će:

- Sredstva javne pomoći u prvoj godini rada LAG-a
- Članarine članova LAG-a (određene po kategorijama – proizvodnim i razvojnim kapacitetima)
- Budući natječaji po mjeri 202 za financiranje rada (ako na prvom natječaju u 2013. ne bude odobreno sufinanciranje) LAG-a, kasnije natječaji koji će biti raspisivani u kategorijama podupiranja rada LEADER programa na definiranim ruralnim prostorima
- Korporativna filantropija, donatorstvo i sponzorstvo u svrhu održivog razvoja prostora LAG-a
- Kotizacijama od organizacije edukacija, seminara, radionica i stručnih usavršavanja

- Ostalim prihvatljivim oblicima financiranja (komercijalna organizacija info centra, oglašavanje u tiskovini LAG-a, sponzorirana predstavljanja na specijaliziranim sajmovima i slično).

Kako bi takvo financiranje imalo održivu budućnost koordinator Strategije, Tajnik LAG-a trebao bi organizirati edukacije i konzultacije s nositeljima projekata kako bi omogućio pravilnu realizaciju projekata, a time i provedbu Strategije. Svi rezultati nadzora objedinjavati će se u zajedničku bazu podataka monitoringa provedbe Strategije definiranu po kvalitativnim učincima održivog ruralnog razvoje koju će voditi koordinator provedbe. Na kraju svakog kontrolnog razdoblja kontrolirati će se sva završna projektna izvješća i to terenskim radom te će se sastaviti završno evaluacijsko izvješće svakog pojedinačnog projekta. Završna evaluacijska izvješća projekata čine dio završnog izvješća provedbe Strategije, na godišnjoj razini. Monitoring razvoja projekata u skladu s prioritetima i ciljevima jedna je od obveznih tema redovnih sastanaka tijela nadležnog za provedbu Lokalne razvojne strategije i osnova je održivog ruralnog razvoja koji bi trebao dati osnove za buduće samo financiranje LAG-a bez sredstava javne pomoći.

Iako je temeljna je uloga lokalne samouprave da upravlja razvojem i održavanjem LAG-a u ovom slučaju putem Lokalne razvojne strategije područja obuhvata LAG-a, ona će i dalje biti zastupljena kao bitan izvor financiranja te će se smatrati nositeljem direktnog modela sufinanciranja rada LAG-a. Ovakvo definirana struktura razvoja LAG-a koja teži postupnom samofinanciranju podrazumijeva dobro poznavanje razvojnih mogućnosti i potreba JLS, jasnu razvojnu viziju, te učinkovito korištenje stručnih znanja i suvremenih metoda razvojnog planiranja i upravljanja razvojnim programima i projektima JLS u skladu sa standardima Europske unije. Koristeći sinergiju iskustava na projektima i stručnih znanja u svrhu održivosti lokalne razvojne strategije razviti će se vlastita metodologija kontrole strateških razvojnih programa i upravljanje projektima dionika LAG-a uključujući i JLS koja će biti usklađenu sa smjernicama Europske unije. Ti kontrolni mehanizmi, definirani kroz razvojne analize koje će pratiti održivost ove Lokalne razvojne strategije uspostaviti će se u prvoj godini rada LAG-a, računajući od dana završetka natječaja za sufinanciranje rada po Mjeri 202 iz 2013. godine.

5.6. BROJ PROJEKATA, POTREBNIH SREDSTAVA I OTVARANJE NOVIH RADNIH MJESTA U RAZDOBLJU 2013. – 2014.

Temeljem zaprimljenih Projektnih ideja od strane investitora i nositelja projekata LAG „Istočna Istra“ je izradio prikaz broja projekata, potrebnih sredstava javne potpore i broja novih radnih mjesta za razdoblje od 2013.-2014. godina.

Tablica 18: Broj projekata, potrebna sredstva javne potpore i broj novih radnih mjesta koji će rezultirati provedbom LRS

MJERA	Indikativan broj projekata naveden u LRS		Plan potrebnih sredstava (javna potpora) za realizaciju projekata, kn		Broj novih radnih mjesta
	2013.	2014.	2013.	2014.	
101 – »Ulaganje u poljoprivredna gospodarstva u svrhu restrukturiranja i dostizanja standarda Zajednice«	1	2	300.000	5.000.000	8

103 – »Ulaganja u preradu i trženje poljoprivrednih i ribljih proizvoda u svrhu restrukturiranja tih aktivnosti i dostizanja standarda Zajednice«	1	2	200.000	1.700.000	4
301 – »Poboljšanje i razvoj ruralne infrastrukture«	4	2	4.000.000	2.000.000	0
302 – »Diversifikacija i razvoj ruralnih gospodarskih aktivnosti«	5	6	3.200.000	4.100.000	13
UKUPNO	11	12	7.700.000	12.800.000	25

Izvor: LAG Istočne Istre, 2013., Projektne ideje

Broj projekata u 2013. je procijenjen na 11, dok se za 2014. broj projekata procjenjuje na 12. Temeljem procjena Plana potrebnih sredstava za realizaciju projekata, iznos potrebnih sredstava za 2013. je procijenjen na 7.700.000 kn, dok je za 2014. procijenjen na 12.800.000 kn.

U razdoblju od 2013. do kraja 2014. procjenjuje se da će se, kroz financiranje Projekata, otvoriti sveukupno 25 novih radnih mjesta. Za Mjeru 101 – »Ulaganje u poljoprivredna gospodarstva u svrhu restrukturiranja i dostizanja standarda Zajednice«, procijenjeno je da će biti otvoreno sveukupno 8 radnih mjesta, financiranjem projekata iz Mjere 103 – »Ulaganja u preradu i trženje poljoprivrednih i ribljih proizvoda u svrhu restrukturiranja tih aktivnosti i dostizanja standarda Zajednice«, procjenjuje se otvaranje 4 nova radna mjesta, dok će projekti iz Mjere 302 – »Diversifikacija i razvoj ruralnih gospodarskih aktivnosti« rezultirati otvaranje 13 novih radnih mjesta.

5.7. RAZRAĐENI KRITERIJI ZA ODABIR PROJEKATA LAG-A (PROCEDURA DONOŠENJA ODLUKA, PROCEDURA DAVANJA PISMO PREPORUKE, NAČINI SPRJEČAVANJA SUKOBA INTERESA)

U cilju omogućavanja jednakih prava svi potencijalnim korisnicima, LAG „Istočna Istra“ je definirao proces donošenja odluke o davanju pisma preporuke za Projekte, kriterije za odabir Projekata te način sprečavanja sukoba interesa.

Podnositelj Zahtjeva za davanjem pisma preporuke projektu predaje popunjen Obrazac Zahtjev za davanjem pisma projektu, koji je dostupan na Internet stranicama ili u sjedištu LAG-a „Istočna Istra“, Tajniku LAG-a. Obrazac se dostavlja u sjedište LAG-a osobno ili poštom do unaprijed utvrđenog termina. Obrazac mora biti odgovarajuće popunjen. Po upitu Podnositelja obrasca Zahtjev za davanjem pisma projektu, osoblje LAG-a Istočne Istre će pomoći prilikom popunjavanja istoga.

Po zaprimanju odgovarajuće popunjenog Obrasca, Tajnik LAG-a „Istočna Istra“ isti stavlja na razmatranje na sljedeću sjednicu Upravnog odbora LAG-a „Istočna Istra“. Upravni odbor LAG-a „Istočna Istra“ razmatra podnesene Obrasce te donosi odluku o davanju Pisma preporuke. Zahtjev se rješava u roku od 30 dana od dana zaprimanja istog. Tajnik LAG-a Preporuku izdaje i dostavlja poštom podnositelju Zahtjeva. Prilikom razmatranja Zahtjeva za davanjem pisma preporuke, na sjednici Upravnog odbora LAG-a „Istočna Istra“ mora biti prisutno barem 6 članova Upravnog odbora LAG-a „Istočna Istra“. Svaki prisutan član

Upravnog odbora LAG-a „Istočna Istra“ ima pravo na jedan glas. Odluka o prihvaćanju Zahtjeva za davanje pisma preporuke se postiže natpolovičnom većinom prisutnih članova Upravnog odbora LAG-a „Istočna Istra“. Ako je broj glasova za i protiv izjednačen, konačnu odluku donosi predsjednik Upravljačkog odbora. Ako je podnositelj Zahtjeva za davanje pisma preporuke član Upravnog odbora LAG-a „Istočna Istra“, isti treba napustiti sjednicu Upravnog odbora LAG-a „Istočna Istra“, za vrijeme dok se razmatra njegov zahtjev.

Prilikom razmatranja Zahtjeva za davanje pisma preporuke projektu u obzir se uzimaju sljedeći kriteriji:

- Trebaju biti popunjeni svi traženi podaci u Zahtjevu za davanje pisma preporuke projektu
- Projekt za koji se podnosi Zahtjev za davanje pisma preporuke projektu je u skladu sa strateškim ciljevima i prioritetima definiranim strategijom LAG-a „Istočna Istra“.
- Projekt obuhvaća: socijalno ugrožene skupine, žene ili mlade ljude.

U cilju sprečavanja sukoba interesa definirane su sljedeće točke:

1. Zahtjev za davanje pisma preporuke projektu mogu podnijeti svi korisnici bez obzira na spol, doba, nacionalnost i sl.

2. Članovi Upravnog odbora LAG-a „Istočna Istra“, koji razmatraju Zahtjeve te izdavanje Potvrde, ne smiju imati osobni interes u vezi predmetnog Zahtjeva. Pod osobnim interesom se podrazumijeva da osoba svojim djelovanjem pogoduje sebi ili povezanim osobama, društvenim skupinama i organizacijama.

Članovi Upravnog odbora LAG-a „Istočna Istra“, koji razmatraju Zahtjeve, neće primiti darove podnositelja zahtjeva. Pod darom se smatra novac, stvari bez obzira na njihovu vrijednost, prava i usluge dane bez naknade koje članove Upravnog odbora LAG-a „Istočna Istra“ dovode ili mogu dovesti u odnos zavisnosti ili kod njega stvaraju obvezu prema darovatelju odnosno podnositelju Projekta.

5.8. FINANCIJSKI PLAN ZA PROVEDBU AKTIVNOSTI U RAZDOBLJU DO KRAJA 2013. GODINE

Prilikom trošenja sredstava definiranih financijskim planom, LAG „Istočna Istra“ će primjenjivati odredbe Zakona o fiskalnoj odgovornosti („Narodne novine“ broj 139/10.). Sredstva će se trošiti namjenski i svrhovito. U nastavku je prikazan Financijski plan za provedbu aktivnosti do kraja 2013. Financijski plan je usklađen s listom prihvatljivih izdataka u sklopu mjere 202 IPARD. Pri razradi pojedinih stavaka su poštovani zadani iznosi limiti po pojedinim stavkama. Pored potpore u sklopu mjere 202 IPARD, predviđeno je financiranje od strane javne samouprave te iz ostalih izvora financiranja. Jedinice lokalne samouprave su predvidjele sredstva u proračunu za 2013. u iznosu od 100.000,00 kn.

Tablica 19: Financijski plan za provedbu aktivnosti u razdoblju do kraja 2013. godine

Aktivnost	Izdatak	Izvori financiranja			Ukupno
		Mjera 202 IPARD	Jedinice lokalne samouprave	Ostalo	
Izrada studija za područje LAG-a (izrada studija – socio-ekonomske, regionalne,	Usluge stručnjaka (ukupno)	70.000,00	20.000,00	-	90.000,00
	Prijevod izrađenog dokumenta i simultano prevođenje	15.000,00	-	-	15.000,00

Aktivnost	Izdatak	Izvori financiranja			Ukupno
		Mjera 202 IPARD	Jedinice lokalne samouprave	Ostalo	
marketinške i druge)					
Usavršavanje i obrazovanje zaposlenika, volontera i članova LAG-a (LEADER pristup, izrada poslovnog plana, priprema projektne dokumentacije, računovodstvo i drugo, osim tečajeva stranog jezika)	Usluge stručnjaka (ukupno)	20.000,00	2.000,00	-	22.000,00
	Najam prostora i opreme za trening i obrazovanje	6.000,00	3.000,00	-	9.000,00
	Usluga korištenja opreme za simultano prevođenje i tehničko osoblje	5.000,00	2.000,00	-	7.000,00
	Usluga korištenja opskrbe pripremljenom hranom i pićem sudionika	5.000,00	2.000,00	-	7.000,00
	Naknade, kotizacije i pretplate za časopise i magazine	2.000,00	-	-	2.000,00
	Prijevod dokumenta (brošure i sl.)	7.000,00	-	4.000,00	11.000,00
Animacija, izrada promidžbenih materijala i organizacija promidžbenih događaja za članove i stanovnike LAG-a (seminari, radionice, sastanci, i drugo)	Usluge stručnjaka (ukupno)	20.000,00	2.000,00	-	22.000,00
	Najam prostora i opreme za animaciju i promidžbene događaje	-	-	1.500,00	1.500,00
	Usluga korištenja opreme za simultano prevođenje i tehničko osoblje	-	-	1.000,00	1.000,00
	Usluga korištenja opskrbe pripremljenom hranom i pićem sudionika	8.000,00	-	-	8.000,00
	Izrada, umnažanje i podjela promotivnih materijala	4.000,00	-	-	4.000,00
	Usluge oglašavanja putem TV/radio/novine/web	6.000,00	-	2.000,00	8.000,00
Sudjelovanje zaposlenika, volontera te članova LAG-a na seminarima, radionicama, sastancima i studijskim putovanjima (uključujući događaje u organizaciji nacionalne	Korištenje službenog ili privatnog vozila u službene svrhe	5.000,00	-	-	5.000,00
	Korištenje javnog prijevoza – autobus, vlak, brod	-	-	-	-
	Korištenje zrakoplova – ekonomska klasa	10.000,00	-	-	10.000,00
	Korištenje lokalnog javnog prijevoza na mjestu događaja	1.000,00	-	-	1.000,00
	Dnevnice	6.000,00	-	-	6.000,00
	Smještaj	5.000,00	-	2.000,00	7.000,00

Aktivnost	Izdatak	Izvori financiranja			Ukupno
		Mjera 202 IPARD	Jedinice lokalne samouprave	Ostalo	
mreže za ruralni razvoj i Europske mreže za ruralni razvoj)	Naknade i kotizacije	5.000,00	-	-	5.000,00
UKUPNO 1. Podmjera		200.000,0 0	31.000,00	10.500,00	241.500,0 0
Plaće za voditelja/upravitelja LAG-a i/ili drugo osoblje	Plaće zaposlenika LAG-a (menadžer i/ili drugo osoblje)	150.000,0 0	50.000,00	-	200.000,0 0
Najam ureda i režijski izdaci	Najam ureda (sjedište LAG-a)	-	5.000,00	-	5.000,00
	Telefon i Internet	12.500,00	-	-	12.500,00
	Režijski izdaci ureda: struja, voda, odvoz otpada, grijanje, plin, TV i radio preplata, pričuva, ostali režijski izdaci	1.000,00	-	500,00	1.500,00
Uredski materijal	Potrošni uredski materijal (papir, spjalice, olovke, koš za otpatke i slično)	1.000,00	4.000,00	-	5.000,00
Nabava opreme	Uredska oprema (uključujući montažu): ormar, stol, stolica, ladičar, vješalica za garderobu, telefonski aparati, fotokopirni stroj, faks uređaj, fotoaparati	20.000,00	-	-	20.000,00
	Računalna oprema (uključujući montažu): stolno računalo, dijelovi stolnog računala, prijenosno računalo, pisač, skener, projektor	20.000,00	-	1.000,00	21.000,00
Usluge	Usluge računalnog stručnjaka	35.000,00	-	-	35.000,00
	Usluge knjigovodstvenog stručnjaka	-	10.000,00	-	10.000,00
	Usluge pravnog stručnjaka	10.500,00	-	-	10.500,00
UKUPNO 2. Podmjera		250.000,0 0	69.000,00	1.500,00	320.500,0 0
SVEUKUPNO		450.000,0 0	100.000,00	12.000,00	562.000,0 0

Poštujući Prilog II. Pravilnika o provedbi Mjere 202 „Priprema i provedba lokalnih strategija ruralnog razvoja“ unutar IPARD programa, izrađen je financijski plan za provedbu aktivnosti u razdoblju do kraja 2013. za LAG-a „Istočna Istra“. Financijski plan za provedbu aktivnosti u razdoblju do kraja 2013. temelji se na tri izvora financiranja: potpore u sklopu Mjere 202 IPARD, sredstava dobivenih od javne samouprave te ostalih izvora financiranja. Ukupan planirani iznos potpore u sklopu mjere 202 IPARD iznosi 450.000 kn, s tim da planirani iznos za 1. podmjeru je 200.000 kn, a za 2. podmjeru 250.000 kn. Iznos sredstava koje će LAG dobiti tijekom 2013. godine od jedinica lokalne samouprave iznosi 100.000 kn. Iz ostalih izvora financiranja planira se ostvariti iznos od 12.000 kn prihoda.

5.9. PRAĆENJE I MJERENJE UČINKA PROVEDBE STRATEGIJE

Praćenje i evaluacija provedbe Lokalne razvojne strategije u djelokrugu je poslova Upravnog odbora LAG-a. Za uspješnu provedbu Strategije trebalo bi uspostaviti Bazu projektnih ideja koja predstavlja službeni registar projektnih ideja na području LAG-a. Cilj joj je detaljno i učinkovito planiranje i praćenje realizacije aktivnosti. U tu svrhu treba kreirati jedinstven obrazac putem kojeg će se minimalno jednom godišnje prikupljati osnovni podaci o projektnim idejama koje moraju biti usklađene sa Lokalnom razvojnom strategijom. Obrazac treba sadržavati osnovne podatke o projektu sa rokovima realizacije. Praćenje provedbe treba se provoditi putem godišnjih izvješća o provedbi aktivnosti, projekata i realizaciji strateških ciljeva, prioriteta i mjera, a ocjena se temelji na pokazateljima definiranim u Lokalnoj razvojnoj strategiji.

6. USKLAĐENOST S NADREĐENIM STRATEŠKIM DOKUMENTIMA

Lokalna razvojna strategija, kao provedbeni dokument u službi lokalnog razvoja, mora biti usklađena s ključnim nacionalnim i regionalnim razvojnim strateškim dokumentima, odnosno njihovim strateškim ciljevima budući da realizacijom svojih aktivnosti, pridonosi i ostvarenju strateških ciljeva nadređenih strateških dokumenata.

6.1. USKLAĐENOST CILJEVA/PRIORITETA/MJERA LRS SA STRATEGIJOM RURALNOG RAZVOJA RH 2008-2013

Strateški ciljevi Lokalne razvojne strategije su u skladu sa Strategijom ruralnog razvoja 2008. – 2013. koju je donijelo Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ruralnog razvoja. Ciljevi ove strategije vrlo su slični ciljevima Politike ruralnog razvoja Europske Unije, a strategijom se želi usmjeriti razvoj ruralnih područja kroz poboljšanje konkurentnosti poljoprivrednog i šumarskog sektora, očuvanje okoliša i poticanje održivog iskorištavanja okoliša, krajolika, prirodnog i kulturnog naslijeđa, poboljšati kvalitetu života u ruralnom područjima, proširiti gospodarske programe ruralnog gospodarstva i poboljšati učinkovitost institucionalnog okruženja. Kod definiranja prioriteta i mjera strateških ciljeva, velika je pažnja posvećena da se prioriteta i mjere usklade sa Strategijom ruralnog razvoja RH 2008. – 2013. što je prikazano u narednoj tablici.

Tablica 20: Usklađenost ciljeva/prioriteta/mjera LRS sa Strategijom ruralnog razvoja RH 2008-2013

Strateški ciljevi i prioriteta navedeni u Strategiji ruralnog razvoja RH 2008-2013	Sukladni strateški ciljevi i prioriteta navedeni u LRS LAG-a Istočna Istra
Cilj 1. Poboljšanje konkurentnosti poljoprivrednog i šumarskog sektora	Cilj 2. Jačanje konkurentnosti gospodarskog sektora i dostizanje standarda Europske unije

<p>Prioritet 1.1. Poboljšanje konkurentnosti poljoprivrednog i šumarskog sektora</p> <p>Prioritet 1.2. Poboljšanje kvalitete poljoprivredne proizvodnje i trženja poljoprivrednih proizvoda</p> <p>Prioritet 1.3. Olakšavanje pristupa istraživanjima, korištenje inovacija i informacijsko komunikacijskih tehnologija</p> <p>Prioritet 1.4. Poboljšanje izobrazbe, promicanje znanja i poboljšanje ljudskog potencijala</p>	<p>sa posebnim naglaskom na razvoj poljoprivrednih gospodarstava, prerade i trženja poljoprivrednih proizvoda.</p> <p>Prioritet 2.1. Razvoj konkurentnog gospodarstva temeljenog na novim tehnologijama, poslovnom povezivanju i marketinškoj strategiji</p> <p>Prioritet 2.2. Ulaganja u poljoprivredna gospodarstva u svrhu restrukturiranja i dostizanja standarda Europske unije</p> <p>Prioritet 2.3. Poticanje istraživanja i razvoja novih proizvoda i proizvoda veće dodane vrijednosti</p> <p>Cilj 1. Uspostava učinkovitog sustava za održivi razvoj i valorizaciju prirodnih, ljudskih i kulturnih potencijala u svrhu jačanja atraktivnosti i konkurentnosti ukupnog područja LAG-a.</p> <p>Prioritet 1.2. Očuvanje i unaprjeđenje ljudskih potencijala</p>
<p>Cilj 2. Očuvanje, zaštita i održiva uporaba okoliša, krajolika, prirodnog i kulturnog naslijeđa</p> <p>Prioritet 2.1. Održivo korištenje poljoprivrednog i šumskog zemljišta</p> <p>Prioritet 2.2. Očuvanje i obnova kulturnog naslijeđa, tradicijskih vrijednosti</p>	<p>Cilj 1. Uspostava učinkovitog sustava za održivi razvoj i valorizaciju prirodnih, ljudskih i kulturnih potencijala u svrhu jačanja atraktivnosti i konkurentnosti ukupnog područja LAG-a.</p> <p>Prioritet 1.1. Održivi razvoj prirodnih resursa</p> <p>Prioritet 1.3. Održivo upravljanje i valorizacija kulturne baštine</p> <p>Cilj 5. Očuvanje okoliša i bioraznolikosti, korištenje obnovljivih izvora energije i energetska učinkovitost</p> <p>Prioritet 5.1. Zaštita tla i zraka</p> <p>Prioritet 5.2. Zaštita voda i mora</p> <p>Prioritet 5.3. Održivo gospodarenje otpadom</p> <p>Prioritet 5.4. Zaštita biološke i krajobrazne raznolikosti</p> <p>Prioritet 5.5. Razvoj i promicanje korištenja obnovljivih izvora energije i energetska učinkovitost</p>
<p>Cilj 3: Poboljšanje kvaliteta života u ruralnim područjima i proširenje gospodarskog programa ruralnog gospodarstva</p> <p>Prioritet 3.1. Proširenje proizvodnog programa ruralnog gospodarstva</p> <p>Prioritet 3.2. Poboljšanje kvalitete života u ruralnim područjima</p>	<p>Cilj 3. Razvoj ruralnih gospodarskih aktivnosti koje potiču diversifikaciju izvora prihoda, veću zaposlenost i poboljšanje socijalne strukture u ruralnom području</p> <p>Prioritet 3.1. Razvoj selektivnih oblika turizma, poboljšanje kvalitete i proširenje kapaciteta turističke ponude, diversifikacija usluga i pratećih sadržaja, te razvoj sustava za podršku djelatnosti</p> <p>Prioritet 3.2. Potpora manjim projektima proizvodnje i pružanja usluga u poljoprivrednom i nepoljoprivrednom sektoru kojima se osigurava održivi razvoj ruralnog prostora</p> <p>Prioritet 3.3. Očuvanje tradicionalnih i razvoj novih obrta, proizvoda i usluga</p> <p>Cilj 4. Razvoj ruralne infrastrukture</p> <p>Prioritet 4.1. Razvoj i unaprjeđenje prometne infrastrukture s naglaskom na lokalne nerazvrstane ceste</p>

	<p>Prioritet 4.2. Razvoj sustava javne odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda i javne vodoopskrbe</p> <p>Prioritet 4.3. Izgradnja i održavanje protupožarnih putova i višenamjenskih cesta</p> <p>Prioritet 4.4. Izgradnja sustava za opskrbu prirodnim plinom</p> <p>Prioritet 4.5. Unaprjeđenje društvene infrastrukture i kvalitete života</p>
<p>Cilj 4. Pобољшanje učinkovitosti institucijskog okruženja</p> <p>Prioritet 4.1. Institucijska podrška gospodarskim aktivnostima</p> <p>Prioritet 4.2. Povećanje stupnja motiviranosti i svijesti lokalne zajednice</p>	<p>Cilj 1. Uspostava učinkovitog sustava za održivi razvoj i valorizaciju prirodnih, ljudskih i kulturnih potencijala u svrhu jačanja atraktivnosti i konkurentnosti ukupnog područja LAG-a</p> <p>Prioritet 1.4. Jačanje kapaciteta i učinkovitosti institucijskog okruženja</p> <p>Cilj 4. Razvoj ruralne infrastrukture</p> <p>Prioritet 4.1. Razvoj i unapređenje prometne infrastrukture s naglaskom na lokalne nerazvrstane ceste</p> <p>Prioritet 4.2. Razvoj sustava javne odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda i javne vodoopskrbe</p> <p>Prioritet 4.5. Unaprjeđenje društvene infrastrukture i kvalitete života</p>

Izvor: Institut za poljoprivredu i turizam Poreč, 2013., obrada autora.

Iz sadržaja prethodne tablice vidljivo je da su svi ciljevi i prioriteti Strategije ruralnog razvoja RH 2008-2013. zastupljeni, obuhvaćeni i razrađeni, uvažavajući određene specifičnosti lokalnog područja LAG-a, u Lokalnoj razvojnoj strategiji LAG-a „Istočna Istra“.

6.2. USKLAĐENOST CILJEVA/PRIORITETA/MJERA LRS SA IPARD PROGRAMOM

Lokalna razvojna strategija je razvojni dokument koji se priprema dijelom i kao podloga za korištenje fondova Europske unije. Pri pripremi Lokalne razvojne strategije posebna pozornost je posvećena njezinoj usklađenosti s ciljevima IPARD programa što je iskazano u narednoj tablici.

Tablica 21: Usklađenost ciljeva/prioriteta/mjera LRS sa IPARD programom

Prioriteti i specifični ciljevi navedeni u IPARD programu	Sukladni strateški ciljevi i prioriteti navedeni u LRS LAG-a Istočna Istra
<p>Prioritet 1. Poboљшanje tržišne učinkovitosti i provedbe standarda Zajednice</p> <p>Specifični cilj: Jačanje i poboljšanje poljoprivredne proizvodnje i tržišnog kapaciteta</p> <p>Odgovarajuća mjera: Ulaganja u poljoprivredna gospodarstva kako bi ih se restrukturiralo i približilo standardima Zajednice</p> <p>Odgovarajuća mjera: Ulaganja u preradu i trženje poljoprivrednih i ribarskih proizvoda kako bi se te aktivnosti restrukturirale i približile standardima Zajednice</p>	<p>Cilj 2. Jačanje konkurentnosti gospodarskog sektora i dostizanje standarda Europske unije sa posebnim naglaskom na razvoj poljoprivrednih gospodarstava, prerade i trženja poljoprivrednih proizvoda.</p> <p>Prioritet 2.1. Razvoj konkurentnog gospodarstva temeljenog na novim tehnologijama, poslovnom povezivanju i marketinškoj strategiji</p> <p>Prioritet 2.2. Ulaganja u poljoprivredna gospodarstva u svrhu restrukturiranja i dostizanja standarda Europske unije</p> <p>Prioritet 2.3. Poticanje istraživanja i razvoja novih proizvoda i proizvoda veće dodane vrijednosti</p>
<p>Prioritet 2. Pripremne radnje za provedbu</p>	<p>Cilj 1. Uspostava učinkovitog sustava za</p>

<p>poljoprivredno-okolišnih mjera i lokalnih strategija ruralnog razvoja Specifični cilj: Jačanje i poboljšanje kapaciteta provedbe obveznog pilot projekta u poljoprivrednom okolišu i pristup temeljen na LEADER-u Odgovarajuća mjera: Radnje za poboljšanje okoliša i krajolika Odgovarajuća mjera: Priprema i provedba lokalnih strategija ruralnog razvoja</p>	<p>održivi razvoj i valorizaciju prirodnih, ljudskih i kulturnih potencijala u svrhu jačanja atraktivnosti i konkurentnosti ukupnog područja LAG-a. Prioritet 1.1. Održivi razvoj prirodnih resursa Prioritet 1.4. Jačanje kapaciteta i učinkovitosti institucijskog okruženja Cilj 5. Očuvanje okoliša i bioraznolikosti, korištenje obnovljivih izvora energije i energetska učinkovitost Prioritet 5.1. Zaštita tla i zraka Prioritet 5.2. Zaštita voda i mora Prioritet 5.3. Održivo gospodarenje otpadom Prioritet 5.4. Zaštita biološke i krajobrazne raznolikosti Prioritet 5.5. Razvoj i promicanje korištenja obnovljivih izvora energije i energetska učinkovitost</p>
<p>Prioritet 3. Razvoj ruralne ekonomije Specifični cilj: Stvaranje boljih životnih uvjeta u ruralnim područjima poboljšanjem ruralne infrastrukture i promicanjem poslovnih aktivnosti Odgovarajuća mjera: Poboljšanje i razvoj ruralne infrastrukture Odgovarajuća mjera: Diversifikacija i razvoj ruralnih ekonomskih aktivnosti</p>	<p>Cilj 3. Razvoj ruralnih gospodarskih aktivnosti koje potiču diversifikaciju izvora prihoda, veću zaposlenost i poboljšanje socijalne strukture u ruralnom području Prioritet 3.1. Razvoj selektivnih oblika turizma, poboljšanje kvalitete i proširenje kapaciteta turističke ponude, diversifikacija usluga i pratećih sadržaja, te razvoj sustava za podršku djelatnosti Prioritet 3.2. Potpora manjim projektima proizvodnje i pružanja usluga u poljoprivrednom i nepoljoprivrednom sektoru kojima se osigurava održivi razvoj ruralnog prostora Prioritet 3.3. Očuvanje tradicionalnih i razvoj novih obrta, proizvoda i usluga Cilj 4. Razvoj ruralne infrastrukture Prioritet 4.1. Razvoj i unapređenje prometne infrastrukture s naglaskom na lokalne nerazvrstane ceste Prioritet 4.2. Razvoj sustava javne odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda i javne vodoopskrbe Prioritet 4.3. Izgradnja i održavanje protupožarnih putova i višenamjenskih cesta Prioritet 4.4. Izgradnja sustava za opskrbu prirodnim plinom Prioritet 4.5. Unaprjeđenje društvene infrastrukture i kvalitete života</p>

Izvor: Institut za poljoprivredu i turizam Poreč, 2013., obrada autora.

Iz sadržaja prethodne tablice vidljivo je da su svi prioriteti i specifični ciljevi IPARD programa zastupljeni, obuhvaćeni i razrađeni, uvažavajući određene specifičnosti lokalnog područja LAG-a, u Lokalnoj razvojnoj strategiji LAG-a „Istočna Istra“.

6.3. USKLAĐENOST CILJEVA/PRIORITETA/MJERA LRS SA ŽUPANIJSKOM RAZVOJNOM STRATEGIJOM ISTARSKJE ŽUPANIJE 2011.-2013.

Lokalna razvojna strategija u prvom redu mora biti usklađena sa županijskim strateškim razvojnim prioritetima. Svrha usklađivanja na regionalnoj razini, omogućuje objedinjavanje poticajnih financijskih sredstava lokalne i regionalne razine, kako bi se postigli najbolji sinergijski učinci prema sredstvima nacionalne i međunarodne razine, odnosno, pridonijela realizaciji dugoročnih strateških ciljeva nadređenih razina.

Tablica 22: Usklađenost ciljeva/prioriteta/mjera LRS sa Županijskom razvojnom strategijom Istarske županije 2011.-2013.

Strateški ciljevi i prioriteti navedeni u Županijskoj razvojnoj strategiji Istarske županije 2011.-2013.	Sukladni strateški ciljevi i prioriteti navedeni u LRS LAG-a Istočna Istra
<p>Cilj 1. Konkurentno gospodarstvo Prioritet 1.1. Poticanje razvoja poduzetništva i stvaranje preduvjeta za ulaganje u gospodarstvo Prioritet 1.2. Poticanje razvoja malog i srednjeg poduzetništva Prioritet 1.3. Poticanje istraživanja i razvoja u poduzetništvu, primjena novih tehnologija i komercijalizacija inovacija Prioritet 1.4. Razvoj informacijskog društva Prioritet 1.5. Restrukturiranje i repozicioniranje turističkog gospodarstva te poticanje i razvoj novih turističkih proizvoda (s naglaskom na izravna ulaganja u turizmu) Prioritet 1.6. Razvoj održive poljoprivrede, šumarstva i lovnog gospodarstva te ostalih grana gospodarstva u ruralnom prostoru Prioritet 1.7. Održivi razvoj ruralnog prostora Prioritet 1.8. Razvoj ribarstva, marikulture, slatkovodnog ribarstva i ribarskog turizma Prioritet 1.9. Razvoj vodnog gospodarstva i korištenje vodnih resursa Prioritet 1.10. Energetska efikasnost (EE) i obnovljivi izvori energije (OIE)</p>	<p>Cilj 2. Jačanje konkurentnosti gospodarskog sektora i dostizanje standarda Europske unije sa posebnim naglaskom na razvoj poljoprivrednih gospodarstava, prerade i trženja poljoprivrednih proizvoda. Prioritet 2.1. Razvoj konkurentnog gospodarstva temeljenog na novim tehnologijama, poslovnom povezivanju i marketinškoj strategiji Prioritet 2.2. Ulaganja u poljoprivredna gospodarstva u svrhu restrukturiranja i dostizanja standarda Europske unije Prioritet 2.3. Poticanje istraživanja i razvoja novih proizvoda i proizvoda veće dodane vrijednosti Cilj 3. Razvoj ruralnih gospodarskih aktivnosti koje potiču diversifikaciju izvora prihoda, veću zaposlenost i poboljšanje socijalne strukture u ruralnom području Prioritet 3.1. Razvoj selektivnih oblika turizma, poboljšanje kvalitete i proširenje kapaciteta turističke ponude, diversifikacija usluga i pratećih sadržaja, te razvoj sustava za podršku djelatnosti Prioritet 3.2. Potpora manjim projektima proizvodnje i pružanja usluga u poljoprivrednom i nepoljoprivrednom sektoru kojima se osigurava održivi razvoj ruralnog prostora Prioritet 3.3. Očuvanje tradicionalnih i razvoj novih obrta, proizvoda i usluga Cilj 1. Uspostava učinkovitog sustava za održivi razvoj i valorizaciju prirodnih, ljudskih i kulturnih potencijala u svrhu jačanja atraktivnosti i konkurentnosti ukupnog područja LAG-a. Prioritet 1.1. Održivi razvoj prirodnih resursa Prioritet 1.2. Očuvanje i unaprjeđenje ljudskih potencijala Prioritet 1.3. Održivo upravljanje i valorizacija kulturne baštine Cilj 5. Očuvanje okoliša i bioraznolikosti,</p>

	<p>korištenje obnovljivih izvora energije i energetska učinkovitost Prioritet 5.5. Razvoj i promicanje korištenja obnovljivih izvora energije i energetska učinkovitost</p>
<p>Cilj 2. Razvoj ljudskih resursa Prioritet 2.1. Osiguranje pune zaposlenosti Prioritet 2.2. Osposobljavanje, jačanje i unaprjeđenje predškolskih, osnovnoškolskih i srednjoškolskih ustanova te visokih učilišta Prioritet 2.3. Potpora održivom zapošljavanju i prilagodljivosti radnika Prioritet 2.4. Jačanje županijske politike za mlade</p>	<p>Cilj 1. Uspostava učinkovitog sustava za održivi razvoj i valorizaciju prirodnih, ljudskih i kulturnih potencijala u svrhu jačanja atraktivnosti i konkurentnosti ukupnog područja LAG-a. Prioritet 1.2. Očuvanje i unaprjeđenje ljudskih potencijala Prioritet 1.4. Jačanje kapaciteta i učinkovitosti institucijskog okruženja Cilj 3. Razvoj ruralnih gospodarskih aktivnosti koje potiču diversifikaciju izvora prihoda, veću zaposlenost i poboljšanje socijalne strukture u ruralnom području Prioritet 3.1. Razvoj selektivnih oblika turizma, poboljšanje kvalitete i proširenje kapaciteta turističke ponude, diversifikacija usluga i pratećih sadržaja, te razvoj sustava za podršku djelatnosti Prioritet 3.2. Potpora manjim projektima proizvodnje i pružanja usluga u poljoprivrednom i nepoljoprivrednom sektoru kojima se osigurava održivi razvoj ruralnog prostora Cilj 4. Razvoj ruralne infrastrukture Prioritet 4.5. Unaprjeđenje društvene infrastrukture i kvalitete života</p>
<p>Cilj 3. Zaštita prirodnih resursa i upravljanje prostorom Prioritet 3.1. Uspostava integriranog sustava gospodarenja okolišem i prostorom Prioritet 3.2. Unapređenje infrastrukturnih sustava Prioritet 3.3. Razvoj sustava zaštite i spašavanja ljudstva i imovine Prioritet 3.4. Unapređenje upravljanja regionalnim razvojem</p>	<p>Cilj 1. Uspostava učinkovitog sustava za održivi razvoj i valorizaciju prirodnih, ljudskih i kulturnih potencijala u svrhu jačanja atraktivnosti i konkurentnosti ukupnog područja LAG-a. Prioritet 1.1. Održivi razvoj prirodnih resursa Prioritet 1.4. Jačanje kapaciteta i učinkovitosti institucijskog okruženja Cilj 4. Razvoj ruralne infrastrukture Prioritet 4.1. Razvoj i unapređenje prometne infrastrukture s naglaskom na lokalne nerazvrstane ceste Prioritet 4.2. Razvoj sustava javne odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda i javne vodoopskrbe Prioritet 4.3. Izgradnja i održavanje protupožarnih putova i višenamjenskih cesta Prioritet 4.4. Izgradnja sustava za opskrbu prirodnim plinom Cilj 5. Očuvanje okoliša i bioraznolikosti, korištenje obnovljivih izvora energije i energetska učinkovitost Prioritet 5.1. Zaštita tla i zraka Prioritet 5.2. Zaštita voda i mora Prioritet 5.3. Održivo gospodarenje otpadom Prioritet 5.4. Zaštita biološke i krajobrazne raznolikosti</p>

	Prioritet 5.5. Razvoj i promicanje korištenja obnovljivih izvora energije i energetska učinkovitost
<p>Cilj 4. Visoka kvaliteta života</p> <p>Prioritet 4.1. Visok stupanj zdravstvene i socijalne zaštite</p> <p>Prioritet 4.2. Povećanje kvalitete kulturne ponude</p> <p>Prioritet 4.3. Razvoj civilnog društva</p>	<p>Cilj 1. Uspostava učinkovitog sustava za održivi razvoj i valorizaciju prirodnih, ljudskih i kulturnih potencijala u svrhu jačanja atraktivnosti i konkurentnosti ukupnog područja LAG-a.</p> <p>Prioritet 1.2. Očuvanje i unaprjeđenje ljudskih potencijala</p> <p>Prioritet 1.3. Održivo upravljanje i valorizacija kulturne baštine</p> <p>Prioritet 1.4. Jačanje kapaciteta i učinkovitosti institucijskog okruženja</p> <p>Cilj 4. Razvoj ruralne infrastrukture</p> <p>Prioritet 4.5. Unaprjeđenje društvene infrastrukture i kvalitete života</p>
<p>Cilj 5. Prepoznatljivost istarskog identiteta</p> <p>Prioritet 5.1. Očuvanje biološke i krajobrazne raznolikosti u funkciji razvoja</p> <p>Prioritet 5.2. Valorizacija i očuvanje višekulturalne (plurikulturalne) baštine u funkciji razvoja</p> <p>Prioritet 5.3. Razvoj višekulturalizma (plurikulturalizma) i multikulturalizma</p>	<p>Cilj 1. Uspostava učinkovitog sustava za održivi razvoj i valorizaciju prirodnih, ljudskih i kulturnih potencijala u svrhu jačanja atraktivnosti i konkurentnosti ukupnog područja LAG-a.</p> <p>Prioritet 1.1. Održivi razvoj prirodnih resursa</p> <p>Prioritet 1.2. Očuvanje i unaprjeđenje ljudskih potencijala</p> <p>Prioritet 1.3. Održivo upravljanje i valorizacija kulturne baštine</p> <p>Prioritet 1.4. Jačanje kapaciteta i učinkovitosti institucijskog okruženja</p> <p>Cilj 5. Očuvanje okoliša i bioraznolikosti, korištenje obnovljivih izvora energije i energetska učinkovitost</p> <p>Prioritet 5.1. Zaštita tla i zraka</p> <p>Prioritet 5.2. Zaštita voda i mora</p> <p>Prioritet 5.4. Zaštita biološke i krajobrazne raznolikosti</p>

Izvor: Institut za poljoprivredu i turizam Poreč, 2013., obrada autora.

Iz sadržaja prethodne tablice vidljivo je da su svi ciljevi, prioriteti i mjere Županijske razvojne strategije Istarske županije 2011.-2013. zastupljeni, obuhvaćeni i razrađeni, uvažavajući određene specifičnosti lokalnog područja LAG-a, u Lokalnoj razvojnoj strategiji LAG-a „Istočna Istra“.

7. POPIS LITERATURE

1. Agencija za ruralni razvoj Istre: Programi raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države za jedinice lokalne samouprave u Istarskoj županiji
2. Državni zavod za statistiku RH, Popis stanovništva 2011., www.dzs.hr
3. Državni zavod za statistiku RH, Popis poljoprivrede 2003., www.dzs.hr
4. FINA, Registar godišnjih financijskih izvještaja, Zagreb, 2012.
5. Istarska županija, www.istra-istria.hr
6. Grad Labin, www.labin.hr
7. IPARD program 2007.-2013., Republika Hrvatska, 201.
8. Lokalna akcijska grupa „Istočna Istra“, Projektne ideje
9. Lokalna akcijska grupa „Istočna Istra“, interni dokumenti
10. NN 26/2011, Zakon o sprječavanju sukoba interesa
11. NN 139/2010, Zakon o fiskalnoj odgovornosti
12. Općina Kršan, www.krsan.hr
13. Općina Sv. Nedelja, www.sv-nedelja.hr
14. Plan ukupnog razvoja Općine Sveta Nedelja, 2008
15. Projekt ukupnog razvoja Grada Labina, 2008
16. Pravilnik o provedbi Mjere 202 „Priprema i provedba lokalnih strategija ruralnog razvoja“ unutar IPARD programa
17. Program raspolaganja poljoprivrednim zemljištem na području Općine Kršan, Općina Kršan 200
18. Prostorni plan Istarske županije, 2002., („Službene novine Istarske županije“ br. 02/02; 01/05; 04/05; 10/08; 07/10; 13/12)
19. Prostorni plan uređenja Općine Pićan („Službene novine Općine Pićan“ broj 10/2005. i 9/2009.)
20. Strategija razvoja Općine Raša, 2003.
21. Prostorni plan uređenja Općine Raša („Službene novine Općine Raša“ broj 12/2011.)
22. Prostorni plan uređenja Grada Labina („Službene novine Grada Labina“ 15/04., 4/05., 17/05. i 9/11.)
23. Strategija ruralnog razvoja RH 2008.-2013., Ministarstvo poljoprivrede RH, 2009.
24. Županijska razvojna strategija Istarske županije 2011.-2013., Pula, 2011.

ZAHTJEV ZA DAVANJEM PISMA PREPORUKE

Svi projektni prijedlozi moraju biti unutar LAG-a (sektorsko i međusektorsko partnerstvo) ili u suradnji s drugim LAG-ovima

Svi projektni prijedlozi mogu imati **veći krug korisnika**, odnosno, širu ciljanu skupinu i utjecati na razvoj zajednice.

Podaci o podnosiocu Zahtjeva	
Podnositelj je:	☐ trgovačko društvo ☐ obrt (obveznik poreza na dohodak) ☐ obrt (obveznik poreza na dobit) ☐ zadruga ☐ fizička osoba u sustavu PDV-a (obveznik poreza na dohodak) ☐ fizička osoba u sustavu PDV-a (obveznik poreza na dobit)
Naziv podnosioca:	
Kontakt osoba	
Podaci o sjedištu podnosioca:	
Mjesto	
Poštanski broj	
Ulica i broj	
Telefon/faks	
E-mail adresa	

Potvrđujem da su svi podaci navedeni u Zahtjevu točni i ispravni.

Datum i mjesto podnošenja zahtjeva

Potpis podnosioca zahtjeva

<p>Projekt spada u IPARD mjeru (označite X) (označiti samo jednu mjeru)</p>	<p>☐ 101 – »Ulaganje u poljoprivredna gospodarstva u svrhu restrukturiranja i dostizanja standarda Zajednice«</p> <p>☐ 103 – »Ulaganja u preradu i trženje poljoprivrednih i ribljih proizvoda u svrhu restrukturiranja tih aktivnosti i dostizanja standarda Zajednice«</p> <p>☐ 301 – »Poboljšanje i razvoj ruralne infrastrukture«</p> <p>☐ 302 – »Diversifikacija i razvoj ruralnih gospodarskih aktivnosti«</p>				
<p>Projekt uključuje (označite X)</p>	<p>☐ Žene</p> <p>☐ Mlade ljude</p> <p>☐ Ugrožene skupine</p>				
<p>Strateški ciljevi obuhvaćeni projektom (označite X)</p>	<p>☐ 1. Uspostava učinkovitog sustava za održivi razvoj i valorizaciju prirodnih, ljudskih i kulturnih potencijala u svrhu jačanja atraktivnosti i konkurentnosti ukupnog područja LAG-a.</p> <p>☐ 2. Jačanje konkurentnosti gospodarskog sektora i dostizanje standarda Europske unije sa posebnim naglaskom na razvoj poljoprivrednih gospodarstava, te preradu i trženje poljoprivrednih i ribljih proizvoda</p> <p>☐ 3. Razvoj ruralnih gospodarskih aktivnosti koje potiču diversifikaciju izvora prihoda i veću zaposlenost</p> <p>☐ 4. Razvoj ruralne infrastrukture</p> <p>☐ 5. Očuvanje okoliša i bioraznolikosti, korištenje obnovljivih izvora energije i energetska učinkovitost</p>				
<p>Prioriteti obuhvaćeni projektom (označite X) (Preporuča se ispuniti u suradnji sa stručnim osobljem LAG-a Istočne Istre)</p>	<p>☐ 1.1.</p> <p>☐ 1.2.</p> <p>☐ 1.3.</p> <p>☐ 1.4.</p>	<p>☐ 2.1.</p> <p>☐ 2.2.</p> <p>☐ 2.3.</p>	<p>☐ 3.1.</p> <p>☐ 3.2.</p> <p>☐ 3.3.</p>	<p>☐ 4.1.</p> <p>☐ 4.2.</p> <p>☐ 4.3.</p> <p>☐ 4.4.</p> <p>☐ 4.5.</p>	<p>☐ 5.1.</p> <p>☐ 5.2.</p> <p>☐ 5.3.</p> <p>☐ 5.4.</p> <p>☐ 5.5.</p>

Općeniti podaci o Projektu	
Naziv projekta	
Opis projekta	
Ciljevi projekta	
Očekivani rezultat projekta	
Mogućnost zajedničkog provođenja ili umrežavanja s projektima drugih organizacija/institucija/tvrtki s područja LAG-a Istočne Istre	

Financijski podaci o projektu (kn bez PDV-a)	
Ukupni procijenjeni troškovi projekta	
Izvori financiranja (označite X)	☐ Vlastita sredstva (udio u %): _____ ☐ Sredstva iz EU fondova (udio u %): _____ ☐ Krediti poslovnih banaka (udio u %): _____ ☐ Ostalo (navesti): _____

Pripremljenost projekta (označite X samo jednu opciju)	
Tehnička dokumentacija	☐ Izrađena ☐ Biti će izrađena u roku od 4 mjeseca ☐ Nije moguće izraditi u roku od 4 mjeseca ☐ Nije primjenjivo/nije potrebno
Utjecaj projekta na okoliš	☐ Postoji pozitivna studija utjecaja na okoliš ☐ Postoji negativna studija utjecaja na okoliš ☐ Nije potrebno ishodovati studiju utjecaja na okoliš
Lokacijska dozvola	☐ Dobivena ☐ Moguće je dobiti u roku od 4 mjeseca ☐ Nije moguće dobiti u roku od 4 mjeseca ☐ Nije primjenjivo/nije potrebno
Građevinska dozvola	☐ Dobivena ☐ Moguće je dobiti u roku od 4 mjeseca ☐ Nije moguće dobiti u roku od 4 mjeseca ☐ Nije primjenjivo/nije potrebno
Da li je projekt već otpočeo?	☐ Da ☐ Ne

Zahtjev za davanjem pisma preporuke treba predati u sjedište LAG-a Istočne Istre, na adresu:

Popunjava tajnik LAG-a Istočne Istre	
Datum zaprimanja Zahtjeva:	
Popunjava Predsjednik Upravnog odbora	
Odobreno davanje pisma preporuke	☐ Da ☐ Ne
Obrazloženje ako nije odobreno davanje pisma preporuke	